

Sociale Interventionsstudier

Kærestevold i et forældreperspektiv

Et mixed methods studie

Specialet er udarbejdet af

Anne-Marie Nielsen | 72835

Laura Oline Tudic | 65541

Bettina Eysturtún | 72948

Roskilde Universitet - Speciale

Vejleder: Sune Beck

Projektets omfang: 203.682

Abstract

Intimate partner violence occurs among adolescents at an alarmingly high rate and has been associated with numerous adverse and long-lasting consequences for the affected individuals. Family support has been identified as a protective factor against some of these adverse consequences. The current project therefore sought to explore what barriers and opportunities there might exist for parents to support their teenage children subjected to adolescent intimate partner violence. By incorporating theories of attachment, social class and gender norms, the current study investigated parents' knowledge about adolescent intimate partner violence and parents' responses to their children being affected by adolescent intimate partner violence. A mixed methods design was employed with data obtained from a survey and interviews with parents of adolescents. Results from qualitative and quantitative analyses indicate that factors such as parents' attachment styles, parents' knowledge about adolescent intimate partner violence as well as their beliefs about gender norms may affect how they are able to respond to their children being subjected to violence. Implications for these findings are discussed with reference to social intervention designs.

Indholdsfortegnelse

1. Motivation	5
2. Problemfelt	6
2.1 Problemets omfang.....	6
2.2 Problemstillingen i et skandinavisk perspektiv	7
2.3 Afgrænsning af problemstillingen	8
3. Projektopbygning	10
4. Begrebsafklaring.....	11
5. Litteraturstudie.....	12
5.1 Partnervold i en dansk kontekst.....	12
5.2 Unge og kærestevold	14
5.3 Digital vold blandt unge	15
5.4 Interventioner rettet mod unge og kærestevold.....	16
5.5 Voksnes rolle når unge udsættes for partnervold.....	18
5.6 Offentlige myndigheders syn på kærestevold	19
6. Teori	21
6.1 Tilknytningsteori	21
6.1.1 Tilknytningsstile	21
6.1.2 Forældres tilknytningsstil og partnervold	22
6.2 Kønsteori	23
6.3 Klasseteori	25
6.3.1 Pierre Bourdieu.....	27
6.4 Intersektionalitet.....	29
6.5 Kritik	30
6.5.1 Kritik af tilknytning.....	30
6.5.2 Kritik af vores brug af kønsteori.....	30
6.5.3 Kritik af Klasse og Pierre Bourdieu	30
6.5.4 Kritik af intersektionalitet.....	31
7. Metode	32
7.1 Videnskabsteori	32
7.1.1 Filosofisk hermeneutik.....	32
7.1.2 Moderat social konstruktivisme	33

7.1.3	<i>Filosofisk hermeneutik og socialkonstruktivisme i samspil og hvordan vi bruger dem ....</i>	35
7.2	Dataindsamling.....	35
7.2.1	<i>Mixed methods</i>	35
7.2.2	<i>Interviewguide</i>	36
7.2.3	<i>Semistruktureret interview</i>	37
7.2.4	<i>Survey</i>	39
7.3	Databehandling.....	44
7.3.1	<i>transskribering</i>	44
7.3.2	<i>Kodning</i>	44
7.3.3	<i>Statistik</i>	46
7.4	Etiske overvejelser.....	48
7.5	Reliabilitet og validitet.....	49
8.	Analyse	52
8.1	Forældres viden.....	52
8.1.1	<i>Voldsformer ud fra interviewpersonernes forståelse</i>	54
8.1.2	<i>Relations forståelse i forbindelse med kæreste- og partnervold</i>	57
8.1.3	<i>Forældres opfattelse af risikofaktorer</i>	58
8.1.4	<i>Kvalitative tendenser sammenlignet med kvantitative tendenser</i>	60
8.2	Forældres tilknytningsstile.....	63
8.2.1	<i>Ængstelig tilknytningsstil</i>	64
8.2.2	<i>Undgående tilknytningsstil</i>	67
8.3	Forældres klasse og social kapital.....	70
8.4	Forældres holdninger til køn og egentlige kønsroller.....	76
9.	Diskussion	82
9.1	Interventioner i forhold til problemforståelse og interventionsforståelse.....	82
9.2	Intersektionalitet – et komplekst samspil.....	86
10.	Konklusion	88
11.	Litteraturliste	91
	Online dokumenter og websider.....	91
	Bøger.....	93
	Artikler.....	95

1. Motivation

I dette projekt ønsker vi at udforske partnervold blandt unge i Danmark ud fra forældres perspektiver. Konkret ønsker vi at undersøge forældres viden om partnervold blandt unge i alderen 13-19 år samt at udforske forældres eventuelle barrierer og muligheder for at respondere og hjælpe deres børn. Herunder ønsker vi at undersøge om forældres tilknytning, køn og klasse kan være en mulighed eller en barriere. Vores formål er således at undersøge de muligheder, der er for at skabe interventioner for denne målgruppe, da vi ser at der ikke eksisterer interventioner og indsatser på dette område. I løbet af vores speciale vil vi inddrage elementer som meningsfuldhed og brugerperspektiv fra forældrenes perspektiv, for at få en forståelse af hvordan der kan skabes bæredygtige interventioner indenfor problemstillingen. Vores faglige interesse omkredser samfundets muligheder, eller mangel på samme, i forhold til hvordan forældre kan få hjælp, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

På baggrund af forskning, som vi gennemgår i litteraturstudiet afsnit 5, stiller vi os undrende overfor, hvor lidt fokus der er på kærestevold og forældres muligheder til at hjælpe deres børn. Vi undrer os over dette, da vi i forskningen kan se, at hvis man udsættes for kærestevold som ung, og ikke får støtte fra nære relationer, er der en større risiko for, at man oplever partnervold senere i livet (Schütt et al., 2008). Derfor har vi en faglig forforståelse om, at man blandt andet kan forebygge partnervold, ved at intervenere, når unge oplever kærestevold. Derudover ser vi et problem i, at mange interventioner i højere grad fokuserer på at hjælpe voksne *efter*, de har været udsat for partnervold, fremfor at interventionerne fokuserer på at forebygge, at volden sker i første omgang.

2. Problemfelt

Partnervold er den mest udbredte form for vold mod kvinder på verdensplan og i Danmark (World Health Organisation, 2021; Algren & Laursen, 2021). Socialstyrelsen, som i Danmark har hovedansvaret for indsatser på voldsområdet, definerer vold i nære relationer som: "[...] en handling eller trussel, der – uanset formålet – kan krænke en anden persons integritet. Eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider samfundets love og normer" (Stenager and Stevenson, 2013, s. 6). Partnervold er én form for vold i nære relationer (Ibid.). Partnervold kan indebære flere forskellige voldsformer, som vi vil uddybe senere i afsnit 4 i vores begrebsafklaring.

Partnervold er et omfattende sundheds- og menneskerettighedsproblem, som medfører alvorlige konsekvenser for individer og familier. Yderligere har partnervold betydelige sociale og økonomiske omkostninger for samfundet (World Health Organisation, 2021, s. 23). Disse omkostninger er blandt andet i form af opkvalificering af sundhedspersonale, som skal uddannes til at forstå tegn på partnervold og håndtere folk udsat for partnervold (Regeringen, 2022, s. 7). Yderligere kan omkostningerne være i landets jobcentre, da der er større risiko for, at man er eller bliver arbejdsløs, når man udsættes for partnervold. De sociale omkostninger kan eksempelvis ses, som de interventioner der igangsættes og som behovet for specialuddannede professionelle med henblik på at forebygge, hjælpe og eventuelt rehabiliterer voldsudøver og udsatte for partnervold. I Danmark bliver der årligt sat cirka 25 millioner kroner af til handleplaner mod vold igennem satspuljemidler fra regeringen (Det Kriminalpræventive Råd 2019, s. 3). Vi ser et paradoks i, at der ikke findes mange forebyggende interventioner målrettet kæreste- og partnervold, når omkostningerne for samfundet og individet er så store og omfangsrige.

2.1 Problemets omfang

Omfanget af partnervold i Danmark er løbende forsøgt afdækket i flere befolkningsundersøgelser, og estimaterne varierer således efter anvendte undersøgelsesmetoder (Handlingsplan, 2022).

Den seneste danske omfangsundersøgelse udført af Statens Institut for Folkesundhed estimerede, at 5,5% af kvinder (ca. 118,000) og 4% af mænd (ca. 83,000) over 16 år angav at have været udsat for psykisk og/eller fysisk partnervold i 2021 (Algren & Laursen, 2021). Af rapporten fremgår det yderligere, at 1% af kvinder og 0,8% af mænd over 16 år angav at have været udsat for fysisk

partnervold i 2021 (Ibid.). Ser man på hyppigheden og grovheden af den vold, som opleves af henholdsvis mænd og kvinder, så bliver kvinder i højere grad udsat for gentagen partnervold samt vold af grovere karakter (Algren & Larsen, 2021, s. 25). Et tidligere studie har vist, at mandlige udøvere af partnervold står bag størstedelen af den vold, som både mænd og kvinder er udsat for, samt at kvinder oftere udøver vold mod en partner i selvforsvar (Ottosen & Østergaard, 2018). Af rapporten fremgår det yderligere, at forekomsten af partnervold mod kvinder er højest blandt unge kvinder mellem 16 og 24 år. Herefter falder forekomsten med alderen. At være ung kan således betragtes som en risikofaktor for at blive udsat for partnervold senere i livet. De fleste danske publikationer på området betegner partnervold blandt unge som 'kærestevold'. I dette projekt vil vi derfor gøre brug af begreberne 'partnervold blandt unge' og 'kærestevold' synonymt.

2.2 Problemstillingen i et skandinavisk perspektiv

I Danmark er der begrænset viden om og fokus på partnervold blandt unge sammenlignet med partnervold blandt voksne. Dette er overraskende grundet både omfanget og konsekvenserne af partnervold blandt unge, hvilket også er en af grundene til, at vi vil bidrage med viden til feltet. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed fra 2008 belyser, at der er en sandsynlig sammenhæng mellem at have været udsat for kærestevold i ungdommen og at blive udsat for partnervold som voksen (Schütt et al., 2008). Interventioner rettet mod unge partnervoldsudsatte kan derfor også have et forebyggende formål. Denne pointe er interessant for os som sociale interventionister, da vi gerne vil være med til at tilvejebringe viden og forståelse for, hvad der kan hjælpe forældre og/eller pårørende til unge i et voldeligt forhold, således at man kan hjælpe i situationen, men også forebygge eskalering eller risikoen for at opleve partnervold senere i livet.

Den seneste omfangsundersøgelse af partnervold blandt unge i alderen 13 til 18 år i Danmark er udført af Center for Selvmordsforskning. Den er baseret på indsamlede spørgeskemabesvarelser i 2017 og 2018, som angav at 13% af piger og 5% af drenge har været udsat for kærestevold. (Larsen et al., 2019). Hertil er vi opmærksomme på, at der kan forekomme mørketal i forhold til, hvor mange der egentlig er udsat for kærestevold. Resultaterne af undersøgelsen indikerer, at unge kærestevoldsramte i højere grad oplever stress, ensomhed, dårlig søvn, koncentrationsproblemer, hovedpine, mavepine og angst sammenlignet med unge, som ikke havde været udsat for kærestevold. Yderligere viser resultaterne, at unge kærestevoldsramte har en langt højere tendens til selvskadende adfærd samt overvejelser om selvskade sammenlignet med unge, som ikke har oplevet kærestevold (Ibid.). Samme undersøgelse viser, at 90% af de kærestevoldsramte unge stadig bor hos mindst én af deres forældre. Risikoen for at opleve kærestevold er 1,6 gange større for unge,

der kun bor hos én af deres forældre sammenlignet med unge, der bor med begge deres forældre. Yderligere er risikoen 3,1 gange større for unge, der bor hos andre end deres forældre (Ibid.).

En svensk undersøgelse fra 2019 har belyst betydningen af det voksne netværk omkring kærestevoldsudsatte unge såsom forældre og lærere. Undersøgelsens resultater pegede på, at især forældres reaktion og adfærd, når de konfronteres med at deres barn er udsat for kærestevold, kan spille en afgørende rolle med hensyn til, hvordan situationen udvikler sig. Afhængig af deres reaktion kan forældre således aktivt medvirke til at afhjælpe situationen og dermed fremme den unges evne til at modstå modgang, mens de ved passivitet eller distancering kan være medvirkende til, at volden fortsætter. (Korkmaz & Överlien, 2020).

2.3 Afgrænsning af problemstillingen

På baggrund af den viden vi har gennemgået i ovenstående afsnit, antager vi, at forældres relation til deres barn spiller en rolle i deres mulighed for at respondere og støtte, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold. Derfor finder vi det relevant at undersøge, hvorvidt forældres tilknytning til deres barn kan have en betydning. Vi formoder, at forældres tilknytningsstile, kønsrolleforståelser og klassepositioner kan påvirke den omsorg, de udviser overfor deres børn, hvis de bliver udsat for kærestevold. Dette kan muligvis yderligere influere, hvordan og om en ung kærestevoldsudsat kommer ud af et voldeligt forhold, og hvordan de kommer ovenpå igen efter et voldeligt forhold.

Selvom det ikke er overraskende, at forældre kan spille en betydelig rolle angående deres børns sårbarhed i forhold til at blive udsat for kærestevold, så har vores litteratursøgning vist, at ressourcer og hjælp til bekymrede forældre kun findes i et begrænset omfang til denne målgruppe. Dette ser vi som en mangel på viden i forhold til, hvordan forældre kan hjælpe den unge udsat for partnervold. Vi har undersøgt diverse danske NGO'ers hjemmesider (Danner, Girltalk.dk, Bryd Tabuet, Børnetelefon, Sex og Samfund, Dialog mod vold, Headspace, med mere), der har fokus på partnervold for både voksne og unge, danske regeringers handlingsplaner til forebyggelse af partnervold, og herudover har vi lavet gængse Google søgninger, som om vi var forældre til et barn, der er udsat for kærestevold.

Igennem disse trin har vi ikke kunne finde viden eller ressourcer, der kan bidrage til, hvordan forældre kan hjælpe deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Derfor opstiller vi følgende problemformulering og underspørgsmål:

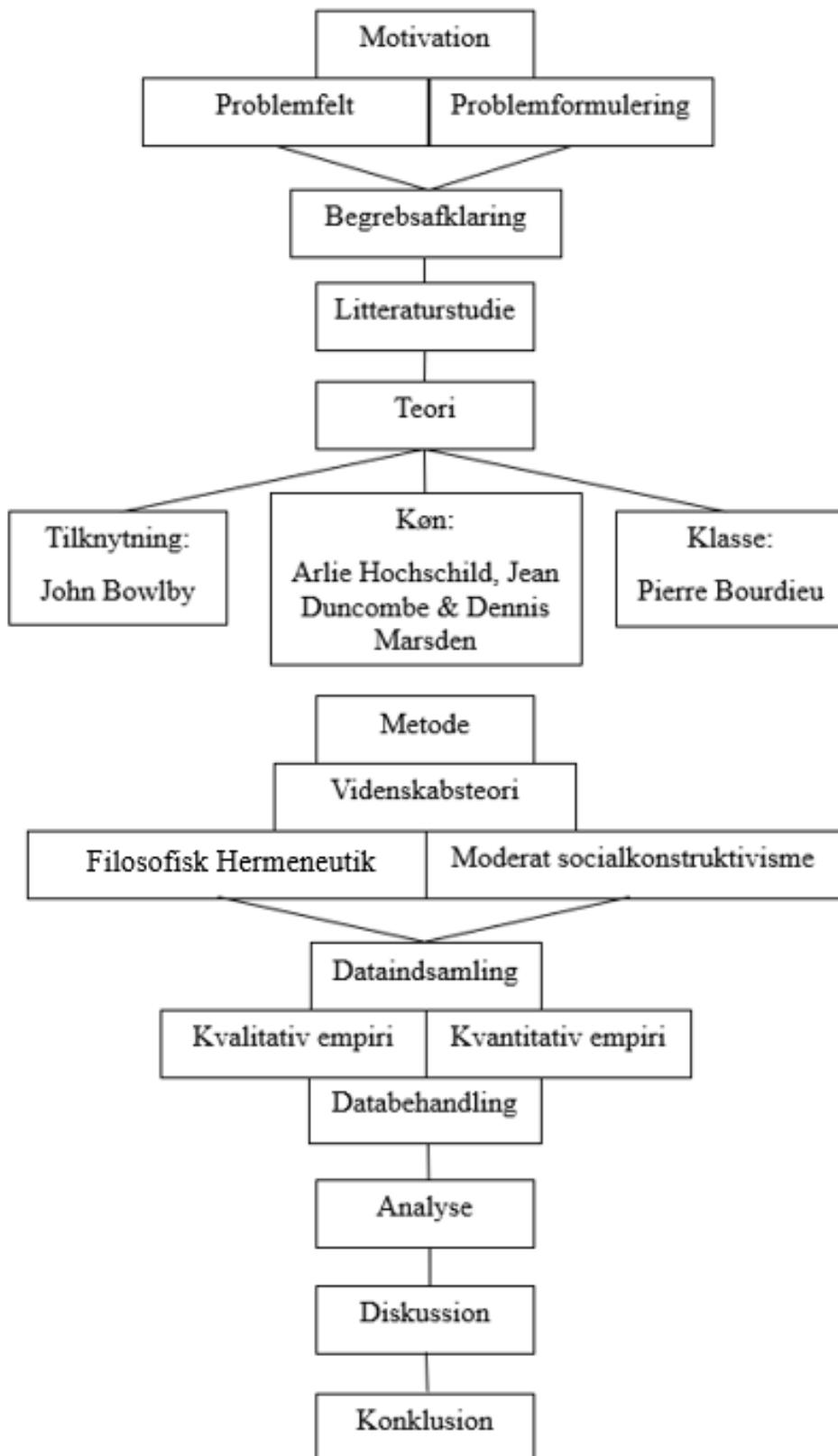
Hvordan kan forskellige faktorer være en mulighed eller en barriere for, at forældre kan respondere og støtte deres barn, hvis barnet bliver udsat for kærestevold og hvilke rammer skal der tages højde for hvis der skal laves en målrettet intervention?

1. Hvilken viden har forældre til teenagere om kærestevold, og hvordan har den viden en betydning for forældres mulighed for at respondere og støtte, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold?
2. Har forældres tilknytningsstil en betydning for deres måde at respondere på, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold?
3. Har forældres uddannelsesniveau og arbejdsmarkedsstatus en betydning for deres måde at respondere på, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold?
4. Har forældres forestillinger om kønsroller en betydning for deres måde at respondere på, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold?

Vi har en forforståelse, der er med til at præge vores viden og tilgang til problemstillingen. Vi anerkender, at der højst sandsynligt er andre faktorer, der har lige så stor eller større påvirkning på problemstilling, end dem vi har inkluderet. Men vores forståelser er med til at præge, hvilke faktorer vi vælger at have fokus på. Vi mener at faktorer som graden af viden, tilknytning, klasse og kønsrolleforståelser kan være faktorer, der kan ligge til grund for, hvilke muligheder og barrierer forældre har i forbindelse med, at kunne respondere og støtte deres barn, hvis det bliver udsat for kærestevold. Det er igennem vores forforståelser (Jf. Videnskabsteoretisk afsnit 7.1) og litteratursøgning, at vi har kunne identificere, at der er manglende indsats for målgruppen. I nærværende projekt har vi valgt at afgrænse os til forældre til børn i aldersgruppen 13-19 år, da det er denne aldersgruppe, der ofte inkluderes i undersøgelser omkring kærestevold. Derudover tænker vi at denne aldersgruppe ofte er afhængige af deres forældre og oftest bor hjemme samtidig med at det er i denne aldersgruppe unge begynder at indgå i romantiske relationer. Vi antager, at vores viden fra vores studier om komplekse sociale problemer og bæredygtige meningsfulde sociale interventioner kan bidrage til at skabe indsats med fokus på en fyldestgørende forståelse for problemstillingen. Vi vil derfor diskutere, hvordan de undersøgte faktorer kan inkorporeres i interventionsforståelsen og designet.

3. Projektbygning

Figur 1: Projektbygning

4. Begrebsafklaring

Begrebet partnervold omfatter samtlige voldsformer, som vi her vil præsentere en kort begrebsafklaring af.

Fysisk vold

Den fysiske vold indebærer fysiske skader på kroppen. Det kan være handlinger såsom skub, spark, riven i håret, slag, at kaste en person ind i noget, kvælningsforsøg og vold med våben (LOKK).

Psykisk vold

Den psykiske vold efterlader oftest ikke synlige tegn. Den indebærer et mønster af gentagne handlinger, der kan være ydmygende, nedgørende eller krænkende, direkte eller indirekte trusler, isolation fra venner og familie samt manipulation (LOKK).

Seksuel vold

Den seksuelle vold kan omfatte at tvinge en partner til at udføre seksuelle handlinger, enten ved brug af vold eller trusler, at nægte brug af beskyttelse ved samleje og voldtægt (LOKK).

Økonomisk vold

Den økonomiske vold handler om at tage magt og kontrol over partnerens økonomi. Det kan for eksempel være at benægte en partner adgang til penge, at bestemme hvad en partner må bruge sine penge på, sætte sin partner i gæld ved at optage lån i deres navn eller gentagne gange at forhindre en partner i at tage på arbejde, så vedkommende risikerer firing (LOKK).

Digital

Digital vold er en form for psykisk vold, som foregår ved brug af digitale medier eller teknologi, og som har til hensigt at skade en person psykisk eller krænke vedkommendes privatliv. Det kan for eksempel indebære deling af nøgenbilleder eller andet uønsket privat materiale. Digital vold kan også omfatte stalking eller overvågning via teknologi (LOKK).

Stalking

Stalking er et mønster af gentagne forsøg på kontakt samt adfærd, som er uønsket og vedvarende, og som opleves grænseoverskridende og intimiderende for den udsatte (Dansk Stalking Center). Elementer af stalking kan for eksempel være gentagende kontakt over telefon, forfølgelse og overvågning.

5. Litteraturstudie

Vi vil i vores litteraturstudie i de følgende afsnit afdække eksisterende litteratur omkring partnervold blandt unge, danskernes generelle kendskab til partnervold, digital vold blandt unge, forældres rolle når en ung udsættes for kærestevold samt offentlige myndigheds forståelse af partnervold blandt unge.

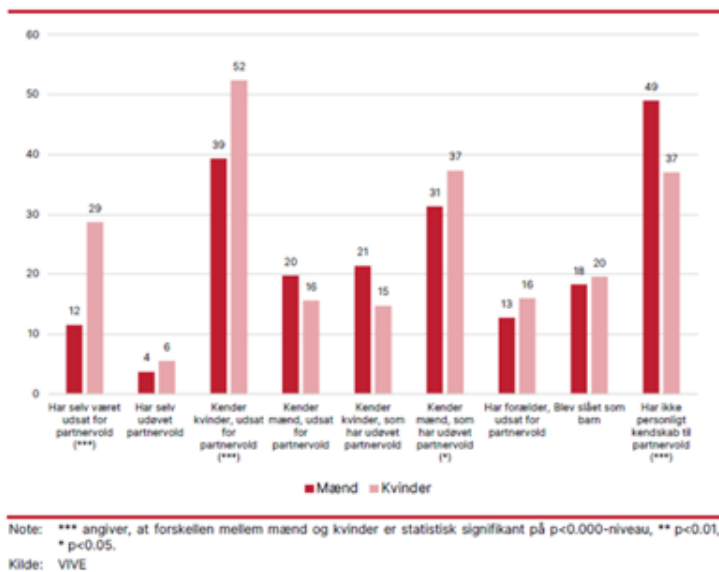
For at finde frem til litteraturen har vi brugt følgende informationsressourcer: Google Scholar, REX (Det Kongelige Biblioteks søgemaskine) samt hjemmesider såsom LOKK (Landsorganisationen af Kvinde Krisecenter) og Det Kriminal Præventive Råd. Vi har i vores litteratursøgning gjort brug af indsnævrende litteratursøgning (Andersen et al., 2016, s. 68). Vi har gjort brug af søgeord såsom 'partnervold', 'kærestevold', 'unge og kærestevold', 'forældre og unge', 'børn udsat for vold', 'intimate partner violence' samt 'parents and young adults'. Vi har derudover gjort brug af citationssøgning, som er en fremadrettet søgning, hvor vi ud fra en tekst søger på de tekster, som teksten har citeret (Andersen et al., 2016, s. 67).

5.1 Partnervold i en dansk kontekst

I 2022 udgav VIVE en rapport 'Danskernes kendskab til partnervold', hvis formål er at bidrage til en vidensopbygning om partnervold ved at belyse uformelle aktørers rolle i forhold til at bekæmpe partnervold og samtidig skabe en bedre forståelse af omgivelsernes parathed til at hjælpe partnervoldsudsatte (Ottosen, Østergaard, Bom & Poulsen, 2022, s. 15). Rapporten, kan ifølge forskerne selv bruges til det praktisk-strategiske arbejde med at forebygge partnervold (Ottosen, et al., 2022 s. 20). Rapporten er baseret på både kvantitative og kvalitative metoder. I surveyundersøgelsen forsøger forskerne at kortlægge voksnes villighed til at hjælpe partnervoldsudsatte, mens de ved hjælp af interviews med eksperter og pårørende fokuserer på udfordringer, dilemmaer og omkostninger knyttet til at hjælpe en partnervoldsudsat (Ottosen, et al., 2022 s. 22).

I rapporten nævnes der, at kvinder er mere risikoudsatte end mænd og hyppigere bliver udsat for: "[...] alvorlig (eller gentaget) og ensidigt udøvet fysisk partnervold" (Ottosen, et al., 2022 s. 16). Forskerne beskriver at stort set alle voksne danskere finder partnervold uacceptabelt. I VIVES egen undersøgelse har de redegjort for mænd og kvinders personlige kendskab til partnervold, som det fremgår af figuren nedenfor.

Figur 2: Procentandele 19-64-årige mænd og kvinder med personligt kendskab til partnervold (eller vold i familien)

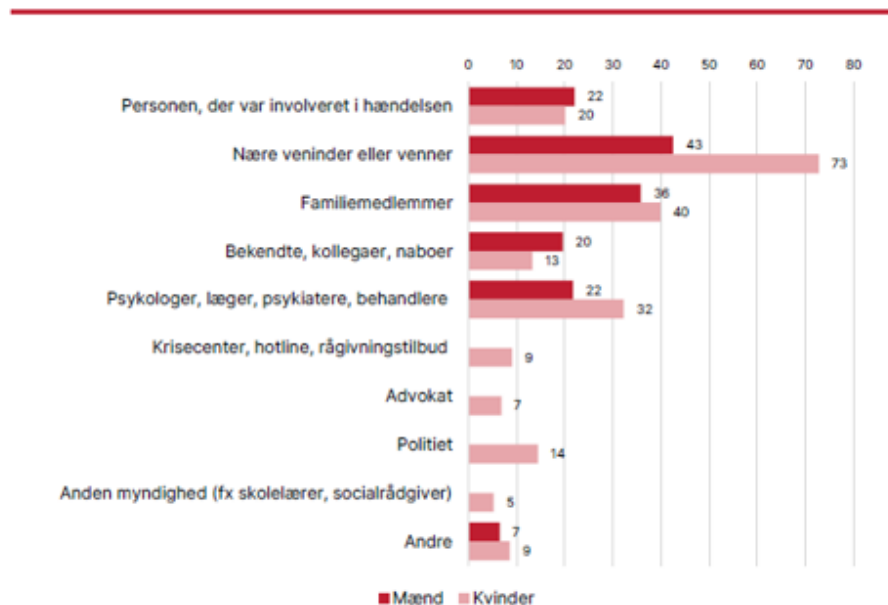

(Ottosen et al., 2022 s. 34)

I rapporten beskriver forskerne, at 75% af partnervoldsudsatte, kender andre der har været udsat for, eller udøver partnervold, mens 30% af ikke-partnervoldsudsatte kender nogen, der har været udsat, eller udøvet partnervold (Ottosen, et al., 2022 s. 34). I figuren ses der, at omfanget af selvrappede partnervoldsudøvere lille, og af dem der selvrappoterer hyppigst, er kvinder. Dette forklarer forskerne med at voldsudøvere og særligt mænd, måske har valgt ikke at deltage i undersøgelsen. Samtidig kan det være problematisk at skabe en ren 'udøverkategori'. (Ottosen, et al., 2022 s. 35).

Studier vedrørende den partnervoldsudsattes egen handlingsparathed viser, at voldsudsatte oftest foretrækker at søge hjælp i private relationer frem for at henvende sig til formelle myndigheder. Disse private relationer som rapporten kalder 'uformelle aktører', er: "[...] lettere tilgængelige, de er tættere på og kan derfor være i stand til at gribe ind både før, under eller efter en voldshændelse" (Ottosen, et al., 2022 s. 18). Rapporten kortlægger, hvem de partnervoldsudsatte taler med om volden, hvilket kan ses i nedenstående figur. Det kan ses, at nære veninder eller venner og familiemedlemmer er de personer partnervoldsudsatte er mest tilbøjelige til at tage fat i, når de oplever partnervold. Hvilket indikerer, at partnervoldsudsatte er mere tilbøjelige til at søge hjælp hos uformelle aktører.

Figur 3: Personer og myndigheder, som partnervoldsudsatte mænd og kvinder har talt med om volden. Procent.

Anm.: Der er gennemgående ikke statistisk signifikante kønsforskelle i forhold til, hvem partnervoldsudsatte har talt med, bortset fra i forhold til 'nære veninder eller venner'. I forhold til svarmulighederne om krisecenter, advokat, politi og andre myndigheder, er der for få besvarelser blandt mænd til, at de må afrapporteres.

Kilde: VIVE

(Ottosen, et al., 2022 s. 52)

I Figuren kan det ses at 36% af mænd og 18% af kvinder, henholdsvis hver tredje og hver sjette ikke har talt med andre om den vold, de har været udsat for. Det betyder, at kvinder fremfor mænd hyppigst taler med andre om partnervold. Undersøgelsen finder, at pårørende spiller en stor rolle i at støtte og hjælpe partnervoldsudsatte under og efter parforholdet (Ottosen, et al., 2022 s. 120). Desuden fortæller de pårørende, at deres erfaringer med formelle støttetilbud er, at de er utilstrækkelige eller mangelfulde, blandt andet på grund af lang ventetid eller fordi de ikke bliver mødt med forståelse fra myndigheder og sundhedspersonale. Denne oplevelse er anderledes end for de pårørende, der har erfaringer med krisecentre, hvor de har overvejende positive erfaringer med de ansatte (Ottosen, et al., 2022 s. 121).

5.2 Unge og kærestevold

Statens Institut for Folkesundhed udarbejdede i 2008 en landsdækkende rapport om kærestevold blandt 16-24-årige. Formålet med undersøgelsen var at kortlægge forekomsten og karakteren af kærestevold blandt unge og at belyse konsekvenserne af denne vold. Undersøgelsen håber på at kunne bidrage til en fokuseret forebyggelsesindsats. Rapportens formål var, at lade de unge

diskutere deres kendskab og holdninger til kærestevold (Schütt, Frederiksen & Helweg-Larsen, 2008 s. 5). I rapporten beskrives der, at det er sandsynligt, at der er en sammenhæng mellem at blive udsat for kærestevold i ungdomsårene og risikoen for senere at blive udsat for partnervold, og derved kan forebyggelse i ungdomsårene forebygge partnervold og at børn udsættes eller bliver vidner til vold senere hen (Schütt, et al., 2008 s. 14). Undersøgelsen finder at ca. 13,000 kvinder og 4,500 mænd i alderen 16-24 år årligt udsættes for fysisk kærestevold, mens 12,000 kvinder og 4,000 mænd årligt udsættes for psykisk kærestevold. Til sidst skønnes der, at 15,000 kvinder og 4,200 mænd årligt udsættes for seksuel kærestevold (Schütt, et al., 2008 s. 39). De unge fremhæver i undersøgelsen, hvad de selv mener kan forebygge kærestevold. De taler blandt andet om familie og venners ansvar i forhold til at holde øje og hjælpe, hvis unge oplever problemer i kæresteforholdet og er i risiko for at blive udsat for vold. Derudover efterlyser de unge let tilgængelig rådgivning og oplysninger om kærestevold (Schütt, et al., 2008 s. 15).

Statens Institut for Folkesundhed udarbejdede i 2014 en rapport om følgerne af kærestevold, som en opfølgning af den ovenfor beskrevne rapport. Formålet med rapporten var at undersøge kontaktmønstret til sundhedsvæsenet, kortlægge politianmeldt voldudøvelse og voldsudsættelse samt beskrive en række socioøkonomiske faktorer blandt unge udsat for kærestevold i en sammenligning med ikke voldsudsatte unge (Helweg-Larsen & Plauborg, 2014 s. 6). Kvinder tager generelt oftere kontakt til sundhedsvæsenet end mænd, hvilket forskerne har taget højde for i deres undersøgelse. Rapporten finder dog at kvinder udsat for partnervold i langt højere grad, end kvinder der ikke har været udsat for partnervold, har været indlagt på hospitalet, haft kontakt til vagtlæge og psykologer, hvor de får udskrevet lægemiddel mod angst, søvnbesvær og depression. Ydermere finder de, at den samme tendens gør sig gældende for mænd udsat for partnervold, dog mindre udtalt end hos kvinderne. (Helweg-Larsen & Plauborg, 2014 s. 30).

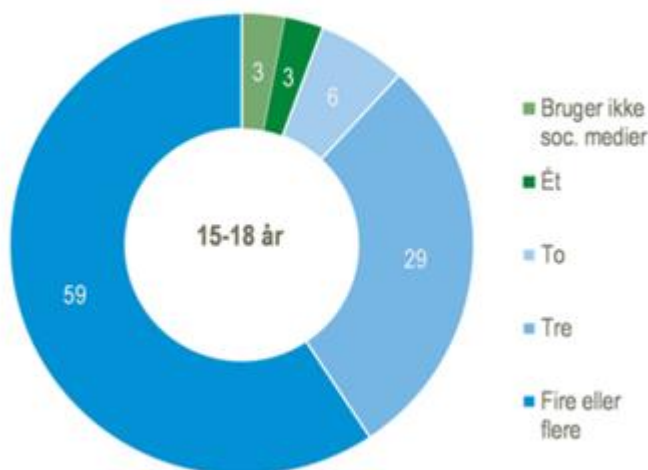
5.3 Digital vold blandt unge

Rapporten 'Vold og seksuelle krænkelser' er udarbejdet af forskere fra Statens Institut for Folkesundhed i 2018 beskriver, hvordan den teknologiske udvikling skaber problemstillinger i forbindelse med, hvordan unge mennesker benytter sig af sociale medier, og hvordan sociale mediers rolle kan skabe uønskede seksuelle erfaringer blandt unge. (Deen, Johansen, Møller & Laursen, 2018, S. 57). Rapporten belyser, at seksuelle krænkelser, uanset form, er mest udbredt blandt unge i forhold til voksne. (Deen et al., 2018, s.57).

Danmarks statistik lavede i 2016 en undersøgelse, der beskriver at 97% af danske unge i aldersgruppen 15-18 år bruger sociale medier og kommunikerer i det digitale rum, hvor tre ud af fem har deres egen profil på mindst fire sociale medier. De unges mest anvendte og udbredte digitale platforme er illustreret i nedenstående figur 4 (Tassy, 2016).

Figur 4: Brug af sociale medier

Brug af sociale medier. 2016

(Tassy, 2016)

En undersøgelse fra 2015 belyser, at 20% af unge mellem 15 til 25 år har postet, delt eller sendt et seksuelt billede og/eller video af sig selv eller andre (Arffmann, Bak, Svendsen & Obel, 2016). I den forbindelse er deling af nøgenbilleder blevet et udbredt problem. At dele et nøgenbillede af andre kan kategoriseres som digitaliseret seksuel krænkelse, digitaliseret seksuel vold og/eller hævnporno (Deen et al., 2018, s. 62). Seksuelle krænkelse rammer i højere grad piger end drenge, hvor piger er mere udsatte end drenge, og den, der udsætter dem for seksuelle krænkelse, er oftest en dreng (Deen et al., 2018 s.62).

5.4 Interventioner rettet mod unge og kærestevold

Der er ingen interventioner, der er målrettet forældre eller pårørende til unge, der udsættes for kærestevold, langt størstedelen af interventioner er målrettet voksne i voldelige relationer.

Interventioner målrettet partnervold i Danmark omfatter indsatser på forskellige strukturelle niveauer, for eksempel regeringers handlingsplaner, forskning, kampagner, rådgivning og NGO-arbejde, hvoraf vi vil gennemgå udvalgte interventioner i dette afsnit.

Skiftende danske regeringer har siden 2002 udviklet nationale handlingsplaner, der har haft til formål at skabe initiativer til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og børn og vold i nære relationer (Regeringen, 2014). Nogle af initiativerne har været at målrette monitoreringen af karakteren af og udviklingen i omfanget af vold, og at udarbejde undersøgelser der tilvejebringer viden om nye former for vold. Handlingsplanerne supplerer eksisterende indsatser og prioriterer nye områder (Regeringen, 2002; 2005; 2010; 2014).

Danske NGO'er har ligeledes haft fokus på at forebygge og vidensdække kærestevold samt at udarbejde undersøgelser, kampagner og onlinerådgivning til forebyggelse og hjælp til unge, der oplever kærestevold. Et eksempel på NGO'er der udarbejder projekter til at vidensdække kærestevold er et samarbejde mellem Dialog mod Vold, Sex & Samfund og Headspace med Projektet 'Voldsom Kærlighed'. Projektet har til formål at styrke indsatsen for at hjælpe unge, der har været udsat for kærestevold. Projektet er udarbejdet til at hjælpe de unge med at tackle voldens følgevirkninger og for at give de voldsudsatte unge redskaber til, at leve et normalt ungdomsliv i sunde kæresteforhold (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2019).

Som vi beskrev i afsnit 5.2 Unge og kærestevold, blev der i 2007 lavet en undersøgelse om kærestevold blandt 16 til 24-årige (Helweg-Larsen & Plauborg, 2014). Ud fra den viden undersøgelsen tilvejebragte blev hjemmesiden 'www.ditforhold.dk' udarbejdet i 2009 af Ligestillingsministeriet i samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd og Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK). Sigtet med hjemmesiden var ud fra eksempler at informere unge om problemstillingen om kærestevold og om mulighederne for rådgivning og støtte til at komme ud af et voldeligt forhold (Dit forhold, 2009).

Derudover er der blevet udarbejdet undervisningsmateriale til lærere for at sætte fokus på kærestevold, som en del af undervisningen i de danske folkeskoler og ungdomsuddannelser (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2019).

De forskellige handlingsplaner vidner om, at der er stort fokus fra regeringens side om at forebygge partnervold i nære relationer, mod kvinder, mænd og børn. Der er sket en udvikling i, hvordan fokuset gennem de seneste år har ændret sig fra i høj grad at være rettet mod kvinder udsat for

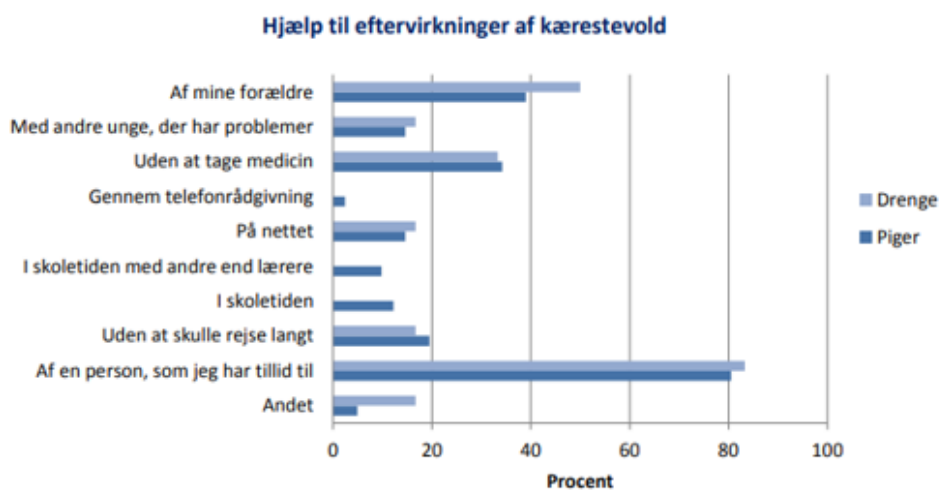
partnervold til også at omfatte mænd, og i de senere år er der kommet et stigende fokus på kærestevold der forekommer mod unge.

5.5 Voksnes rolle når unge udsættes for partnervold

Flere undersøgelser om kærestevold (Zøllner, 2015; Plauborg et al., 2012) beskriver, hvordan de unge fokuserer på det ansvar deres familie, og i særdeleshed forældrene, har i forhold til at gribe ind, hjælpe og holde øje med hvis de unge er i risiko for at blive udsat for vold, eller har problemer i deres forhold (Schütt, Frederiksen & Helweg-Larsen, 2008).

I undersøgelsen 'Kærestevold og dets følger' (2015) udarbejdet af Lilian Zøllner for Center for Selvmordsforskning beskriver unge mellem 13 til 19 år om deres viden om kærestevold og deres alvorlige tanker om selvskaade/selv mord og -adfærd. Ud fra nedenstående figur 6 ses det at over 80% af de unge, ønsker hjælp af en person, de har tillid til, til at klare deres problemer, og ca. 40% ønsker at få hjælp af deres forældre. Den relativt lave andel kan skyldes usikkerhed i forhold til, hvordan forældrene vil reagere, hvis den unge ønsker hjælp (Zøllner, 2015).

Figur 5: Hjælp til eftervirkninger af kærestevold

(Zøllner, 2015)

De senere år er der ud fra undersøgelser og gennem oplysningskampagner blevet sat fokus på, at forældre skal være opmærksomme på, om deres barn trives, hvordan de har det, om barnet er i et forhold og hvad de foretager sig på nettet. Derfor viser nogle undersøgelser vigtigheden i, at forældre er opmærksomme på barnet og om de udviser signaler de ikke plejer. (Zøllner, 2015; Offerrådgivningen; Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2019; dkr.dk). Dog beskriver en undersøgelse

om unge pigers fortællinger om kærestevold, lavet af ph.d. og lektor i socialpsykologi Inger Glavind Bo fra 2013, at mange unge piger har det ambivalent, i forhold til at få hjælp fra deres forældre til at komme ud af deres voldelige kæresteforhold (Glavind, 2013). Nogle af pigerne beskriver blandt andet, at forældrene kun kan hjælpe aktivt, hvis den unge selv inviterer til det, og derfor kan nogle forældre være uvidende om, hvad der foregår i deres børns liv, hvis de unge ikke selv fortæller eller spørger om hjælp. Dette forklarer Glavind ud fra, at mange af de unge piger dækker over deres kæreste og volden, da mange af pigerne opfattede det som skamfuldt og tabuiseret at bede om hjælp fra deres forældre (Glavind, 2013). Herudover viser undersøgelser, at der for mange af de kærestevoldsramte unge kan gå lang tid, fra deres oplevelse har fundet sted, til de er klar til at bearbejde oplevelsen, de har været udsat for (Larsen, Jacobsen & Mikkelsen, 2019). I enhver familiedynamik kan der være konflikter, som kan gøre det svært for de unge at søge hjælp. I den forbindelse taler Glavind om, at hvis der er en konfliktfyldt relation til forældrene, kan den blive udnyttet af kæresten. Den måde, de unge piger i Glavinds undersøgelse beskriver, at forældrene kan have svært ved at være der og forstå den unge, relaterer sig til den manglende viden, som nogle forældre og professionelle har vedrørende kærestevold. (Glavind, 2013).

5.6 Offentlige myndigheders syn på kærestevold

I en svensk undersøgelse fra 2022 undersøger forskerne Emmy Högström Tagesson og Carina Gallo, hvordan socialrådgivere forstår og taler om kærestevold mellem og til teenagere (Tagesson & Gallo, 2022). Undersøgelsen belyser, at der er et behov for at udforske, hvordan professionelle i velfærdssamfundet forstår og reagerer på partnervold blandt unge, især hvis de kan være en ressource for teenagere. Undersøgelsen beskriver opfattelsen af partnervold blandt unge i sammenhæng med svenske professionelle socialarbejdere. Mere specifikt undersøges, hvordan socialrådgivere inden for den kommunale socialforvaltning i Sverige beskriver partnervold blandt unge som en kategori, særligt relateret til køn og alder. I undersøgelsen fandt de frem til, at socialrådgiverne ofte benytter den viden de har om partnervold blandt voksne, eller den viden de har om 'udsatte' unge, i konteksten med teenagere der er i voldeligt forhold. Socialrådgiverne overførte den viden og teoretiske definitioner de havde om partnervold i forbindelse med voksne til teenagere der stod i samme situation. Dette gjorde at deres forståelse og viden om unge, der er udsat for kærestevold, ikke er tilstrækkelig, og de kan derfor ikke hjælpe de unge ud fra samme præmisser som for voksne, der oplever at være udsat for partnervold. (Tagesson & Gallo, 2022). Mange socialrådgivere havde en forståelse af, at de unge manglede 'voksenfærdigheder', hvilket endte med

at være en ‘trigger’ for de unge der er udsat for kærestevold. Denne tilgang fik de unge til at føle skam over den situation de var endt i. Undersøgelsen finder overordnet frem til, at unge udsat for kærestevold risikerer at blive set på i et andet perspektiv sammenlignet med voksne, der er udsat for partnervold. Det skal professionelle have for øje, når de har med unge at gøre, som er udsat for kærestevold, da det kan ende med, at de unge ikke får den rette hjælp, eller ikke søger hjælp, fordi de føler sig kategoriseret og ikke kan spejle sig i det, den professionelle tager udgangspunkt i. (Tagesson & Gallo, 2022).

6. Teori

I dette afsnit vil vi redegøre for vores teoretiske ramme, som vi bygger vores analyse ud fra. Vi vil redegøre for John Bowlbys tilknytningsteori samt videreudviklingen af denne. Derefter vil vi redegøre for forskellige kønsteoretiske begreber herunder 'breadwinner og homemaker' og 'double- og triple shift' og hvordan vi gør brug af disse. Til sidst vil vi beskrive klassebegrebet i et generelt perspektiv og dykke yderligere ned i Pierre Bourdieus kapitalformer, som et udtryk for samfundspositioner.

6.1 Tilknytningsteori

I dette afsnit vil vi gennemgå John Bowlbys tilknytningsteori, videreudviklingen af denne og beskrive hvori vi ser relevansen for at inddrage dette teoretiske perspektiv i vores analyse af forældres muligheder for at handle, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

6.1.1 Tilknytningsstile

Tilknytningsteoriens grundlægger var den britiske psykiater og psykoanalytiker John Bowlby (1907-1990), som beskæftigede sig med tidlige relationers betydning for børns udvikling. Med udgangspunkt i sit arbejde med observationer af spæd- og småbørn og deres relationer til deres mødre samt med inddragelse af evolutionsteori og etologi udviklede Bowlby en teori om tilknytning også kaldet 'attachment theory' (Bowlby, 1969). Siden teoriens tilblivelse er interessen for tilknytningsteorien vokset markant, blandt klinikere såvel som akademikere, og mange psykologer har sidenhen anvendt og bidraget til en viderebygning af teorien, som i dag danner grundstenen for flere terapiretninger (Burke et al., 2016). I dette speciale vil vi primært beskæftige os med Bowlby som teoretikeren bag tilknytningsteorien, men eftersom teorien sidenhen er blevet videreudviklet og uddybet ved hjælp af videre forskning, vil vi ligeledes inddrage andre vigtige bidrag til teorien, hvor det er relevant. Bowlby definerer tilknytning som en stærk disposition til at søge kontakt og nærhed med en person, hvor dette særligt gør sig gældende i situationer, hvor man for eksempel er bange, ked af det eller syg (Bowlby, 1969, 1973, 1980). Personen, som tilknytningen retter sig mod, refereres ofte til som tilknytningsfiguren og er i de mange første år den primære omsorgsperson.

Den amerikanske psykolog Mary Ainsworth (1913-1999) stod bag et vigtigt bidrag til tilknytningsteorien ved at identificere tre typer af tilknytningsmønstre på baggrund af sine systematiske undersøgelser af småbørns tilknytningsadfærd (Ainsworth et al., 1978). De tre tilknytningsstile, der i første omgang blev identificeret, var (A) 'usikker undgående tilknytning', (B) 'sikker tilknytning' og (C) 'usikker ængstelig tilknytning', hvis definitioner kan ses i figur 6. Flere år senere blev en fjerde tilknytningsstil, (D) 'usikker ængstelig-desorganiseret tilknytning',

identificeret af de amerikanske psykologer Mary Main og Judith Solomon, men denne er ikke lige så udbredt og vi benytter den således ikke som teoretisk begreb i dette projekt (Main & Solomon, 1990). Helt overordnet set kan tilknytning således opdeles i sikker og usikker tilknytning.

Figur 6: Tilknytnings definitioner	
A) Usikker undgående tilknytning	<ul style="list-style-type: none"> • Mødrene (den primære omsorgsperson) til deres børn er følelsesmæssigt afstumpede og undviger kropskontakt med deres barn.
B) Sikker tilknytning	<ul style="list-style-type: none"> • Mødrene (den primære omsorgsperson) til deres børn er sensitive og reagerer hurtigt overfor deres børns signaler.
C) Usikker ængstelig	<ul style="list-style-type: none"> • Mødrene (den primære omsorgsperson) til deres børn er svingende og uforudsigelige i deres kontakt med barnet.
(Ainsworth et al., 1978)	

Det bør det nævnes, at der i forskellige studier forekommer variation indenfor kategorierne, samt at man kan udvise træk fra flere tilknytningsstile. Der er derfor nærmere tale om et sæt af strategier, som oftest anvendes (Sable, 2000). Ens tilknytningsstil betragtes derfor som værende relativt stabil igennem livet, dog vil den i takt med alderen oftest rettes mod andre personer, som man danner stærke relationer til (Bowlby, 1993; Broberg et al., 2010). Vi bruger tilknytningsstilene, da de betragtes som stabile, og kan derfor være en god indikator for forældrenes adfærd og respons, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

6.1.2 Forældres tilknytningsstil og partnervold

Betydningen af forældre-barn relationen er også blevet belyst i relation til partnervold. Forskning indenfor dette område har primært beskæftiget sig med tilknytningsbegrebet. Børns tilknytningsstile bliver påvirket af deres primære omsorgsgiver(e)s sensitivitet over for og reaktioner på deres børns følelsesmæssige tilstande (Ainsworth, 1973). Adskillige studier har fundet sammenhænge mellem voksnes tilknytningsstil og omsorgsevner, både overfor deres børn og i romantiske forhold (Collins et al., 2006; Jones et al., 2015). Mange forskere og teoretikere på området mener derfor, at der er en vis transgenerational effekt af tilknytningsstile (Fonagy & Strathearn, 2010).

Flere studier har vist, at tilknytning er vigtig for forældre-barn relationen, herudover belyses der at voksne med usikre tilknytningsstile er mindre sensitive og har mindre støttende reaktioner overfor både deres partners og deres barns vildrede (Edelstein et al., 2004; Goodman et al., 1997), og det formodes derfor, at forældre som har usikker tilknytning kan være mere tilbøjelige til at udvise begrænset omsorg overfor deres børn. Forældres omsorg overfor deres børn kan tænkes at være relateret til den støtte, de udviser overfor deres børn, og netop betydningen af oplevet social støtte fra forældre er blevet undersøgt i relation til partnervold. For eksempel viste et studie af de amerikanske forskere Tara Richards og Kathryn Branch, at mindre social støtte fra familien var associeret med en højere grad af kærestevoldsudsathed blandt teenagepiger (Richard & Branch, 2012). Et andet studie foretaget af amerikanske Melissa Holt og Dorothy Espelage har vist, at oplevet social støtte fra familien kan fungere som en beskyttende faktor mod depression og angstsymptomer blandt unge piger og drenge udsat for både fysisk og psykisk kærestevold (Holt & Espelage, 2005). Endvidere har en gruppe forskere fra Canada fundet, at ofre for partnervold i højere grad har en usikker tilknytningsstil (Henderson et al., 2005), hvorimod sikker tilknytning tyder på at være en såkaldt beskyttende faktor for både det at blive udsat for partnervold samt udøvelse af vold mod en partner (Spencer et al., 2021).

Vi bruger ikke tilknytningsstile som en indikator for børns udvikling af adfærd og identitet men som indikator for forældres handlemuligheder i situationer, hvor deres børn har behov for omsorg.

6.2 Kønsteori

I denne del af teoriets snittet vil vi gennemgå de teoretiske rammer, der danner fundament for vores forståelse af kønsroller, som vi senere vil bruge til at analysere vores data. Teorien vi benytter os af, fokuserer i høj grad på de kønsroller, der eksisterer i heteroseksuelle parforhold. Forståelsen af hvad kønsroller er, udspringer i høj grad af traditionelle familiedynamikker. Den traditionelle familiedynamik kaldes for 'kernefamilien' og består af et ægtepar med fælles biologiske børn, hvor faren er den økonomiske forsørger (breadwinner) og moren er hjemmegående (homemaker). Denne familieform var mest udbredt i Skandinavien i 1950'erne (Blenstrup, 2014, s. 232). Selvom denne form ikke længere er så udbredt, stammer en stor del af de kønsroller der diskuteres i dag fra denne familieform. Tony Chapman, professor i hjemmelivets sociologi, beskriver hvordan mænd og kvinders samliv er påvirket af kønsroller. Knyttet til rollerne som breadwinner og homemaker er ideologier om hvad maskulinitet og femininitet indebærer, hvilket danner grundlag for

kønsrolleforståelsen. Chapman forklarer hvordan konceptet maskulinitet, i sig selv er: "[...] inbred with an expectation of cheerfully accepting the sometimes intolerable burdens of work" (Chapman, 2004, s. 56). I slutningen af 1970'erne var der ikke mange jobs, der havde fleksibilitet, der tillod mænd at tage sig af opdragelsen af børn. Mænds rolle i familielivet er i dag mere anerkendt, dog føler mange mænd, at de ikke kan drage fordel ved de muligheder, fordi de opfatter det som en risiko, der er ufordelagtig eller skadelig for deres karriere og færdigheder. (Chapman, 2004, s. 57). Som direkte konsekvens af mændenes dominans på arbejdsmarkedet, blev kvindernes rolle som hjemmaker forankret. Som hjemmaker var det kvindernes opgaver at varetage huslige pligter og børneopdragelse, uden betaling. Kvinderne var økonomisk afhængige af deres mænd (Chapman, 2004, s. 79).

Denne fordeling af huspligter ændrede sig i takt med at kvinder fik flere rettigheder og indtog arbejdsmarkedet. Sociologen Arlie Russell Hochschild teoretiserer i hendes forskning, at kvinder påtager sig en 'double shift' i hjemmet. Begrebet double shift dækker over, at kvinder både varetager et betalt arbejde men i høj grad også er dem, der er ansvarlige for det ubetalte husarbejde der kendetegner hjemmaker rollen (Duncombe & Marsden, 1995, s. 162). Det vil sige, at selvom kvinder har de samme muligheder som mænd for at få et arbejde, er det stadigvæk kvinder, der påtager sig størstedelen af de huslige pligter i hjemmet. Fordelingen af huslige pligter er således ikke delt 50/50 mellem kønnene i hjemmet. Hochschild beskriver, at kvinder er draget til specifikke beskæftigelser, der indbefatter omsorg, pleje og venlighed, men at det ikke er biologisk betinget, men nærmere fordi kvinder ofte skal trænes til at udvise denne form for adfærd, hvilket sker via kønssocialisering (Chafetz, 2006, s. 56).

Sociologerne Jean Duncombe og Dennis Marsden bygger videre på teorien om kvinders double shift og opstiller et ydeligere begreb om en 'triple shift' (Duncombe & Marsden, 1995, s. 165). Denne triple shift knytter sig til en teori om 'gender asymmetri in emotional behavior'. Denne køns-asymmetri dækker over at kvinder er efterladt med "[...] emotional responsibility for the private sphere, including the performance of 'emotion work' necessary to maintain the couple relationship itself" (Duncombe & Marsden, 1995, s. 150). Det betyder at store dele af huslige pligter indbefatter et følelsesmæssigt ansvar for at de bliver gjort. Duncombe og Marsden beskriver at mænd "[...] often fail to see the necessity for such work or to feel responsible for its performance (...). So women in paid employment are still largely compelled to either perform the 'double-shift' of work and housework, or to do the emotion work on themselves to lower their standards of cleanliness and tending". (Duncombe & Marsden, 1995, s. 164). Ydermere beskriver de, at hvis mænd påtager sig

ansvaret for huslige pligter, så er kvinder stadigvæk *følelsesmæssigt* ansvarlige for at det bliver gjort.

“As a result, unless and until men assume their share of emotional responsibility in relationships, women who enter the labour-market will continue to undertake what is in effect a **‘triple shift’**- the familiar ‘double shift’ but with the added burden of emotion work necessary to keep their partner and children – and themselves- happy.” (Duncombe & Marsden, 1995, s. 165).

Duncombe og Marsden fokuserer på, at denne triple shift kan have negative konsekvenser for kvinders fysiske og psykiske velbefindende.

Vi vil i vores analyse ikke fokusere på konsekvenserne af denne triple shift, men blot bruge den viden om fordelingen af huspligter ud fra et kønnet perspektiv til at vurdere hvordan mødre og fædre kan have forskellige forståelser og tilgange til deres børn i forhold til problemstillingen kærestevold. Vi vil yderligere belyse, hvilke holdninger til traditionelle og moderne kønsroller vi kan observere i vores empiri. Det gør vi for at forstå, om forældres holdning til kønsroller påvirker hvordan og hvorvidt mødre og fædre påtager sig ansvar for huslige pligter, der dækker over både det følelsesmæssige og praktiske arbejde i familien.

6.3 Klasseteori

I følgende afsnit vil vi redegøre for klasseforståelse, hvordan begrebet er opstået, klasse i Danmark og klasse i sammenspil med køn, og derudover vil vi gøre brug af Pierre Bourdieus begrebsapparat om økonomisk og social kapital samt habitus. Vi vil bruge teorien til at forstå, hvordan forældres klasseposition kan have indflydelse på, hvordan de håndterer hvis deres barn udsættes for kærestevold.

Klasse er et bredt begreb, bredere end hvad Karl Marx (1818-1883) først brugte det til. I samfundet og i sociologien bruges begrebet på forskellige måder og om forskellige samfundsgruppers kamp om ressourcer og magt (Olsen et al., 2012, s. 13-14).

Forskerne bag bogen 'Det danske klassesamfund: et socialt danmarksportræt' (Olsen et al., 2012) belyser, at de afgørende parametre for hvilken klasse man er en del af, er menneskers position i arbejdslivet og deres uddannelse (Olsen et al., 2012, s.23). Disse to parametre er med til at definere, om individer er en del af en klasse, der har stor magt og mange ressourcer. Eller den modsatte

vej og derfor tilhører underprivilegerede klasser. Forskerne gør brug af fem sociale klasser og vi vil i vores projekt kun gøre brug af begreberne middelklasse- og arbejderklasse. Vi vil kvantitativt differentiere mellem middelklasse og arbejderklasse, mens vi kvalitativt vil differentiere mellem højere middelklasse, middelklasse og arbejderklasse. Dette gør vi fordi, vi i vores empiri, ikke har fået adgang til mennesker der er positioneret i nogle af den andre klassesdefinitioner. Vi bygger vores forståelse og brug af klassebegreber fra borgen 'Det danske klassesamfund: et socialt danmarksporstræt', som kan ses i figur 7.

Figur 7: Klasse definition	
Højere Middelklasse (9 procent)	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstændige der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst (i 2012 mellem 807.000 kr. Og 1,2 million). • Topledere der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst. • Personer med videregående uddannelse der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst. • Personer med akademisk uddannelse der ikke indgår i overklassen, uanset indkomst. • Eksempler: Skoleleder, Ingeniør, Gymnasielærer, Læge.
Middelklasse (24%)	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstændige der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst (i 2012 under 807.000 kr.). • Topleder der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst. • Personer med kort eller mellemlang videregående uddannelse, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst. • Eksempler: Muremester, Brugsuddeler, Folkeskolelærer, Sygeplejerske.
Arbejderklasse (47%)	<ul style="list-style-type: none"> • Personer med erhvervsfaglig uddannelse der ikke indgår i en af de øvrige klasser. • Ufaglærte der ikke indgår i en af de øvrige klasser. • Eksempler: Industritekniker, Tømrer, Lastbilchauffør, Sosu-assistent.
(Olsen et al., 2012, s.14-15).	

Forskerne definerer de sociale klasser ud fra tal på de 18 til 59-årige og har fraregnet studerende, fordi de vælger at have aldersgrupper med, der normalt er på arbejdsmarkedet (Olsen et al.,2015). Danmark forstås sjældent som et klassesamfund af sociologer, dette har derfor en betydning for, hvordan der arbejdes med begrebet i en dansk kontekst. Der er hertil forskellige grænser for hvem, der er en del af de forskellige klasser, hvor grænserne for, om man er en del af en bestemt klasse går, og om man overhovedet kan bruge de forskellige betegnelser for klasserne. Derfor afhænger det af empirien og hvordan man metodologisk går til værks. I dette projekt tilnærmer vi os forståelsen af klasse ud fra noget der er opbygget ved, at indbyggerne i samfundet bliver grupperet i hierarkiske sociale kategorier (Olsen et al., 2012, s.15).

Klasse synes at være en accepteret form for social differentiering. Dette mener forfatterne til bogen 'Det skjulte klassesamfund' skyldes, at klasseskel fremtræder som forskelle i uddannelsesniveau og i livsstil. I det danske samfund, hvor individer reelt set har en lige ret til uddannelse, ender individer med at have eget ansvar for deres 'uddannelsesskæbne'. (Faber et al., 2012, s.9-10). Uddannelse er derfor et eksempel på, at der fortsat er klasseforskelle i Danmark mellem sociale grupper. Hvilket er noget vi også vælger at tage udgangspunkt i og vælger at undersøge nærmere i vores spørgeskema og interview empiri. Bogens forfattere belyser, at forskelle langt sjældnere ansues som et udtryk for forskelle mellem individer og/eller grupper af individer, der er baseret på uligheder i sociale betingelser, handlemuligheder og adgang til indflydelse og deltagelse (Ibid). Hertil beskriver forfatterne hvorledes klasse kan sætte sig i individer som væremåder, orienteringsmåder og i følelsen af ikke at passe ind/slå til. Derfor har klasse en betydning for hvordan individer præges gennem deres liv, ud fra måder de ikke nødvendigvis selv ønsker og som ikke tjener samfundet. (Ibid). Denne tilgang til klasseforståelsen stemmer godt overens med Pierre Bourdieus begrebsapparat, som vi vil gennemgå i nedenstående afsnit.

6.3.1 Pierre Bourdieu

Pierre Bourdieu skabte sine kapitalformer, som et værktøj til at rammesætte hvordan den sociale verden eksisterer. Han beskriver forskellige kapitalformer, som skal ses som materielle og ikke-materielle ressourcer i samfundet. Den materielle kapitalform er økonomisk, og af de ikke-materielle er social, kulturel- og symbolsk kapital. Ud fra vores overordnede definition af klasse manglede vi et sprog for klassepositioner, der ikke knyttede sig udelukkende til de generelle klassepositioner vi analyserer og diskuterer ud fra, såsom uddannelse og arbejde. Derfor gør vi i dette projekt brug af økonomisk og social kapital. Vi vælger at inddrage Bourdieus begrebsapparatet efter vores bearbejdning af vores interview empiri, det er derfor ikke muligt at inddrage begrebet om kulturel kapital, fordi vi ikke spurgte ind til det under vores interviews, og det var ikke et element som interviewpersonerne inddragede. Derfor kan vi ikke analysere ud fra den kulturelle kapital uden at det bliver en overfortolkning. Der er en sandsynlighed for, at den kulturelle kapital kan spille en rolle i forhold til, hvordan forældre respondere og støtter deres barn, hvis det er udsat for kærestevold, men det er ikke noget vi kan konkludere på ud fra vores empiri og derfor inddrager vi det heller ikke i analysen. Bourdieu beskriver hvordan alle kapitalformerne munder ud i en symbolsk kapital, som har indflydelse på individets sociale adfærd og færden i verden (Bourdieu, 2013, s. 297). Fordi vi ikke kan analysere på den kulturelle kapital, vil det være svært for os at

inddrage den symbolske kapital, da vi således kun ville kunne analysere på to tredjedele af hvad der udgør den symbolsk kapital.

Den sociale kapital handler om de potentielle ressourcer, der er forbundet med et netværk (Bourdieu, 1986, s. 21). Dette netværk kan være i form af slægtskabsrelationer, venner, organisationer og medlemskaber i klubber. Den sociale kapital dækker over den støtte og den hjælp et individ kan få af sit netværk. Netværksforbindelsen skal derfor ses som en investeringsstrategi der sigter efter at reproducere sociale relationer på kort eller langt sigt. Netværksforbindelsen kræver subjektive følelsesmæssige forpligtelser, såsom respekt, taknemmelighed, venskaber og kan give institutionelle garantier som rettigheder. (Bourdieu, 1986, s. 22).

Økonomisk kapital handler om den direkte eller indirekte kontrol over finansielle ressourcer (Bourdieu, 1997, s. 18). Økonomisk kapital kan være i form af ejerskab af materielle goder såsom hus, bil eller aktier. Man kan opbygge sin økonomiske kapital ved eksempelvis at blive forfremmet eller få et bedre betalt job. Men man kan også have en høj økonomisk kapital på baggrund af generationsrigdom, som kan gå i arv.

Kapitalformerne har hver deres begrebsdefinition, dog kan kapitalformerne have indflydelse på hinanden og de kan omdannes fra én kapitalform til en anden. For eksempel hvis man har en høj økonomisk kapital, kan den omdannes til social kapital og omvendt (Bourdieu, 1986, s. 25).

Habitus er et begreb som Bourdieu benytter til at beskrive bestemte handle-mønstre i forskellige felter, hvor der skabes en social handling (Bourdieu, 1977, s. 81-83). Felter er ifølge Bourdieu arenaer, der skifter efter social kontekst og kan ses som en afgrænsning af kapitalformerne. Det der menes er, at de forskellige kapitalformer gør sig gældende på forskellige felter og anerkendes forskelligt alt efter hvem der begår sig i feltet. Felter behøver ikke at være et fysisk rum. Habitus er en samling af komplekse erfaringer fra opvæksten og voksenlivet, og har en indflydelse på, hvordan man positionerer sig i samfundet. Det er således en række indlejrede dispositioner hos et individ. Habitus er en proces, der er konstant, da mennesker tilegner sig erfaringer og viden gennem hele livet. Dog er det især i de tidlige år, at man skaber sin habitus, da identitet og erfaringer påvirkes af forældre og institutioner. Det er de tillærte erfaringer, der bliver indlejret i identiteten, der kommer til udtryk i den sociale adfærd, som udgør en persons habitus (Ibid.).

Vi gør brug af Bourdieus begreber om økonomisk og social kapital for bedre at skabe et overblik over interviewpersonerne og respondenterne fra vores spørgeskema og deres position i samfundet.

Ved at gøre brug af begge kapitalformerne kan vi få et mere nuanceret perspektiv på hvilke materielle og ikke-materielle ressourcer forældre har til rådighed når det kommer til at respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Yderligere vil vi gøre brug af habitusbegrebet til at anskue om der er indlejret social adfærd tilknyttet positionerne i samfundet, som kan have en indflydelse på forældres mulighed for at respondere og støtte, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Vi vil også gøre brug af de overordnede klassebegreber, som et udtryk for den økonomiske kapital. Vi er godt klar over, at Bourdieu ikke opdeler samfundet ud fra de generelle klasseopdelinger, men vi mener, at de kan bruges til at forstå og skabe et overblik over den økonomiske kapitalens begreb (Faber et al., 2012, s.45). Vi vil yderligere gøre brug af habitus til at forstå, hvordan køn kan styre og forme socialt adfærd i forbindelse med problemstillingen om kærestevold.

6.4 Intersektionalitet

Det centrale element i intersektionalitet er, at mange sociokulturelle kategorier har en virkning også når de er sammenkoblet køn. Det kan være homofobiske, racistiske og sexistiske diskurser, der til sammen kan skabe udsatte individer (Heinskou, 2013, s. 737). Tænkningen om, at flere kategorier kan eksistere sammen, er ikke ny i forhold til klasse og køn, da den feministiske marxisme påpeger sammenhængen mellem køn og klasse. I intersektionalitet kan andre kategorier, ud over køn og klasse, tilføjes og sammenkobles. Det er eksempelvis; alder, race, etnicitet og seksualitet. Intersektionalitet blev først et kendt begreb i 1990'erne, da det blev brugt af juraprofessoren Kimberlé Crenskaws artikel "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color" fra 1991. Intersektionalitet handler om, at de forskellige identitetskategorier og dertilhørende magtmekanismer påvirker hinanden gensidigt. Man skal derfor ikke se de forskellige kategorier som køn, etnicitet, seksualitet og alder som kategorier der udligner hinanden og opstår adskilte i konteksten. Det essentielle er, at kategorierne skal forstås sammenkoblet og i samspil med andre kategorier (Heinskou, 2013, s. 737). Vi vil i vores projekt bruge intersektionalitetsbegrebet til at diskutere hvordan vores opstillede faktorer, graden af viden, tilknytning, køn og klasse kan interagere med hinanden og eventuelt skabe forskellige barrierer og muligheder for at forældre kan respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold.

6.5 Kritik

6.5.1 Kritik af tilknytning

Vi bruger i dette projekt tilknytningsteori til at vurdere forældres respons til deres børn i tænkte eller faktiske svære situationer. John Bowlby og Mary Ainsworths tilknytningsteori bruges ofte til at analysere på udviklingen af et barns identitet og adfærd som betinget af forældrenes, især moderens, tilknytning. Meget af kritikken af tilknytningsteorien handler om, at teorien ikke fokuserer på hvordan miljø og netværk kan have en indflydelse på udviklingen af barnet (Lee, 2003). Der tages således ikke højde for samfundsstrukturelle forhold, såsom køn og klasse, hvorfor vi har valgt at skabe en teoretisk ramme, der kan supplere manglerne i tilknytningsteorien.

6.5.2 Kritik af vores brug af kønsteori

I vores teori om køn inddrager vi Arlie Hochschilds begreb om 'double shift'. Denne er blevet kritiseret for primært at fokusere på kvinders oplevelse og derved ignorerer mænd der muligvis også er involveret i husarbejdet. Hvilket kan være med til at reproducere kønsstereotyper. Desuden kritiseres teorien for at antage at udførelsen af husarbejde altid er negativt og en byrde, til trods for at husarbejdet kan være meningsfuldt og tilfredsstillende for nogle mennesker. Yderlige er teorien kritiseret for at fokusere på middelklasse kvinder og tager derved ikke højde for de forskellige oplevelser fra andre socioøkonomiske baggrunde. (Clawson & Gerstel, 2006, s. 237). Vi har ikke kunne finde egentlig kritik af Jean Duncombe og Dennis Mardens 'triple shift'. Dog kan vi argumentere for at deres teori er indbefattet af de samme kritikpunkter som Hochschilds double shift.

6.5.3 Kritik af Klasse og Pierre Bourdieu

Vi bruger klassebegreberne 'højere middelklasse' 'middelklasse' og 'arbejderklasse', som er taget fra et større begrebsapparat der også inkluderer 'overklasse' og 'underklasse'. Den største kritik er, at disse ofte defineres ud fra et økonomisk perspektiv. Hvilket er vores argumentation for at inddrage Pierre Bourdieus begrebsapparat, der også inddrager ikke-økonomiske perspektiver. Til trods for vores brug af begrebsapparatet, findes der kritik af Bourdieu, som vi finder relevant at nævne og anerkende. Ifølge den amerikanske sociolog David Swartz kritiseres Bourdieus teori om habitus for at være overdeterministisk og at overse rollen individers handlingskompetencer kan have på sociale udfald (Swartz, 1997). Det vil sige at Bourdieus teorier kritiseres for at være bygget på en idé om at alt og alle handlinger er forudbestemt af de sociale kontekster. Yderlige er individet ikke inkluderet i teorien, individet er en passiv aktør, der handler ud fra udefrakommende

indflydelser. Bourdieu er også kritiseret for ikke at tage højde for hvordan et individ kan formes af mange forskellige erfaringer og identiteter og hvordan disse identiteter kan påvirke både individets position i samfundet samt individets oplevelse af privilegie og magt. Vi forsøger at imødekomme denne kritik af Bourdieu, ved i vores teoretiske ramme at inddrage forskellige teorier, der forhåbentligt kan sige noget om individets psykologi (tilknytning) og betydningen af mange identiteter (intersektionalitet). David Swartz kritiserer desuden også Bourdieus metoder, da Bourdieu har en tendens til at generalisere sin teori ud fra et begrænset empirisk materiale (Ibid.).

6.5.4 Kritik af intersektionalitet

Kritikken handler om måden intersektionalitetsbegrebet har udviklet sig på. Der menes at, især europæiske kønsforskere, har lavet en fejlfortolkning af Kimberlé Crenshaws oprindelige tekster. Denne fejlfortolkning ligger i at kønsforskere ikke inddrager spørgsmål om magt og strukturel undertrykkelse, men i høj grad fokuserer på spørgsmål om identitet og inklusion. (Christensen & Jensen, 2019, s. 21).

7. Metode

I følgende afsnit vil vi redegøre for vores videnskabsteoretiske ståsted, den filosofiske hermeneutik og moderat socialkonstruktivisme og hvordan vi vil benytte dem i vores tilgang til projektet. Vi vil derefter beskrive hvordan vi har indsamlet og behandlet vores datamateriale ud fra en mixed methods tilgang. Afslutningsvist vil vi gennemgå de etiske overvejelser vi har gjort os samt projektets validitet og reliabilitet.

7.1 Videnskabsteori

I dette afsnit vil vi redegøre for, hvilke videnskabsteoretiske positioner vi læner os op ad i løbet af projektet, og hvordan disse er med til at forme vores tilgang til teori, empiri og analyse.

7.1.1 Filosofisk hermeneutik

Den filosofiske hermeneutik er en videnskabsteori, der er udviklet af filosofen Martin Heidegger og videreudviklet af filosofen Hans-Georg Gadamer. Indenfor denne videnskabsteori handler ontologien (læren om det værende) om "[...] den menneskelige væren i verden" (Juul, 2012, s. 121). Epistemologien også kaldet erkendelsesteorien (læren om hvordan verdenen erkendes eller opfattes), handler om at forskeren altid er en del af den verden der studeres. "Mennesket fødes ind i en verden, som er givet på forhånd" (Juul, 2012, s. 121-122). Med det menes der, at forskeren aldrig vil kunne være en neutral observator, fordi vedkommende vil have fordomme, der ligger til grund for deres forståelse. Vi bruger ontologien og epistemologien til at lære om, hvordan forældre eksisterer i verden i konteksten af kærestevold og hvordan de opfatter og erkender fænomenet i deres levede liv. Metodisk gør man i den filosofiske hermeneutik brug af forståelser og fordomme i erkendelsesprocessen, da de danner en forståelseshorizont, som muliggør, at forskeren kan "[...] stille relevante spørgsmål og erfare noget om noget" (Juul, 2012, s. 122; Gadamer, 2004, s. 292). Det beskrives at disse fordomme er normative og kan derfor ikke holdes udenfor videnskaben, tværtimod skal de inddrages (Ibid.). Vi bruger vores forståelser og fordomme i både vores interviews og i vores survey til at stille relevante spørgsmål, hvilket vi uddyber i afsnit 7.2.2 og 7.2.5.

Vores forståelse af problemstillingen starter med vores forståelse af den partnervold, som der er mest udbredt, nemlig den der foregår mellem to voksne i heteroseksuelle forhold. Vores forståelse af partnervold var, at det oftest er kvinder, der udsættes for partnervold. Denne forforståelse omfattede også partnervold blandt unge, hvor vi havde en forståelse af, at det ofte er unge kvinder, der er udsat for kærestevold. Desuden havde vi en fordom om, at mange udsatte for partnervold, ikke får den hjælp de har brug for, enten fordi de ikke rækker ud efter hjælp, eller fordi offentlige

systemer ikke er skabt til at håndtere dette komplekse problem. Vi havde en forforståelse om, at kærestevold forekommer i langt højere grad i forhold til, hvad den danske befolkning tror. Dette inkluderer forældre, hvilket vi havde en fordom om, er med til at påvirke forældrenes måde at håndtere og hjælpe deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Disse forforståelser kommer i spil i vores spørgeskema og interviews, hvor vi udfordrer forforståelserne for netop at opnå en horisontsammensmeltning, som skaber ny viden og nye erfaringer, vi bringer i spil og som skal bidrage til vores videre analyse og konklusioner.

Som forskere indenfor den filosofiske hermeneutik skal man være åben for nye erfaringer, hvorigennem der kan skabes nye erkendelser, hvilket Gadamer kalder for en 'horisontsammensmeltning' (Juil, 2012, s. 125; Gadamer, 2004, s. 292). Det er denne horisontsammensmeltning som skal danne grundlag for undersøgelsen, hvor vi som forskere skal veksle imellem vores fordomme, forståelse og nye erfaringer (Ibid.). Vi stræber efter med vores brug af både den filosofiske hermeneutik og moderat socialkonstruktivisme samt vores mixed methods tilgang, at udfordre vores forståelser, således at vi kan anskue problematikkerne fra flere vinkler og øge vores forståelse af kærestevold og forældres muligheder for at hjælpe. Den filosofiske hermeneutik handler ikke om at bekræfte eller bevare fordomme, men lade nye erfaringer styre forståelsen. Det er i mødet med de nye erfaringer, at man kan bevare eller forkaste fordommene (Juil, 2012, s. 125; Gadamer, 2004, s. 291). I denne videnskabsteori findes der ikke en endegyldig sandhed, fordi den subjektive faktor altid vil være til stede, når man studerer noget (Juil, 2012, s. 128; Gadamer, 2004, s. 416). I den filosofiske hermeneutik er det således argumentationen og overbevisningen, der er vigtig for sandhedsforståelsen og troværdigheden, hvilket vi uddyber i afsnit 7.5 reliabilitet og validitet.

7.1.2 Moderat social konstruktivisme

I socialkonstruktivisme er virkeligheden "[...] som vi opfatter som sand og objektiv (...) konstrueret gennem interaktioner med andre." (Pedersen, 2012, s. 188; Berger & Luckmann, 2000, s. 85). Sandheden, i en socialkonstruktivistisk tilgang, opdages ikke men konstrueres. Der findes samtidig ikke én sandhed, men flere konstruerede sandheder, der giver mening ud fra bestemte perspektiver, værdigrundlag og sociale og historiske kontekster. På samme måde som i den filosofiske hermeneutik er viden kontekstbaseret, og der findes ikke en objektiv virkelighed. Påvirkning fra herskende diskurser betyder, at man altid ser på et fænomen ud fra et bestemt perspektiv, hvilket inkluderer måden hvorpå, man skaber viden i videnskaben. (Pedersen, 2012, s. 188). Som beskrevet i afsnittet om den filosofiske hermeneutik, går vi ind i denne undersøgelse med

nogle forudindtagede idéer om, hvad partnervold blandt unge er, og hvilke problemer der knytter sig til fænomenet. Disse er skabt på baggrund af de personlige, faglige og normative erfaringer og interaktioner, vi som individer har.

Når man benytter sig af en socialkonstruktivistisk videnskabsteori, bevæger man sig mellem epistemologisk- og ontologisk konstruktivisme. Epistemologisk konstruktivisme beskriver, at viden om sociale og fysiske fænomener er konstrueret, hvorimod den ontologiske konstruktivisme beskriver, at sociale og fysiske fænomener i sig selv er konstrueret (Pedersen, 2012, s. 206). I dette projekt læner vi os op ad den epistemologiske konstruktivisme, da vi mener, at den viden der er om kærestevold er konstrueret.

Yderligere findes der indenfor socialkonstruktivismen en radikal og moderat position.

Filosofiprofessor Finn Collins beskriver, at den radikale konstruktivisme mener, at et "[...] fænomen, som vi normalt opfatter som uafhængigt eksisterende, i virkelighed er frembragt eller 'konstrueret' igennem menneskers tænkning, sprog og sociale praksisser" (Collin i Stage, 2015, s. 84; Berger & Luckmann, 2000, s. 56). Collins beskriver, at den moderate konstruktivisme mener, at et fænomen "[...] som normalt opfattes som noget, der ligger i tingenes orden og dermed er naturligt, universelt, tidløst, givet, selvfølgeligt eller ligefrem nødvendigt, ved nærmere undersøgelse viser sig at være lokalt og historisk variabelt" (Collin i Stage, 2015, s. 84-85; Berger & Luckmann, 2000, s. 22). Forsker, Carsten Stage, opsummerer den radikale og moderate konstruktivisme som:

"Den radikale konstruktivist ser altså virkeligheden som et produkt af subjekters begreber, mens den moderate konstruktivisme snarere handler om at kontekstualisere sociale fænomener, som fejlagtig betragtes som ahistoriske og naturgivne." (Stage, 2015, s. 85).

I dette projekt bevæger vi os indenfor den moderate socialkonstruktivisme i og med, vi vil forsøge at kontekstualisere fænomenet partnervold blandt unge ud fra forældrenes perspektiv. Vi forsøger at forstå hvilken kontekst forældrenes viden er bygget på, og hvordan den kontekst skaber den virkelighed, de sandheder og deres livsverdens erfaringer i forhold til, hvordan kærestevold konstrueres igennem forældrenes kontekster. Det indbefatter i vores undersøgelse, hvordan forældres grad af viden, tilknytningsstile, køn og klassepositioner former deres måde at handle på og forstå verden og derved hvordan de kan støtte deres barn, hvis det bliver udsat for kærestevold.

7.1.3 Filosofisk hermeneutik og socialkonstruktivisme i samspil og hvordan vi bruger dem
Den filosofiske hermeneutik og socialkonstruktivisme har det til fælles at "[...] de gør op med korrespondenskriteriet for gyldighed, ud fra betragtningen at ingen meningsfortolkning kan gøre krav på at repræsentere eller stemme overens med en objektiv virkelighed" (Juul, 2012, s. 135). Det betyder, som vi har beskrevet i begge afsnit, at der ikke findes én sandhed, at virkeligheden anskues fra forskellige perspektiver, og at forskere ikke kan stå uden for det forskede som neutrale observatører. Disse to videnskabsteorier supplerer hinanden i tilgangen til data og empiri i vores projekt.

Vi vil primært bruge den filosofiske hermeneutik til at belyse helheden af projektet og især i forhold til vores validitet vedrørende hvilke fortolkninger der skaber den mest fyldestgørende troværdighed ud fra vores empiri, hvilket uddybes i afsnit 7.5 Reliabilitet og validitet. Vi vil derudover benytte vores statistiske data som en horisontsammensmeltning, hvor vores fordomme bliver sat i spil med de ny erhvervede erfaringer. Vi vil lade denne horisontsammensmeltning være vores fundament for vores videre arbejde med vores kvalitative data. Vi vil primært bruge socialkonstruktivismen i vores analyse i forhold til, hvordan vi positionerer os på feltet, og hvordan vores informanter ser og forstår problemstillingen. Vi vil med det kvalitative data forsøge at danne mening i fænomenet partnervold blandt unge. Det gør vi ved at se på forældreperspektivet, og hvilke værdigrundlag de tillægger fænomenet samtidig med, at vi har øje for den historiske og kulturelle kontekst og forståelse af partnervold blandt unge. Det gør vi blandt andet igennem vores litteraturstudie, vores teori om tilknytning, køn og klasse.

7.2 Dataindsamling

7.2.1 Mixed methods

Kvantitative og kvalitative metoder har hver deres måde at udforme og producere undersøgelser på og hertil hver deres videnskabskriterier. Når man gør brug af mixed methods i en undersøgelse, skal forskere være opmærksomme på, at de kvantitative og kvalitative metoder fungerer som supplerende fremfor direkte modsigende (Jæger, 2016, s. 304.).

I vores projekt har vi valgt at have en abduktiv metodetilgang (Ibid.). I vores projekt er den abduktive tilgang relevant, da den gør det muligt for os at kombinere kvalitative og kvantitative metoder, hvortil vi ikke er bundet af at skulle vælge imellem at være teori- eller empiristyret. Derfor behøver vi ikke at være bundet til at skulle teste en teori. Herudover har vi ikke skulle tage stilling

til eller tænke på relevant teori, før vi havde indsamlet vores data. Således har vi i stedet kunne veksle imellem disse. Vi startede med at lade vores forforståelser styre vores indgangsvinkel til problemstillingen, hvorefter vi udfordrede de forforståelser med litteratur, hvortil vi skabte en horisontsammensmeltning, som vi tog videre i processen i at rammesætte vores teoretiske perspektiv. Vi benyttede derefter vores teoretiske perspektiv til at indsamle vores empiri, hvortil vi behandlede empirien og operationaliserede vores teori ud fra empirien. Yderligere fandt vi gennem vores behandling af empirien et behov for at inkludere andre teoretiske og empiristyrede begreber, der kunne skabe en fyldestgørende analyse. Det er blandt Pierre Bourdieus kapitalformsbegreber, som vi inddrogede på baggrund af empirien. I løbet af vores metodeafsnit vil vi uddybe denne proces nærmere.

Forskeren Norman K. Denzin beskriver, at forskere ikke kan opnå en objektiv sandhed om det, der undersøges, men at man ved at bruge flere metoder kan indfange undersøgelsens kompleksitet (Jæger, 2016, s. 305). I forlængelse af dette stemmer vores videnskabsteoretiske ståsted godt overens med vores tilgang til empirien, da vi som forskere ikke mener, at der kun er én enkelt sandhed, samtidig med at vi ved brug af de forskellige metoder forsøger at skabe en så nuanceret fortolkning som muligt.

7.2.2 Interviewguide

Før vi gennemførte vores interviews, udfærdigede vi en interviewguide og derefter kontaktede vi informanterne. Vores interviewguide skal ses som et script, der kan: “[...] indeholde nogle emner, der skal dækkes, eller en detaljeret rækkefølge af omhyggeligt stillede spørgsmål “ (Kvale & Brinkmann, 2015, s.185).

Vores teoretiske fundament, tidlige forforståelser og viden fra vores litteraturstudie har været de væsentligste inspirationer i udformningen af vores interviewguide. Vi havde på forhånd nogle forforståelser, der prægede vores tilgang til vores interviewguide. Interviewguidens tilblivelse har været teoretisk styret ud fra John Bowlbys tilknytningsteori og overordnet teoretiske perspektiver på klasse og køn i en dansk sammenhæng. Derudover har vi gjort brug af besvarelserne i vores spørgeskema til at forme interviewguiden ud fra temaer, der blev tydeliggjorte i surveyen. Det er blandet spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne har kunnet identificere forskellige typer af vold, som vi var interesseret i at få en uddybende indsigt i via interviewene. Interviewguiden er derfor udarbejdet ud fra en vekslen mellem teoretiske overvejelser og empiriske fund, hvorfor vores tilgang i arbejdet med interviewguiderne også har været abduktiv. Grundet vores

videnskabsteoretiske ståsted er vores forforståelse i forbindelse med problemstillingen i spil i interviewguiden. Vi har stillet forskelligartede forskningsspørgsmål, som vi efterfølgende operationaliserede således, at spørgsmålene ikke forekom ledende, påvirkede informanterne eller bar præg af fagligt sprog (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 186).

Vores interviewspørgsmål har blandt andet søgt at belyse forældrenes viden om kærestevold, forældres nuancerede fortælling om deres relation og tilknytning til deres barn samt en nuanceret diskussion om kønsroller og kønsrolleholdninger. Vores interviewguide kan ses i bilag 1.

7.2.3 Semistruktureret interview

I dette speciale har vi benyttet os af semistrukturerede interviews som den kvalitative del af vores metode. Vi tager udgangspunkt i Steinar Kvales måde at udarbejde og gøre brug af semistruktureret interviews i et projekt, som er "[...]et interview, der har til formål at indhente beskrivelser af den interviewedes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de beskrevne fænomener" (Kvale, 1997, s. 19).

Det semistrukturerede interview korrelerer derved godt med vores videnskabsteoretiske tilgang, da vi opnår indblik i informanternes egne oplevelser i forbindelse med problemstillingen og væren i verden i forbindelse med at være forældre og have et barn, der kan være udsat for kærestevold. Det semistrukturerede interview karakteriseres ved at have elementer af åben dialog. Derfor skal vi som forskere være åbne overfor, at informanten er med til at præge interviewet.

I udarbejdelsen af vores semistrukturerede interviews, har vi på forhånd opstillet forskellige spørgsmål og emner, som undersøges ud fra informanten. Dog muliggør metoden, at der kan være plads til, at informanten undervejs kan have indflydelse på interviewets retning og temaer (Kvale, 1997, s. 129). Dette grundet, at informantens svar kan påvirke interviewets fokus og retning og de uddybende spørgsmål, interviewereren ender med at stille.

Det semistrukturerede interview giver interviewereren mulighed for at stille opfølgende spørgsmål, som kan hjælpe til at sikre en dybere og mere gensidig forståelse mellem interviewer og informant og en fælles forståelse af interviewets undersøgte temaer. En udfordring ved dette er, at informanten kan føre samtalen uden om relevante emner, hvis disse ikke er identificeret af interviewereren forud for interviewet, og informanten kan ende med ikke at inddrage emner, som interviewereren ikke spørger direkte ind til.

Forud for interviewene er informanterne blevet oplyst om indhold og formål med specialet. De er hertil også blevet oplyst om deres ret til anonymitet og mulighed for at trække deres udtalelser tilbage. Dette refererer til 'informeret samtykke' og sikrer, informanternes indforståethed med specialet og interviewets præmisser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 477). Det informerede samtykke er en del af den originale lydoptagelse, da vi prioriterede at tale med og informere informanten inden interviewets start. Vores interviews fandt sted online gennem platformen Teams, da vores interviewpersoner befandt sig forskellige steder i landet. Der er både fordele og ulemper ved at foretage interviews online. For eksempel kan det være tryggere for interviewpersonerne at være fysisk distanceret fra interviewerne. Dog kan der opstå tekniske problemer der kan gøre interviewsituation besværet.

Valg af informanter

For at få nuancerede svar valgte vi, at vores respondenter fra spørgeskemaet kunne vælge at indtaste deres kontaktoplysning, hvis de havde lyst til at deltage i et uddybende interview efterfølgende. Vi valgte at finde informanter på den måde, da det er mindre tidskrævende og vi kan på den måde sikre os, at informanterne på forhånd har en viden om problemstillingen og derved har lyst til at uddybe og udfolde deres holdninger og meninger i et interview. Vi har udført fire interviews, der varede mellem 30-45 minutter. I nedenstående figur 8, er der en oversigt over interviewpersoner.

Figur 8: Oversigt over interviewpersoner					
Anonymiseret navn	Køn	Alder	Profession	Har et barn der har været udsat for kærestevold	Bilag nr.
Interviewperson G	Kvinde	47	Cand. Soc.	Ja	3
Interviewperson S	Mand	45	Cand. Soc.	Nej	4
Interviewperson I	Kvinde	52	Ufaglært	Nej	5
Interviewperson C	Kvinde	41	Sygeplejerske	Nej	6

Vi har valgt kun at inddrage fire interviews, da vi efterstræber at udarbejde en afgrænset analyse, med få interviews, så vi kan komme i dybden med et afgrænset datasæt fremfor at have et stort åbent datasæt, hvor vi ikke kan gå fyldestgørende i dybden med empirien (Tinggaard & Brinkmann, 2020).

Fordele og ulemper ved det semistrukturerede interview

En fordel ved at gøre brug af det semistrukturerede interview er, at det giver mulighed for at sætte vores forforståelser i spil ud fra vores interviewguide, og vi kan gennem interviewene opnå ny viden og nye erfaringer, som vi kan bringe i spil i vores analyse. Hertil er det en fordel, at informanten ikke skal svare på lukkede spørgsmål med faste svarkategorier, men i højere grad kan svare frit og nuanceret, ud fra egen måde at tolke spørgsmålet og emnet på (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 43). Vi ser det som en styrke at gøre brug af det semistrukturerede interview, da vi kan sætte vores forforståelser i spil, i og med, at objektiv viden og en objektiv forskerposition ikke er mulig ud fra vores videnskabsteoretiske ståsted (Ibid.). En fordel er, at vi gennem vores forforståelser kan stille kvalificerede spørgsmål, som vi dels har fra begyndelsen af projektet, vores litteraturstudie og den teoretiske ramme. På baggrund af vores forforståelser kan vi stille spørgsmål til den problemstilling vi undersøger. Ligeledes kan det semistrukturerede interview bidrage med en kontekstuel og nuanceret viden, som tager udgangspunkt i informantens egne perspektiver (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 36-37). Det semistrukturerede interview kan have en ulempe ved, at det kun kan give indblik i informantens holdninger og meninger om, det som tales om i interviewet, og ikke fænomenet som det objektivt set fremstår. Det semistrukturerede interview er ikke statistisk generaliserbart, da vi vælger at fokusere på informanternes oplevelser og erfaringer (Ibid.).

Ud fra de interview vi har afholdt, er den kvalitative empiri ikke repræsentativ, men vi kan dog se gennemgående tendenser, der kan sige noget om feltet. Vores semistrukturerede interviews kan give et velfunderet indblik i de ting der er på spil, i forhold til, omfanget af forældres viden og deres forståelse af vold, relation til deres barn og holdning til og egentlige kønsroller i deres hverdag.

7.2.4 Survey

Som en del af vores mixed methods tilgang, har vi i projektet valgt at udarbejde en survey, der skal afdække forskellige facetter af vores problemstilling.

En survey er "[...] et undersøgelsesinstrument i form af en sekvens af spørgsmål" (Nielsen, Gundelach & Frederiksen, 2017a, s. 13). Spørgsmålene i en survey er opstillet med på forhånd fastlagte svarmuligheder, der anses for meningsfulde for vores problemstilling. Formålet med fastlagte svarmuligheder er at muliggøre kvantitative sammenligninger mellem respondenterne (Ibid.).

Det første skridt i designet af surveyen var at fastlægge populationen for undersøgelsen. Da vi ønsker at undersøge forældres muligheder for at hjælpe deres barn, hvis det er udsat for kærestevold, er vores population alle danske forældre med børn i alderen 13-19 år. Det er en meget stor populationsgruppe, så vi anvender en stikprøve af populationen, som vi forventer kan sige noget generelt om populationen. Da vores populationsgruppe var bestemt, gik vi i gang med udformningen af relevante spørgsmål. I første omgang stillede vi spørgsmål ud fra vores forforståelser, i overensstemmelse med den filosofiske hermeneutik, der kan være med til at udfordre vores forståelser. Det var spørgsmål såsom 'Snakker du med dine børn om problemer i deres liv?', som var et spørgsmål, vi havde formuleret ud fra vores forforståelse om, at børn udsat for kærestevold ikke nødvendigvis taler og/eller deler sårbare emner med deres forældre. Senere fjernede vi spørgsmålet til fordel for en mere teoretisk styret formulering.

Efterfølgende satte vi os ind i forskning omkring partnervold og kærestevold i forbindelse med unge og deres forældre og forskellige teoretiske rammer, som kan have en betydning for feltet. Vi gik derefter tilbage til surveyen og redigerede eller formulerede nye spørgsmål, der passede til vores nye forståelser. Herigennem fandt vi det relevant at benytte tilknytningsteorien og eksisterende survey formuleringer til bedre at kunne vurdere, hvordan relationen mellem forældrene og barnet er hos respondenterne. Vi har således haft en abduktiv tilgang til vores survey (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 259). I vores søgning på nye forståelser fandt vi ud af, at det var relevant for os at stille spørgsmål omkring klasse, køn og tilknytningsformer, som vi også har beskrevet i teoriafsnit 6. Eksempler fra spørgsmål om klasse og køn kan ses i figur 9: Klasse, og figur 10: Køn, som er et udsnit fra surveyen, som kan ses på bilag 2.

Figur 9: Klasse

Hvad er din højst fuldførte uddannelse?

- Folkeskolen
- Gymnasial uddannelse
- Kort videregående uddannelse
- Mellemlang videregående uddannelse
- Lang videregående uddannelse
- Andet

Hvad er din arbejdsmarkedsstatus?

- Dagpenge
- Fuldtidsarbejde
- Deltidsarbejde
- Kontanthjælp
- Fleksjob
- Pensionist
- Andet

Figur 10: Køn

I de følgende spørgsmål skal du besvare i hvilken grad du er enige i udsagnene.

	Meget enig	Lidt enig	Hverken eller	Lidt uenig	Meget uenig
I heteroseksuelle parforhold bør mænd og kvinder dele udgiften lige, når de er ude på dates.	☐	☐	☐	☐	☐
Regeringens øremærkede barsel til mænd er en god idé.	☐	☐	☐	☐	☐
I Danmark har vi ligestilling mellem kønnene.	☐	☐	☐	☐	☐

Nogle af spørgsmålene er opstillet som nominalskaler, som er en kategoriskala, hvor svarene er gensidigt udelukkende og ikke kan rangordnes. Det er for eksempel spørgsmål om respondentens eget køn og arbejdsmarkedsstatus. Andre spørgsmål er opstillet som en intervallskala, hvor der kan laves et gennemsnit, som for eksempel alder. Desuden har vi også opstillet spørgsmål som en

ordinalskala, som er en kategoriorden, der kan rangordnes. Vores ordinalskala er opstillet som en Likert-skala, som ofte består af nogle udsagn, som respondenterne skal erklære sig mere eller mindre enige eller uenige i. (Nielsen, Gundelach & Frederiksen, 2017b). Eksempel på denne kan ses i Figur 10: Køn. Som en del af surveyen opstillede vi også vignetter, som er "[...] realistiske beskrivelser af et fænomen, men de vil ofte være fiktive eller hypotetiske, fordi man konstruerer dem, så de passer til ens forskningsinteresse" (Monrad & Ejernæs, 2012, s. 13). Vi har opstillet vignetterne med fiktive scenarier om forældre og børn i relation til situationer, hvor kærestevold kan tænkes at foregå. Vi er, med vignetterne, interesseret i at lære om forældrenes forståelser af hvad kærestevold er, om hvorvidt de ser åbenlyse og diskrete symptomer på kærestevold samt forældrenes tænkte reaktioner i forhold til kærestevold.

Til sidst i surveyen inkorporerede vi et eksisterende og valideret spørgeskema, Relationship Structure Questionnaire (ECR-RS) (Fraley, 2014), for at undersøge tilknytningsstile, som vi har beskrevet i teori afsnittet 6.1. ECR-RS er et spørgeskema designet som en Likert-skala med en række udsagn om respondenternes forhold til henholdsvis deres mor, far, partner og bedste ven/veninde. Der blev målt to underkategorier af tilknytning, ængstelig og undgående, via en Likert-skala for fire tilknytningsfigurer for hver respondent.

Da surveyen var designet færdigt, indsatte vi spørgsmålene i SurveyXact, som er et online værktøj for spørgeskemaundersøgelser, som gør det nemt at kunne distribuere surveyen. Vi havde selv gennemgået spørgsmålene af flere omgange, men det kan være nemt at overse formuleringer eller mulige misforståelser, når man har siddet med materialet i lang tid, så derfor foretog vi en pilotbesvarelse med en person i vores netværk, der kunne kigge mere objektivt på surveyen. Ved hjælp af pilotbesvarelsen fik vi rettet formuleringer, tilføjet nogle svarkategorier der manglede og indsat opklarende informationer om spørgsmålene.

For at indsamle svar fra surveyen har vi sendt den ud via vores eget netværk, men da ingen af os er i samme målgruppe som vores studiepopulation, har det muligvis begrænset os i hvor mange svar, vi har fået. Derfor har vi også sendt vores spørgeskema ud i forskellige Facebook grupper, hvis medlemmer er i populationen.

Vi har lukket for besvarelser d.14/04/2023 med 107 besvarelser, hvoraf 54 er fuldt gennemført og valide, hvilket giver os en svarprocent på 50,47%. Da vores survey er online, er vores svarprocent tilfredsstillende, da folk ikke er forpligtet til at fuldføre surveyen de starter med at svare på. Dette har en betydning for, om hvorvidt vi kan se tendenser og en statistisk signifikans i vores statistiske

analyser, selvom disse kan være betinget af respondenternes baggrunde.

Fordele og ulemper ved survey

En fordel ved at benytte sig af en survey i sin undersøgelse er, at man kan skabe generaliserbar viden om et fænomen i henhold til populationen. Det er blandt andet fordi surveymetoden gør det nemmere at nå ud til mange mulige respondenter, således at man kan få et så repræsentativt resultat som muligt. Desuden er andre fordele ved surveymetoden, at respondenterne kan være anonyme og man kan nå ud til mange mennesker på tværs af forskellige baggrunde. Det er derudover en tidsbesparende metode, da vi som forskere ikke skal være inden over respondenternes svar, da de indsamler sig selv, hvortil respondenterne kan svare når de har tid og mulighed.

Dog kan det være en ulempe at benytte surveys, da man er afhængig af respondenternes mulighed for at forstå og fortolke spørgsmålene. Der er nemlig ikke nogen muligheder for at give eller stille opfølgende eller opklarende svar og spørgsmål. Vi har forsøgt at imødekomme sådanne problematikker ved at lave en pilotbesvarelse, men det kan dog stadig være et problem når andre skal besvare surveyen. Derfor er en ulempe også ved survey, at der er en begrænset dybde og man får således et overfladisk billede af respondenternes svar. En anden ulempe er også, at man ikke kan imødekomme en respondentbias, hvor respondenterne læser og besvarer spørgsmålene ud fra deres perspektiv (Bay & Rathlev, 2017, s.46). For eksempel har vi fået feedback fra en mandlig respondent, som mente at vores survey ikke tog højde for at mænd kunne være udsat for partnervold. Efterfølgende gennemgik vi surveyen, for at se om denne fordom forekom i surveyen. Vi kunne se, at vi havde et inkluderende sprog i surveyen, med et konsekvent brug af ham/hende i vores spørgsmål. Dog fortolkede den mandlige respondent, vores survey som ekskluderende overfor at mænd også kan være udsat for partnervold, hvilket kan være et udtryk for respondentens eget bias.

Endvidere er en ulempe ved brug af survey, at der kan forekomme en lav respondent rate, som gør at man kan risikere, at der ikke er en statistisk signifikans i analysen. Dette kan gøre, at man ikke kan opnå en generaliseret viden, som er ideel ved surveymetoden.

7.3 Databehandling

7.3.1 transskribering

Vi har umiddelbart efter interviewene har været foretaget, transskriberet og bearbejdet dem. Det har vi gjort, da det er nemmere at huske og "[...] komme i tanke om de sociale og emotionelle aspekter af interviewsituationen" (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 239). Derfor har vi også efterstræbt, at én af de to personer der foretager interviewet, står for selve transskriberingen, således at interviewpersonernes mening bibeholdes i det skrevne data.

Vi har i denne undersøgelse gjort brug af Zetlands (dansk medlemsbaseret digital avis) digitale transskriberingsværktøj Good Tape. Efter at vores transskribering var kørt igennem programmet, downloadede vi tekstfilen og gik i gang med at skabe struktur og redigere transskriberingen. Det har vi gjort ved på forhånd at fastsætte nogle rammer for, hvordan interviewet skal nedskrives. Vi har blandt andet valgt at markere interviewerens med fed skrift og den interviewede med almindelig skrift. For yderligere at differentiere skriftligt, har vi brugt PI for primære interviewer, SI sekundær interviewer og initialerne G, S, I og C for at markere den interviewede, til at indikere hvem der taler. Vi lyttede derefter interviewet igennem, imens vi rettede og redigerede, for at sikre at transskriberingen var så tro mod de fysiske interviews som muligt. Når man foretager interviews, har man ofte kun en lydfil, hvori der vil ske en abstraktion af kropssproget, som man ikke vil kunne observere under transskriberingsprocessen. Da vi har foretaget vores interviews online, med videokamera, bliver kropssproget til en vis grad bevaret og kan bruges til at forstå og genkalde de sociale og emotionelle aspekter af interviewsituationen. En transskription er en oversættelse fra tale til skriftsprog, hvor der er en række beslutninger og vurderinger der skal tages undervejs (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 339). Derfor har det været behjælpeligt med videokamera, da nogle af de vurderinger og beslutninger kan tages på baggrund af andet end toneleje og hukommelse. Dog vil der stadig ske en form for abstraktion i processen, da transskription er en "[...] dekontekstualiserede gengivelse af levende interviewsamtaler" og der vil være et tab atmosfære, tonefald, intonationer og åndedræt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 336). Transskriptionerne er lavet i Word, som vi derefter har indsat i forskningsprogrammet Nvivo, hvor vi påbegyndte kodningen. Transskriptionerne kan ses på bilag 3-6.

7.3.2 Kodning

Vi har, som beskrevet i ovenstående afsnit, gjort brug af Nvivo til kodning af vores interviews. Nvivo har et kodningsværktøj, der automatisk samler alle citater der er kodet under samme

kodningsnøgle, hvilket gør det nemmere at analysere og bearbejde interviewene på en effektiv måde. Når vi koder laver vi kodningsnøgler, som er et nøgleord eller begreb “[...] der kan knyttet til et tekstafsnit med henblik på senere at kunne identificere en udtalelse” (Kvale & Brinkmann, 2015, s.262). Vi har udarbejdet kodningsnøgler ud fra en abduktiv tilgang, hvor vi både har gjort brug af teori- og empiristyrede begreber. Vi har indenfor teorien kodet ud fra tilknytning, klasse og køn. I tilknytningskoderne, har vi gjort brug af en overordnet forståelse af tilknytning, da vi via interviewene ikke har kunnet sige noget konkret om tilknytningsrelationerne, på samme måde som vi kan i vores survey. Det betyder at vi, i stedet for at bruge de specifikke begreber, har lavet kodningsnøgler som ‘positiv relation...’ og ‘negativ relation’. I forhold til klasse har vi lavet nogle underkoder der, ifølge teorien, beskriver noget om en persons klasseposition, som for eksempel ‘arbejde’, ‘uddannelse’ og ‘socialt netværk’. Efter vi har arbejdet med empirien, gik det op for os, at vi manglede sproget for klassepositioner, der omhandlede de ikke-materielle ressourcer, hvortil vi tilføjede kodningsnøglen ‘social kapital’. I forhold til empiristyrede koder har oprettet en kode, der hedder ‘viden om partner eller kærestevold’, da denne tematik ikke knytter sig til teorien, men er vigtig i forhold til besvarelsen af vores problemstilling. Det endte med, at vi havde 5 overkoder og 12 underkoder, som kan ses i figur 11.

Figur 11: Kodningsnøgler

Name	Files	References
Andet netværk - offentlige myndigheder mm.		2
Viden om kæreste eller partnervold		4
Køn		4
Egentlige kønsroller		4
Holdninger til køn		2
Positive holdninger		1
Negative holdninger		1
Klasse		4
Social kapital		4
Social netværk		1
Arbejde		4
Uddannelse		4
Tilknytning		4
Negativ relation til partner		1
Positiv relation til partner		2
Negativ relation til barn		1
Positiv relation til barn		4

Selve kodningsprocessen har været i to faser. I den første fase har vi individuelt kodet interviewene ud fra de opstillede kodningsnøgler. Det betyder at alle interviewene er kodet to gange af to forskellige mennesker. I den anden fase af kodningen, sad vi sammen og dobbeltkodede interviewene. Det gjorde vi ved at sammenligne de to individuelle kodede interviews for at undersøge, om der er sammenfald eller, om vores koder adskiller sig fra hinanden. Det er for at være sikre på, at vi alle sammen har forstået kodningsnøglerne på samme måde og således kan vi øge undersøgelsens reliabilitet. Derudover er det en fordel ved denne kodningstilgang, at vi bliver mere fortrolige med vores empiri og vores teori, således at vi i højere grad kan få øje på sammenhænge, mønstre og fænomener.

7.3.3 Statistik

Tilknytning

Data om tilknytning blev behandlet ved at følge proceduren fra den Amerikanske professor Chris Fraley, som forsker i tilknytning (Fraley, 2014). I tilknytningsbatteriet er der 9 spørgsmål, som kan ses nedenfor, spørgsmål 1, 2, 3 og 4 blev omvendt kodet.

- 1) Det hjælper at henvende mig til denne person, når jeg har brug for støtte.
- 2) Jeg taler for det meste med denne person om mine problemer og bekymringer.
- 3) Jeg taler ofte tingene ud med denne person.
- 4) Det falder mig nemt at regne med denne person.
- 5) Jeg føler mig ikke tilpas med at åbne op over for denne person.
- 6) Jeg foretrækker ikke at vise, hvordan jeg virkelig har det overfor denne person.
- 7) Jeg er ofte i tvivl om, hvorvidt jeg betyder noget for denne person.
- 8) Jeg er bange for at denne person vil svigte mig.
- 9) Jeg er i tvivl om, hvorvidt jeg betyder lige så meget for denne person, som de betyder for mig.

(Jf. bilag 2).

Herefter blev en gennemsnitlig tilknytningsscore på tværs af de fire tilknytningsfigurer udregnet for hver respondent for kategorierne ængstelig og undgående for at opnå en indikator for global

tilknytning. Med global menes et generelt tilknytningsmønster, som ikke er specifikt for en enkelt tilknytningsfigur (Fraley, 2014).

Tilknytningsscorer kan enten behandles som to kontinuerte variable eller som kategoriske variable (Fraley, 2012). Vi valgte i denne opgave at behandle tilknytning som en kategorisk variabel, hvor vi opdelte respondenter i henholdsvis sikker og usikker tilknytning for hver underkategori. Dette gjorde vi ved at udregne medianen for hver underkategori, hvorefter scorer, der lå under medianen blev kategoriseret som sikker, og scorer som lå over medianen blev kategoriseret som usikker (Ibid.).

Viden om kærestevold

Vi valgte at kategorisere forældres viden om kærestevold i to kategorier; mere viden og mindre viden baseret på deres besvarelser på vignetterne. Vi vurderede deres viden om kærestevold ud fra besvarelser på spørgsmålet “mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for kærestevold” samt, hvorvidt forældrene kunne se tegn på fysisk, psykisk, seksuel og digital vold. Disse spørgsmål var binære nominale variable med ‘ja’/’nej’ svarmuligheder, som efterfølgende blev kodet ind i SPSS som 00 eller 01.

Traditionel eller moderne kønsrolleforståelse

Hvorvidt forældrene i vores stikprøve har en mere traditionel eller moderne holdning til kønsroller blev vurderet ved at samle svarene fra følgende fire spørgsmål:

- 1) Kvinder bør i højere grad tage en ledende rolle ift. at løse nutidens intellektuelle og sociale problemer.
- 2) For et samlevende heteroseksuelt par bør fordelingen af huslige pligter være ligeligt fordelt mellem kønnene.
- 3) I heteroseksuelle parforhold bør mænd og kvinder dele udgiften lige, når de er ude på dates.
- 4) I Danmark har vi ligestilling mellem kønnene.

Svarmulighederne rangerede på en 5-trins Likert-skala fra ‘meget enig’ til ‘meget uenig’. Efterfølgende bearbejdede vi dataene således, at svarene blev kodet om og reduceret til de to kategorier ‘moderne’ eller ‘traditionel’ holdning til kønsroller. Herefter blev de fire variable lagt sammen til én variabel, som samlet set indikerer, om forældre har en traditionel eller moderne holdning til kønsroller alt efter, hvilken kategori de faldt i flest gange ud fra svarene på de forskellige udsagn. Således endte vi med at have en binær nominal variabel med to kategorier.

Reaktion til barn udsat for kærestevold

Survey spørgsmålet som skulle indikere, hvordan forældre ville reagere og støtte deres barn, hvis deres barn havde været udsat for kærestevold, var følgende: ”Hvis du forestiller dig, at din teenager har været udsat for kærestevold, hvordan vil du støtte hende/ham efter forholdet er slut?”. Til dette spørgsmål var følgende svarmuligheder:

- 1) Jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig.
- 2) Jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham.
- 3) Jeg ville undlade at snakke for meget med dem om det for ikke at minde dem om det.
- 4) Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.

De fire svarmuligheder kunne besvares med ‘ja’ eller ‘nej’, og blev derfor også behandlet som binære nominale variable med koderne 00 og 01.

Ud fra vores bearbejdning af dataene, har vi gjort brug af Chi i anden tests til at analysere, hvorvidt der er uafhængighed mellem de to variable (Field, 2013). Vores begrænsninger ved surveyen vil blive uddybet løbende i analysen, hvor vi vil være kritiske over for vores brug af dataen.

7.4 Etiske overvejelser

Et vigtigt element i enhver undersøgelse er refleksioner omkring, hvorvidt undersøgelsen er etisk udført. Målgruppen for undersøgelsen er forældre til børn i alderen 13-19 år og emnet vi snakker med dem om, er kærestevold. Det kan være et sårbart emne for forældre at tale om deres børn, derfor skal vi passe på ikke at virke kritiske overfor deres forældreevner eller relationen til deres børn. Derudover kan vi risikere, at de forældre vi interviewer, selv har været udsat for partner- eller kærestevold, eller har børn der er, eller har været udsat for kærestevold. Derfor skal vi tage hensyn til, være opmærksomme på og varsomme omkring måden vi begår os i samtalen, og de signaler interviewpersonerne giver os i interviewet. Vi skal derfor både inden og under interviewene vurdere, hvorvidt interviewpersonernes deltagelse skader dem, således at vi eventuelt kan stoppe interviewet hvis det bliver nødvendigt. Vi er nødt til at ”[...] tage hensyn til den mulige skade, den [undersøgelsen] kan påføre deltagerne, og de fordele, deres deltagelse i undersøgelsen kan forventes at give” (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 18). For at imødekomme ovenfor beskrevne refleksioner, har vi valgt, i vores interviews, at gøre brug af en empatisk interviewform ”[...] hvor forskeren tager stilling til fordel for undersøgte” (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 203). Det betyder at vi aktivt lytter

til interviewpersonerne med anerkendelse og forståelse af hvad de fortæller. Vi stiller åbne og nysgerrige spørgsmål, fremfor lukkede og kritiske spørgsmål. For eksempel spørger vi meget bredt ind til hvilken viden forældre har om partner- og kærestevold, samtidig med følger vi spørgsmålet op med en invitation til, at interviewpersonerne uddyber hvorfra, de har deres viden. Vi forsøger at skabe et rum og en atmosfære, der følte sikker og inviterende, således at vi kan behandle vores interviewpersoner med respekt og værdighed. Desuden er et vigtigt element af undersøgelsesetik at vores respondenter og interviewpersoner har givet deres informerede samtykke, som vi har beskrevet i afsnit 7.2.3. Det betyder, at de er fuldt klar over, hvad undersøgelsen er og hvad vi bruger deres besvarelser til.

7.5 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet refererer til hvorvidt resultaterne af en undersøgelse er pålidelige og konsistente (Kvale & Brinkman, 2014, s. 411). Undersøgelser anses for at være pålidelige, når de gentages og producerer ensartede resultater. Der findes en intern og ekstern reliabilitet. Den interne reliabilitet handler om hvor konsistent en test er, det vil sige hvorvidt spørgsmålene i en test måler det samme. Den eksterne reliabilitet handler om, hvorvidt en test kan producere resultater, der er sammenlignelige med andre test eller målinger af samme problemstillinger. En høj ekstern reliabilitet indikerer, at undersøgelsens test er pålidelige og kan reproducere i andre sammenhænge (Christiansen, 2016, s. 350). I vores undersøgelse gør vi, i vores spørgeskema, brug af vores egne spørgsmål til at undersøge klasse, køn og kærestevold samt et eksisterende spørgeskema (ECR-RS) til at undersøge tilknytning. Vores egne tests gav os få statistisk signifikans, hvilket kan være på grund af stikprøvens størrelse og homogenitet. Derfor kan vi ikke sige hvorvidt vores tests har en høj ekstern reliabilitet, da vi ikke kan vide om testen kan reproducere med samme resultater. Vi kan se ud fra vores Chi i anden test, at der tyder på at være tendenser i vores analyser, der kan indikere, at med en anden stikprøve, ville det være muligt at få statistisk signifikans. Reliabiliteten i ECR-RS questionnaire er fundet ved at gøre brug af test-gentest metode, hvor spørgeskemaet gives til den samme gruppe mennesker af to omgange, hvorefter resultaterne sammenlignes (Fraley, 2014) Resultatet af test-gentesten viser overensstemmelse mellem de to målinger og indikerer en høj intern reliabilitet for spørgeskemaet. Desuden er ECR-RS anerkendt og brugt af mange forskellige forskere, hvilket også vidner om en høj ekstern reliabilitet.

Validitet refererer til, hvorvidt en test måler det, den er designet til at måle (Kvale & Brinkman, 2014, s. 411). Hvorvidt en undersøgelse har en høj grad af validitet er afhængig af, hvilken videnskabsteori og metode man bygger sin undersøgelse på. Validiteten i en survey er bestemt ved at resultaterne er generaliserbare og repræsentative. Vi arbejder med den filosofiske hermeneutik og en moderat socialkonstruktivisme, hvor der er fokus på kontekster og kontekstuel viden. Vi vil gøre brug af surveys til at kunne sige noget generelt om problemfeltet, imens vi vil supplere med interviews der kan være med til at kontekstualisere og konceptualisere den viden vi får. Vi anerkender at vores survey, ikke vil kunne beskrive en objektiv sandhed, men blot et udsnit af én sandhed der findes. Det er derfor, vi metodisk har valgt at inddrage kvalitative interviews for at kunne se nuancerne af vores empiri. Vores interviews kan give en analytisk generalisbarhed, hvilket indebærer en velovervejet vurdering af, om undersøgelsen kan finde sted i tilsvarende cases (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 334). Ved kvalitative metoder handler validitet i høj grad om, hvorvidt man besvarer det man har sat sig for at undersøge. Vi har som en del af vores videnskabsteorier, løbende reflekteret over hvorvidt vi har formået netop dette og har i løbet af processen justeret vores brug af metoder og teori til at kunne besvare vores problemstilling fyldestgørende.

I den filosofiske hermeneutik handler validiteten om, hvor godt man fortolker sine resultater i forhold til de kulturelle og historiske kontekster. Det vil sige om hvorvidt argumentationen er overbevisende i den kontekst den præsenteres (Juil, 2012, s. 133). Validitet i socialkonstruktivisme handler om hvorvidt en social konstruktion afspejler de fysiske og sociale forhold, der eksisterer i verden (Pedersen, 2012, s. 229). Vi benytter en moderat socialkonstruktivistisk tilgang til vores interviews, hvor vi forsøger at konceptualisere fænomenet kærestevold. Vores undersøgelses validitet afhænger således af at vores fortolkning af interviewene afspejler, så præcist som muligt, de forhold der er eksisterende i verdenen.

Validitetskriteriet i de to videnskabsteorier supplerer ikke hinanden, da den filosofiske hermeneutik, med sit argumentationskriterie, beskriver at noget viden er mere troværdigt end andet, hvorimod den socialkonstruktivistiske tankegang mener, at der ikke er noget der er mere rigtigt end andet. Vi, som forskere, mener at der findes flere sandheder der gør sig gældende på baggrund af forskellige kontekster. Dog læner vi os op ad den filosofiske hermeneutiks validitetskriterie, da vi mener, at noget viden er mere troværdigt end andet. Det er blandt gennem metodevalg, databehandling og teori at argumentationen for troværdighed gør sig gældende i vores projekt. Med både vores

spørgeskema og interviews forsøger vi at opnå validitet ved konstant at holde vores resultater op mod normative forståelser af partner- og kærestevold, historiske kontekster, samt eksisterende forskning på området for at tage højde for de mange perspektiver, der kan ligge til grund for vores sandhedsforståelser. Med denne mixed methods tilgang, som vi har beskrevet i afsnit 7.2.1, forsøger vi således at styrke kvaliteten af vores undersøgelse.

8. Analyse

Vi vil i løbet af analysen besvare vores arbejdsspørgsmål således, at vi fyldestgørende kan konkludere på vores problemformulering. Vores teoretiske ramme består af John Bowlbys og Mary Ainsworths tilknytningsteori, Arlie Hochschilds double shift og Jean Duncombe og Dennis Marsdens triple shift, generelle klasseforståelser og Pierre Bourdieus økonomisk- og social kapital samt habitus.

8.1 Forældres viden

Som det første i vores analyse vil vi gennemgå, hvilken viden forældre har om partnervold, og hvorvidt de drager paralleller til deres definition af kærestevold.

I de fire interviews vi har foretaget, spurgte vi ind til, hvordan interviewpersonerne forstod begreberne kæreste- og partnervold. Ingen af interviewpersonerne formår at beskrive en forskel mellem kæreste- og partnervold. Interviewperson G forklarer: “[...] at der måske ikke er så meget forskel på dem [partner- og kærestevold] inden i mit hoved” (Interviewperson G, bilag 3).

Herudover fremstiller de en klar definition af begge begreber som vold, der opstår mellem to mennesker, der har en kærlighedsrelation, hvilket går igen i alle fire interviews.

Interviewpersonerne ser begreberne som synonyme, hvor vi skelner mellem kærestevold som definitionen på den vold, der kan forekomme hos unge mennesker i parforhold, og partnervold når vi taler om den vold, der kan forekomme hos voksne mennesker i parforhold. Vi, som forskere, skelner yderligere mellem kærestevold og partnervold, fordi volden kan have forskellig karakter og konsekvenser alt efter, om den opstår mellem unge mennesker eller voksne mennesker.

Vi kan se i forskningen på området om kæreste- og partnervold (Jf. Litteraturstudie afsnit 5), at partnervold for eksempel kan kompliceres ved, at der kan være børn involveret, og relationen skal på den måde opretholdes, og kan derved gøre det svært for den voldsudsatte at forlade situationen. Derudover er der en større risiko for økonomisk vold, da der er en sandsynlighed for, at voksne par har større adgang til hinandens økonomi. Ved kærestevold, hvor de unge mennesker ikke bor sammen, kan det være sværere for voldsudøveren at opretholde kontrol over den voldsudsatte, men da teknologi er en stor del af unges sociale liv, kan voldsudøveren udføre sin kontrol fra afstand. Vi ser det som problematisk, at interviewpersonerne ikke skelner mellem begreberne, da det for os kan betyde, at interviewpersonerne kan misse tegn og signaler hos deres børn, hvis de er udsat for kærestevold. Hvis deres definition og forståelse bygger på karakteren og konsekvenserne af partnervold, er der en risiko for, at forældrene ikke har den nødvendige viden til at handle og støtte,

hvis deres barn bliver udsat for kærestevold. Der kan her drages paralleller til, hvordan socialrådgivere bruger deres viden om partnervold mellem voksne til at håndtere unge, der er udsat for kærestevold (Jf. Litteraturstudie afsnit 5.6).

Vi ser yderligere, at mange voldsudøvere er en del af den voldsudsattes netværk, også når det gælder kærestevold. Det kan vi blandt andet se i interviewperson G's fortælling af hendes datters oplevelse med kærestevold, hvor hun har været udsat for psykisk kærestevold af en tidligere kæreste, som også er datterens klassekammerat. Den vold datteren oplevede var primært psykisk vold, hvor han blandt andet udøvede kontrol over hende. Denne kontrol kulminerede under en ferie, hvor interviewpersonen og hendes familie var i Frankrig, og den 13-årige datter var ikke mentalt til stede, da hun skulle være til rådighed for kæresten på telefonen. Interviewpersonen snakkede med hendes mand og den 13-årige datter om kæresteforholdet, da hun mente, at det havde taget overhånd og var en usund relation, hvilket skabte en konflikt mellem interviewperson G og datteren. Datteren prøver at forklare den konstante kommunikation med, at kæresten har angst og derfor har brug for, at hun er til rådighed for ham. Efter ferien blev datteren meget syg i en længere periode, hvor kommunikationen stadig var konstant, og kæresten krævede utrolig meget opmærksom, selv når datteren havde feber og brug for ro til at få det bedre. Datteren kunne ikke selv se det problematiske i, at hun prioriterede at pleje hans angst frem for hende selv, hvortil interviewperson G følte sig nødsaget til at fratage datteren hendes telefon. Interviewperson G beskriver situationen således:

“Jeg prøvede at sige til hende på, at du har 40 i feber. Altså det er ikke, hold op, det er helt skævt der. Og så blev hun rigtig, rigtig gal på mig. [...] Jeg er simpelthen nødt til at passe på dig lige nu, og du er syg, og det der er i øvrigt ikke en ordentlig måde at være sammen på.” (Interviewperson G, bilag 3)

Det var gennem adskillelsen, hvor telefonen blev taget fra hende, at datteren forstod, hvad hun havde været udsat for og kunne slutte parforholdet. Dog var slutningen af parforholdet langt fra slutningen på hans forsøg på at have kontrol over datteren. Som nævnt er de klassekammerater og ser således hinanden næsten hver dag. Interviewperson G beskriver at:

“Hun har siddet ved siden af ham over i klassen også. Han er heldigvis mindre end hende, så hun er ikke bange. Men det er jo ikke sikkert, at han bliver ved med at være det, når man er 13.” (Interviewperson G, bilag 3).

I dette tilfælde er drengen, der har udført den psykiske vold, en dreng der har det svært i skolen, og læreren har bedt interviewperson G's datter om at være venner med ham og hjælpe ham med at blive integreret i fællesskabet til trods for, at læreren er klar over, hvad datteren har været udsat for. Derfor kan det være meget svært for unge mennesker, der er udsat for kærestevold at komme helt ud af situationen. Når voksne mennesker går fra hinanden, og der ikke er børn involveret, kan det være nemmere at distancere sig selv fra sin voldsudøver. Men når det handler om unge mennesker, der går i samme klasse, på samme skole eller til de samme fritidsaktiviteter, kan det blive en utrolig kompleks og svær situation for både de unge, men også for deres forældre og lærere at navigere i. Det kan også gøre det nemmere for voldsudøveren at forsøge gentagende gange at udøve vold og kontrol, og dette kan eventuelt gøre det sværere for den voldsudsatte at komme ud af.

8.1.1 Voldsformer ud fra interviewpersonernes forståelse

Udover at interviewpersonerne ikke ser en forskel mellem kæreste- og partnervold, definerer de alle fire volden som noget, der både har “[...] en fysisk og en psykisk dimension, tænker jeg. Den fysiske giver jo ret meget sig selv.” (Interviewperson S, bilag 4). I forbindelse med den fysiske vold kommer de med eksempler såsom at blive slået og sparket. Interviewpersonerne fokuserer på den fysiske vold som noget med ‘blå mærker’, men ingen af interviewpersonerne taler om vold, der medfører hospitalsindlæggelser, skadestuen eller mord. Interviewperson S fortæller, at forståelsen af den fysiske vold er underforstået, hvilket kan betyde, at de aspekter af volden, vi mangler i interviewpersonernes forståelser og beskrivelser af den fysiske vold, ligger i selve begrebet kæreste- og partnervold. Dog kan det også være et udtryk for, at interviewpersonernes viden om vold kan være begrænset eller, at deres erfaring med vold er så langt fra deres virkelighed, at de mangler sproget for at kunne forklare den del af volden, samt at de kan have svært ved at forestille sig, hvor voldsom volden kan være.

I forbindelse med begrebet psykisk vold kommer interviewpersonerne med eksempler på at blive snakket grimt til og undermineret. Interviewperson I forklarer: “Altså psykisk[vold] så er det jo, at man får at vide af sin partner, at man ikke er noget værd, at man er dum og grim og fed og hvad er det de andre skal finde på at sige” (Interviewperson I, bilag 5).

Denne forståelse går igen hos alle interviewpersonerne, dog beskriver ingen af dem, hvordan manipulation kan være et element af psykisk vold, som kan gøre sig gældende i form af en skjult kontrol fra én person mod en anden. Dette kan vidne om, at interviewpersonerne har en overordnet viden om kæreste- og partnervold og ikke har et begrebsapparat, der kan nuancere deres forståelse

af definitionerne. En interessant diskussion der kom ud af vores samtaler om psykisk vold, var distinktionen mellem psykisk vold og krænkelser. Hos tre af vores interviewpersoner blev begrebet 'krænkelse' brugt i forlængelse af begrebet psykisk vold. Mens den fjerde interviewperson reflekterede over forskellene og lighederne mellem de to begreber. Interviewperson S siger således:

“Fordi vold er sådan meget, der ved du, at du gør det, agtigt ik? Der ved man godt, når man udøver vold, så ved vi alle sammen godt rent sprogligt, okay, du har altså gjort noget forsætteligt. Du har gået hen og ydmyget nogen psykisk, eller virkelig kørt på dem, eller du har slået dem fysisk. Hvor krænkelsen rummer den der med, når det ikke har været intentionen at skade nogen andre, men det er faktisk det, der opstår alligevel.” (Interviewperson S, bilag 4).

Her bruger interviewperson S definitionerne krænkelse og vold ud fra en operationalisering i forbindelse med, at volden har en intention bag sig, hvorimod krænkelsen ikke nødvendigvis har en intention bag sig men kan forekomme. Dette fortæller os, at der er en forståelse af, at vold er en intentionel handling, som en person udøver på sin partner. Interviewpersonerne forstår den fysiske vold som et kropsligt overgreb begået overfor en partner, hvilket vi tolker som en rammesættende normativ forståelse, hvorimod deres forståelse og beskrivelse af psykisk vold i højere grad er rammesat ud fra en subjektiv erfaring og forståelse. Fysisk vold har oftere og i længere tid været diskuteret og talt om i medierne og blevet gjort opmærksom på af forskellige civilsamfundsorganisationer, hvorimod psykisk vold er et mere nyligt diskuteret begreb, som alle mennesker ikke nødvendigvis har en viden om og en klar begrebsdefinition på. Derfor ser vi også en mere flydende begrebsforståelse i interviewene, hvilket kan være et udtryk for, at psykisk vold ofte er en skjult form for vold.

Interviewperson S forklarer, at det er op til den forurettede at definere, hvornår den anden part er gået over grænsen. Det vil sige, hvornår krænkelsen opstår. Nogle af interviewpersonerne mener derfor, det kan være svært at definere, hvornår der er tale om psykisk vold, da det ifølge dem er en subjektiv forståelse. For eksempel udtaler interviewperson C:

“Så for mig er det meget, meget bredt i forhold til det her med begrebet vold, fordi det netop er meget psykisk vold. Og fordi ironi og sarkasme på nogle tider er helt okay, og vi godt forstår det, men nogle gange er det nogle skjulte informationer, der kommer, som vi ikke altid kan navigere i. Og det er der, hvor det er svært.” (Interviewperson C, bilag 6).

Her gør interviewperson C det klart, at det ifølge hende kan være svært at vurdere, hvornår der laves sjov, og hvornår man er gået over grænsen og hvorvidt den anden persons intention har været at såre. Vi kan i interviewene se, at vores interviewpersoner har en overordnet viden og forståelse af begrebet psykisk vold, men fordi de også har en flydende begrebsforståelse, bliver det en voldsform, der er subjektivt defineret. Fordi begrebsforståelsen er flydende, kan det blive til en barriere for forældre at respondere og støtte, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold, da nuancerne i volden kan overses og derfor ikke blive handlet på.

Vi fandt det interessant, at ingen af interviewpersonerne nævnte andre former for vold end fysisk og psykisk. Da vi spurgte yderligere ind til andre typer af vold (økonomisk, digital, stalking, seksuel), kendte interviewpersonerne godt til begreberne og kunne godt reflektere over dem, og hvad begrebsdefinitionerne indebærer. De andre voldstyper ligger ikke nært i deres forståelser, og de ser dem som underkategorier af enten fysisk eller psykisk vold. Men på samme måde som med de mere alvorlige former for fysisk vold, kan det også være et udtryk for, at de andre typer af vold ligger fjernt fra deres erfaring og derved ikke nærtliggende i deres beskrivelser. Adspurgt kan interviewpersonerne godt komme med forskellige eksempler på andre typer af vold. For eksempel med digital vold trækker flere af interviewpersonerne på deres viden om digital mobning og forklarer, hvordan der kan drages paralleller til digital vold. Interviewpersonerne starter ud med at definere digital vold som negative kommentarer målrettet personer på sociale medier, hvilket kan ses i interviewperson G's refleksioner:

“Digital mobning, synes jeg, handler også om det der med, at der kører noget bag om ryggen på nogen, for eksempel. Eller, der er nogen, der rotter sig sammen mod nogen, hvor magtforholdet er ulige, fordi man ikke kan forsvare sig. Så jeg tænker, at digital vold dybt set er kendetegnet ved det samme.” (Interviewperson G, bilag 3).

Som det fremgår af citatet, er der en meget overordnet forståelse af, hvad digital vold kan indebære, og denne forståelse går igen hos alle interviewpersonerne. I løbet af de forskellige interviews kan nogle af interviewpersonerne, efter refleksion, uddybe hvordan digital vold også kan ske gennem deling af nøgenbilleder eller private informationer. Ud fra vores problemstilling og vores interesse i målgruppen 13-19-årige er forældrenes forståelse af digital vold et vigtigt element i deres samlede forståelse af vold, da meget af målgruppens sociale liv foregår digitalt. Det bliver problematisk for forældre at holde øje med, om deres barn bliver udsat for digital vold, da barnet er berettiget til deres digitale privatliv. Det er også en problemstilling, som vores interviewpersoner uddyber, da de

ser en balancegang i at holde sig på afstand samtidig med, at de som forældre er opmærksomme på og vil beskytte deres barn i den digitale sfære. Interviewpersonerne har en begrænset viden om, hvad digital vold kan indebære, hvilket kan være en barriere for, at forældre kan respondere og støtte, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Forældrenes problemforståelse bygger på en meget begrænset viden. Dette har en indflydelse på, hvordan de forstår kærestevold, og hvordan de vælger at handle på og ud fra problemet, og hvad de tænker den bedst mulige løsning er. Fordi der er en begrænset viden, kan det have en negativ effekt på forældrenes handlingskompetencer og løsningsmuligheder.

I forbindelse med at vi talte med interviewpersonerne om digital vold, nævnte de fleste interviewpersoner, hvor svært det var at balancere mellem at holde øje med deres børns digitale liv og samtidig tillade dem at have deres privatliv. Generelt giver mange forældre til teenagere udtryk for, at det kan være svært at navigere i, at børnene får et større behov for selvstændighed og privatliv (Zöllner, 2015). Det kan gøre det svært for forældre at spørge ind til, hvis de mistænker, at deres barn er udsat for kærestevold. I følge vores litteraturstudie beretter unge mennesker, at de gerne vil have, at deres forældre spørger ind til deres liv, da det kan være svært for de unge selv at åbne op og fortælle forældre om svære ting (Zöllner, 2015).

Vi ser et paradoks i, at unge efterspørger forældrenes involvering, mens forældrene føler det er komplekst at navigere i rollen og omfanget af involveringen i forhold til at støtte og spørge ind til barnets liv. Derfor ser vi nødvendigheden i, at der skabes interventioner, der kan oplyse om viden og facilitere de svære samtaler mellem forældre og barn, også når det kommer til kærestevold.

8.1.2 Relations forståelse i forbindelse med kæreste- og partnervold

En forståelse der går igen i alle interviewene, er at partner- og kærestevold, er udelukkende en vold der sker i et eksisterende parforhold. Det er svært for vores interviewpersoner at forstå, at partnervold kan være vold, der også sker mellem eks-partnere. Interviewperson G, hvis 13-årige datter havde oplevet psykisk vold, forklarer hvordan datterens kæreste havde slået hende efter de var gået fra hinanden. Interviewperson G forklarer at “[...]det er jo ikke kærestevold, fordi de er jo ikke kærester længere” (Interviewperson G, bilag 3).

Ud fra citatet gør interviewperson G det klart, hvordan hun definerer kæreste- og partnervold, som noget der kan forekomme mellem partnere eller kærester. Interviewpersonen anerkender, at hendes

datter har været udsat for en voldelig episode, men hun fratager episoden konteksten, at de har været kærester, som bliver til en ligegyldighed for interviewperson G's tolkning af episoden, da hun også beskriver, hvordan andre slår hinanden i datterens skole. Her bliver det at blive slået gjort til noget alment, og ikke noget der har en relevans i forhold til, om datteren og ekskæresten har været kærester. Dette til trods for, at interviewperson G fortæller, at ekskæresten slog hendes datter, fordi datteren ikke længere ville være kærester med ham. Forståelsen for at kæreste- og partnervold kun sker mellem eksisterende par, går igen i interviewet med interviewperson S, som bruger stalking som eksempel på dette:

“[...] Stalking kan det også godt foregå mellem nogen, der er partnere? (...) Eks-partnere kan jeg forstå, men hvis man er partner og bliver stalket, så er det jo på en eller anden måde i min verden lidt spøjst. Hvordan kan man blive stalket af sin egen kæreste? Vedkommende kan være, så er vi jo inde for psykisk vold, tænker jeg.”
(Interviewperson S, bilag 4).

Hvis man ikke anerkender, at partnervold kan ske mellem eks-partnere eller ekskærester, kan det gøre det svært at bruge de rigtige værktøjer og have en fornuftig tilgang både som pårørende og som voldsudsat i forhold til at vide, hvordan man skal håndtere og handle i situationen, hvis man bliver udsat for kæreste- eller partnervold.

8.1.3 Forældres opfattelse af risikofaktorer

Vi adspurgte i interviewene forældrene om, hvilke risikofaktorer de kunne identificere i forhold til, hvem der muligvis kunne være i risiko for at blive udsat for partnervold. Interviewperson G og interviewperson S kunne ikke identificere nogle risikofaktorer. Dette begrundede de med, at de har manglende forskningsbaseret viden om emnet og kan derfor ikke gå i dybden med deres refleksioner.

Interviewperson C som selv har oplevet at være udsat for partnervold, fortæller, at man er i større risiko, hvis man ikke har højt selvværd eller selvtillid, hun uddyber nærmere:

“[...] meget handler om ens selvværd og ens selvtillid. Fordi nogle af de typer, som er den modsatte, som er udførende af vold, jo ofte er supercharmerende og er lynhurtige til at finde de svagheder, som vi har. (...) Fordi man kan sige igen, at dem, der er ude over vold, har tit en bagage med sig, som gør, at de er lidt ustabile.” (Interviewperson C, bilag 6).

Ud fra citatet fremgår det, at interviewperson C mener, at man er i større risiko for at blive udsat for vold, hvis man har dårligt selvværd og selvtillid, fordi voldsudøveren bruger den dårlige selvværd og selvtillid til at udøve kontrol og vold. Derudover bliver der beskrevet, hvordan arv og miljø er faktorer, der kan gøre, at man er i risiko for at blive udsat for vold. Dette beskriver interviewperson I således:

“Altså jeg forestiller mig der kan være noget arv i det. (...) Jeg forestiller mig også at der kan være noget i det miljø man er i, som unge mennesker, at de kan opmuntre hinanden til det.” (Interviewperson I, bilag 5).

Det er ikke vores hensigt at be- eller afkræfte, hvorvidt interviewpersonerne har ret i deres antagelser om risikofaktorerne, men at bruge antagelserne til at forstå omfanget af den viden de har, og hvorvidt deres viden kommer fra subjektiv eller objektive antagelser. I belyst i vores litteraturstudie afsnit 5 kan alle mennesker blive udsat for kæreste- eller partnervold. Dog er der nogle omstændigheder eller kontekster, der kan gøre, at der er en større sandsynlighed for, at man bliver udsat for kæreste- eller partnervold. Det er de omstændigheder, som vi har været interesseret i at høre interviewpersonernes refleksioner og holdninger til.

De forståelser interviewperson I og interviewperson C har om risikofaktorer er meget overordnede, og de fokuserer i høj grad på ting, der er iboende i den person, der er i risiko for at blive udsat for kæreste- eller partnervold. De risikofaktorer de har nævnt som værende: lavt selvværd, lav selvtillid, (social) arv og miljø er ikke nødvendigvis observerbare eller tydelige for pårørende i forhold til at kunne anskue, hvorvidt en person er i risiko for at blive udsat for kæreste- eller partnervold. Interviewperson I beskriver miljø i meget overordnede termer, hun kommer ikke nærmere ind på, hvad der ligger i begrebet, og hvilke elementer i et miljø der kan gøre, at man er i større risiko for at blive udsat for kæreste- eller partnervold end andre elementer.

Interviewpersonernes antagelser om risikofaktorer giver os et godt indblik i, hvor svært det kan være at vide hvem og hvornår, der er nogen, der udsættes for kæreste- og partnervold. Når det kan være svært at identificere risikofaktorer, kan det være på baggrund af en manglende viden om og erfaring med kæreste- og partnervold, hvilket igen kan være en barriere for forældre i forhold til at respondere og støtte, hvis deres barn bliver udsat for kærestevold. Den manglende viden om risikofaktorer kan være en barriere i og med, at det gør det svært for forældre at identificere, hvornår deres barn kan være i risiko for at blive udsat for kærestevold, hvilket kan være med til at

gøre problemet endnu sværere. Dette kan ud fra vores faglige perspektiv være problematisk, da det kan gøre det svært at skabe en målrettet intervention, der skal hjælpe både forældre og børn.

8.1.4 Kvalitative tendenser sammenlignet med kvantitative tendenser

Den måde som interviewpersonerne beskriver kæreste- og partnervold på, kan være et udtryk for nogle normative forforståelser, der eksisterer generelt i samfundet. De normative forforståelser former den viden, forældrene har om kæreste- og partnervold, herunder er den viden konstrueret gennem interviewpersonernes erfaringer og interaktioner med andre individer. Fordi den viden forældre har om kæreste- og partnervold er subjektiv og kontekstuel kan selve den viden enten være en barriere eller en mulighed for at kunne respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Vi ser igennem interviewene, at forældrene har en meget generel viden om kærestevold, som mangler nuancer. Med den generelle viden forældrene har, vurderer vi, at de til en vis grad vil kunne opfange, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Dog vil det kræve, at de opsøger yderligere viden for at kunne have en fyldestgørende forståelse og respondere i en tilstrækkelig grad, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

Vi har i vores survey udvalgt nogle spørgsmål, der er med til at indikere, hvorvidt forældre viser høj eller lav grad af viden om kæreste- og partnervold. Vi vil i løbet af analysen enten vise Chi i anden testen eller krydstabellen, hvor den test vi ikke inkluderer kan ses på bilag 7.

I vores ene vignette stiller vi spørgsmålet “mener du, Marie udviser tegn på at være udsat for vold” (Bilag 2, s. 2). Respondenterne kan således svare enten ‘ja’ eller ‘nej’, hvor ja indikerer en højere grad af viden om vold, og nej indikerer en lavere grad af viden. Vi har derefter udført nogle Chi i anden tests, hvor vi har undersøgt forskellige indikatorer for forældres respons til deres barn i et tænkt eller virkeligt scenarie, hvor deres barn er udsat for kærestevold. Et af de spørgsmål vi har anvendt til at vurdere, hvordan forældrene ville respondere var, hvorvidt de ville finde en psykolog til deres søn eller datter, hvis de havde været udsat for kærestevold. Krydstabellen kan ses i nedenstående figur 12, og Chi i anden testen kan ses i nedenstående figur 13.

Figur 12: Krydstabel mellem forældres viden og hvorvidt de vil finde en psykolog eller terapeut til deres barn, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

			Jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham.		Total
			Ikke valgt	Valgt	
Mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold?	Nej	Count	6	7	13
		Expected Count	3.4	9.6	13.0
	Ja	Count	8	33	41
		Expected Count	10.6	30.4	41.0
Total		Count	14	40	54
		Expected Count	14.0	40.0	54.0

Vi kan ud fra krydstabellen se, at forældre der har svaret 'ja' til, at Marie udviser tegn på vold, i højere grad har valgt, at de også vil finde en psykolog (33) end det forventede antal (30,4). Samtidig kan vi se, at forældre, der har svaret 'ja' i mindre grad (8) end det forventede (10,6), har valgt ikke at ville finde psykolog til deres barn. Hvorimod forældre der har sagt 'nej' til, at Marie udviser tegn på vold i mindre grad har valgt, at de vil finde en psykolog (7) end det forventede antal (9,6). Samtidig har de forældre der har sagt 'nej' i højere grad (6) end det forventede (3,4), valgt ikke at finde psykolog.

Figur 13: Chi i anden test mellem forældres viden og hvorvidt de vil finde en psykolog eller terapeut til deres barn, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	3.648 ^a	1	.056		
Continuity Correction ^b	2.393	1	.122		
Likelihood Ratio	3.389	1	.066		
Fisher's Exact Test				.075	.064
Linear-by-Linear Association	3.580	1	.058		
N of Valid Cases	54				

a. 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.37.

b. Computed only for a 2x2 table

Ud fra Chi i anden testen kan vi se, at der ikke er en signifikant association mellem forældres viden, og hvorvidt de vil finde psykolog til deres barn. Dog er den tæt på at være signifikant (Fisher's Exact Test $p > .05$), hvilket stemmer overens med den tendens, vi ser i krydstabellen. Som beskrevet ovenfor kan vi ud fra krydstabellen observere en lille tendens til, at hvis forældre har viden, så er de

også mere tilbøjelige til at respondere med at søge yderlige hjælp gennem psykologbehandling. Dog opnår denne observerede tendens ikke statistisk signifikans i vores datasæt.

Vi har lavet samme type analyse med andre indikatorer for forældres respons. Det er blandt andet spørgsmålet om 'Jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig.' (Se figur 14) og 'Jeg vil ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.' (Se figur 15). Vi fandt i disse analyser, som kan ses på bilag 7, ingen statistisk signifikans. Dog ser vi i krydstabellerne en tendens, der muligvis ville kunne blive signifikant ved et større datasæt.

Figur 14: Krydstabel mellem forældres viden og kommunikation med barn ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

			Jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig.		Total
			Ikke valgt	Valgt	
Mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold?	Nej	Count	10	3	13
		Expected Count	11.6	1.4	13.0
	Ja	Count	38	3	41
		Expected Count	36.4	4.6	41.0
Total	Count	48	6	54	
	Expected Count	48.0	6.0	54.0	

Den

tendens vi ser er, at forældre der har sagt 'ja' til, at Marie udviser tegn på vold, har i højere grad (38) end det forventede antal (36,4) valgt ikke at ville vente til barnet selv kommer og fortæller.

Hvorimod forældre der har sagt 'nej' til at Marie udviser tegn på at være udsat for vold, i højere grad (3) end det forventede antal (1,4) har valgt at ville vente, indtil deres barn selv kommer og snakker.

Figur 15: Krydstabel mellem forældres viden og kommunikation med barn ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

			Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.		Total
			Ikke valgt	Valgt	
Mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold?	Nej	Count	4	9	13
		Expected Count	2.6	10.4	13.0
	Ja	Count	7	34	41
		Expected Count	8.4	32.6	41.0
Total	Count	11	43	54	
	Expected Count	11.0	43.0	54.0	

I denne tabel ser vi en tendens til, at forældre der har sagt 'ja' til, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold i højere grad (34) end forventet (32,6) har valgt, at de vil tale med deres barn om volden i lang tid efter, de er kommet ud af forholdet. Hvorimod forældre der har sagt 'nej' til, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold i mindre grad (4) end forventet (2,6) har valgt, at de ikke vil tale med barnet om volden i lang tid efter, de er kommet ud af forholdet.

Til trods for at der ikke findes en statistisk signifikans nogen af analyserne, vurderer vi, at der med en større stikprøve vil være en større sandsynlighed for, at tendenserne bliver signifikante. Vi vurderer dog ud fra vores kvalitative og kvantitative analyser, at forældres viden har en betydning for deres muligheder for at respondere og støtte deres barn, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Vi kan i form af tendenserne i de tre statistiske analyser argumentere, at hvis forældre har en høj grad af viden, er de bedre rustet til at respondere, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Der er dog mange andre faktorer, såsom forældre-barn relationen, hvilke kønsholdninger og kønsrolleforståelser der eksisterer samt forældres klasse-mæssige position, hvilket er faktorer vi gennemgår i følgende afsnit.

8.2 Forældres tilknytningsstile

På baggrund af sammenhængen mellem tilknytningsstil, social støtte og partnervold, som beskrevet i problemfeltet, ønskede vi at undersøge forældres tilknytningsstile i relation til kærestevoldsudsatte unge. I problemfeltet præsenterede vi argumenter for, hvorfor det kan antages, at forældres tilknytningsstile kan have en indflydelse på deres børns risiko for at blive udsat for kærestevold, både ved at påvirke deres børns egne tilknytningsstile, hvilket er relateret til deres risiko for at blive udsat for kærestevold, men også ved tendensen til at udvise mindre støtte, hvilket også kan betragtes som en risikofaktor. Yderligere havde vi en formodning om, at forældres tilknytningsstile kan påvirke den omsorg, de udviser overfor deres børn, hvis de bliver udsat for kærestevold. Dette er relevant, da det muligvis kan have en indvirkning på, hvordan og om en ung kærestevoldsudsat kommer ud af et voldeligt forhold, samt hvordan de kommer ovenpå igen efter et voldeligt forhold.

I vores datasæt har to ud af 54 forældre svaret 'ja' til, at de har et barn, som har været udsat for kærestevold. Det lille antal har betydning for vores analyse, da langt størstedelen af forældrenes besvarelser således er baseret på hypotetiske scenarier og derfor ikke på deres faktiske adfærd. Det lille antal gjorde også, at det ikke var muligt undersøge statistisk, hvorvidt forældres tilknytningsstil øgede risikoen for, at deres barn havde været udsat for kærestevold.

Som beskrevet i metodeafsnit 7.3.3 havde vi fire spørgsmål i vores survey, som kunne give en indikation af graden af støtte og omsorg, forældre ville udvise, hvis deres barn havde været udsat for kærestevold.

Vi undersøgte, hvorvidt forældres tilknytningsstile havde en indflydelse på, hvordan de ville reagere, hvis deres barn var udsat for kærestevold ved at udføre Chi i anden tests for de kategoriske variable mere sikker/mere usikker tilknytningsstil for den undgående og ængstelige underkategori og hver af de fire spørgsmål angående, hvordan forældre ville reagere, hvis deres barn havde været udsat for kærestevold. I det følgende vil vi præsentere resultaterne for de to kategorier af tilknytningsstile.

8.2.1 Ængstelig tilknytningsstil

En Chi i anden test blev udført på reaktionen ”jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig.” med ‘ja’/’nej’ svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil.

Chi i anden testen viste, at kriteriet om at højst 20% af cellerne må have et forventet antal på mindre end 5, ikke var mødt (Field, 2013).

Figur 16: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil og kommunikation med barn ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.750 ^a	1	.386		
Continuity Correction ^b	.188	1	.665		
Likelihood Ratio	.763	1	.382		
Fisher's Exact Test				.669	.334
Linear-by-Linear Association	.736	1	.391		
N of Valid Cases	54				

a. 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.00.

b. Computed only for a 2x2 table

Derfor

blev der set på Fisher's Exact Test signifikansniveauet ($p = .669$, $p > .05$), hvilket også indikerer, at der ikke er en signifikant association mellem tilknytningsstil og reaktionen ”jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig” i dette datasæt.

Herefter blev en Chi i anden test udført på reaktionen ”jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham” med ‘ja’/’nej’ svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil.

Resultatet af Chi i anden testen viste, at kriteriet blev mødt, da ingen af cellerne havde et forventet antal på mindre end 5. Derfor ser vi på signifikansniveauet for Pearson Chi i anden i stedet for Fisher’s Exact Test, som er $X^2 = .386 (1), p > .05$. Vi må derfor konkludere, at der i vores datasæt ikke ses en signifikant association mellem tilknytningsstil og reaktionen ”jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham”.

Figur 17: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil og hvorvidt de vil finde en psykolog eller terapeut til deres barn, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.386 ^a	1	.535		
Continuity Correction ^b	.096	1	.756		
Likelihood Ratio	.387	1	.534		
Fisher's Exact Test				.757	.379
Linear-by-Linear Association	.379	1	.538		
N of Valid Cases	54				

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.00.

b. Computed only for a 2x2 table

Ser man på krydstabellen, er det dog muligt at observere en lille forskel mellem, hvad forældre med usikker ængstelig og sikker tilknytningsstil svarer. Lidt færre forældre med usikker ængstelig tilknytningsstil har svaret, at de ville finde en psykolog til deres barn sammenlignet med forældre med en sikker tilknytningsstil. Dog er forskellen for lille til, at vi kan få et statistisk signifikant resultat. Det er muligt, at vi med et større datasæt kunne have opnået statistisk signifikans, da der måske ville være større variation i vores respondenteres baggrunde og besvarelser. Størrelsen på stikprøven kan have betydning for testens statistiske styrke i forhold til, om testen kan påvise, om der er en sand effekt. Det vil sig med en lille stikprøve kan der muligvis være en signifikans der er sværere at opfange statistisk (Field, 2013).

Figur 18: Krydstabel mellem forældres sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil og hvorvidt de vil finde en psykolog eller terapeut til deres barn, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

		Jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham.		Total	
		Ikke valgt	Valgt		
Sikker/Usikker tilknytningsstil	Sikker tilknytning	Count	6	21	27
		Expected Count	7.0	20.0	27.0
	Usikker ængstelig tilknytning	Count	8	19	27
		Expected Count	7.0	20.0	27.0
Total		Count	14	40	54
		Expected Count	14.0	40.0	54.0

For reaktionen ”jeg ville undlade at snakke for meget med dem om det for ikke at minde dem om det” var der ingen af forældrene som havde svaret ’ja’, og derfor udførte vi ikke nogle statistiske tests for denne variabel.

En Chi i anden test blev udført på reaktionen ”jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter” med ’ja’/’nej’ som svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil. Her kan vi se, at der var en statistisk signifikant association mellem tilknytningsstil og hvorvidt, forældre havde svaret ’ja’ eller ’nej’ til, at de ofte ville spørge ind til, hvordan deres barn har det i lang tid efter, at deres barn havde været udsat for kærestevold $X^2(1) = 5.59, p < 0.5$.

Figur 19: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5.594 ^a	1	.018		
Continuity Correction ^b	4.110	1	.043		
Likelihood Ratio	5.963	1	.015		
Fisher's Exact Test				.039	.020
Linear-by-Linear Association	5.490	1	.019		
N of Valid Cases	54				

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.50.

b. Computed only for a 2x2 table

Ser vi på krydstabellen nedenfor, kan vi ligeledes se, at flere forældre med sikker tilknytning har svaret ’ja’, samt at flere forældre med usikker ængstelig tilknytningsstil har svaret ’nej’ i forhold til det forventede antal.

Figur 20: Krydstabel mellem forældres sikker/usikker ængstelig tilknytningsstil og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

		Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.		Total
		Ikke valgt	Valgt	
Sikker/Usikker tilknytningsstil	Sikker tilknytning	2	25	27
	Expected Count	5.5	21.5	27.0
	Usikker ængstelig tilknytning	9	18	27
	Expected Count	5.5	21.5	27.0
Total	Count	11	43	54
	Expected Count	11.0	43.0	54.0

8.2.2 Undgående tilknytningsstil

For undgående tilknytningsstil blev Chi i anden tests også udført for hvert spørgsmål angående, hvordan forældre ville reagere og støtte deres barn, hvis de havde været udsat for kærestevold.

En Chi i anden test blev udført på reaktionen ”jeg ville vente med at tale om det indtil mit barn selv kommer til mig.” med ‘ja’/’nej’ svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker undgående tilknytningsstil. Her blev der ikke fundet nogen signifikant association, $p > .05$.

Figur 21: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker undgående tilknytningsstil og hvorvidt de vil vente med at tale om det indtil deres barn selv kommer til dem.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.037 ^a	1	.847		
Continuity Correction ^b	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.037	1	.847		
Fisher's Exact Test				1.000	.591
Linear-by-Linear Association	.037	1	.848		
N of Valid Cases	54				

a. 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.78.

b. Computed only for a 2x2 table

En Chi i anden test blev derefter udført på reaktionen ”jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham” med ‘ja’/’nej’ svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker undgående tilknytningsstil. Her var der heller ikke nogen signifikant association $p > .05$.

Figur 22: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker undgående tilknytningsstil og hvorvidt de vil finde en psykolog eller terapeut til deres barn, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.090 ^a	1	.764		
Continuity Correction ^b	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.090	1	.764		
Fisher's Exact Test				1.000	.506
Linear-by-Linear Association	.088	1	.766		
N of Valid Cases	54				

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.48.

b. Computed only for a 2x2 table

For reaktionen ”jeg ville undlade at snakke for meget med dem om det for ikke at minde dem om det” var der som nævnt ovenfor ingen af forældrene som havde svaret ’ja’, og derfor udførte vi ikke nogle statistiske tests for denne variabel.

En Chi i anden test blev udført på reaktionen ”Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter” med ’ja’/’nej’ som svarmuligheder og den binære kategoriske variabel sikker/usikker undgående tilknytningsstil. Her kan vi se, at der var en statistisk signifikant association mellem tilknytningsstil og hvorvidt, forældre havde svaret ’ja’ eller ’nej’ til, at de ofte ville spørge ind til, hvordan deres barn har det i lang tid efter, at deres barn havde været udsat for kærestevold $X^2(1) = 4.39, p < 0.5$.

Figur 23: Chi i anden test mellem forældres sikker/usikker undgående tilknytningsstil og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4.392 ^a	1	.036		
Continuity Correction ^b	3.086	1	.079		
Likelihood Ratio	4.731	1	.030		
Fisher's Exact Test				.047	.037
Linear-by-Linear Association	4.310	1	.038		
N of Valid Cases	54				

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.09.

b. Computed only for a 2x2 table

Ud fra krydstabellen kan vi ligeledes se, at flere forældre med sikker tilknytning har svaret 'ja', samt at flere forældre med usikker undgående tilknytningsstil har svaret 'nej' i forhold til det forventede antal.

Figur 24: Krydstabel mellem forældres sikker/usikker undgående tilknytningsstil og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

		Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.		Total	
		Ikke valgt	Valgt		
Sikker/Usikker tilknytningsstil	Sikker tilknytning	Count	2	23	25
	Expected Count	5.1	19.9	25.0	
Usikker undgående tilknytning	Usikker undgående tilknytning	Count	9	20	29
	Expected Count	5.9	23.1	29.0	
Total	Count	11	43	54	
	Expected Count	11.0	43.0	54.0	

Ud fra de statistiske tests må vi konkludere, at ét af de fire spørgsmål angående forældres hypotetiske reaktioner var signifikant associeret med forældres tilknytningsstil. Både den ængstelige og undgående tilknytningsstil var i lavere grad associeret med, at forældre havde svaret, at de ofte ville spørge ind til, hvordan deres barn har det i lang tid efter et endt voldeligt forhold.

Kærestevold og partnervold sætter ofte langvarige spor hos ofrene og er associeret med en lang række psykiske mén og social støtte er i forskningen blevet identificeret som en beskyttende faktor mod nogle af disse psykiske eftervirkninger. Specielt blandt unge er social støtte fra familie identificeret som en beskyttende faktor. (Jf. teori afsnit 6.1.2). Vi vil derfor argumentere for, at forældre som ofte vil spørge ind til, hvordan deres barn har det i lang tid efter endt voldeligt forhold, har en mere hensigtsmæssig reaktion sammenlignet med de forældre, som ikke valgte denne mulighed i spørgeskemaet. Resultaterne fra Chi i anden testen udført på dette spørgsmål indikerer, at forældre med en mere usikker tilknytningsstil i lavere grad vil udvise en mere hensigtsmæssig omsorg og støtte overfor deres barn på dette punkt, hvis deres barn blev udsat for kærestevold.

For de tre øvrige spørgsmål angående forældres reaktioner, hvis deres barn havde været udsat for kærestevold, fandt vi ikke nogen signifikante associationer. Heldigvis var der ingen af forældrene i vores datasæt, der havde svaret, at de ville undlade at snakke med deres barn om det for ikke at

minde dem om det, og tilknytning havde derfor ingen indflydelse på dette. For de to øvrige spørgsmål fandt vi ikke nogen signifikant association.

For svarmuligheden ”Jeg ville finde en psykolog eller terapeut til hende/ham” kan man dog ud fra krydstabellen observere en lille, men ikke signifikant, tendens til, at forældre med en mere usikker ængstelig tilknytningsstil i lidt lavere grad har valgt denne svarmulighed, hvilket kan betragtes som en mindre hensigtsmæssig og omsorgsfuld reaktion.

Overordnet set kan vi således belyse, at forældres tilknytningsstil har en lille indflydelse på, hvordan og hvilken grad af støtte og omsorg, de ville udvise overfor deres barn, hvis deres barn blev udsat for kærestevold. Denne konklusion skal dog ses i lyset af en række begrænsninger ved vores studie. For det første er der et bias i vores datasæt angående forældres økonomiske og uddannelsesmæssige baggrund, hvor størstedelen af respondenterne er forældre med en mellem- til lang videregående uddannelse samt forældre i fuldtidsarbejde. Vores stikprøve kan derfor siges at være ikke-repræsentativ for den bredere gruppe af forældre i Danmark. Dertil er kun 6 ud af 54 respondenter mænd, hvilket yderligere viser et bias i vores datasæt. Havde vi haft en lige fordeling af mænd og kvinder, er det muligt, at vores resultater havde set anderledes ud. Endvidere er størrelsen af vores datasæt relativ lille, hvilket begrænser validiteten af vores resultater. Afslutningsvis bør det fremhæves, at der kan være mange andre faktorer, som vi ikke har inkluderet og taget højde for, som kunne have haft indflydelse på vores resultater.

8.3 Forældres klasse og social kapital

I dette afsnit af analysen vil vi analysere på, hvorvidt klasse har en betydning for forældres mulighed for at respondere og støtte deres barn, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

Vi har interviewet fire personer, hvoraf to af interviewpersonerne, interviewperson S og interviewperson G, har en socialfaglig kandidat og arbejder med arbejdsliv, arbejdsmiljø og herunder krænkelser på arbejdsmarkedet. De arbejder begge to i stillinger, hvor de har et team under sig. Både interviewperson G og S har lange videregående akademiske uddannelser, der har mange forskellige fagområder inkorporeret. Ud fra deres uddannelses- og arbejdsmæssige baggrund tilhører interviewperson G og S middelklassen og ville endda måske ligge i den højere del af middelklassen (Olsen et al., 2012). Interviewperson G foretager interviewet fra hendes sommerhus i Nordsjælland, som hun ejer med hendes mand. Interviewperson S har i mange år boet i lejlighed på Vesterbro, men ejer nu et hus med sin kone i København. Med den viden vi har ud fra interviewene,

har interviewperson G og S, en høj økonomisk kapital (Bourdieu, 1986). Ud fra interviewperson G og S' arbejdsmarkedsstatus og uddannelse kan vi placere dem i den højere del af middelklassen. Ud fra deres uddannelse og arbejde, kan vi belyse, at de har større økonomiske ressourcer end andre, hvilket gør, at de har en høj økonomisk kapital (Bourdieu, 1986; Olsen et al., 2012).

Den viden, vi har beskrevet i afsnit 8.1, er for interviewperson S og G meget betinget af deres økonomiske kapital, da de trækker på deres arbejds- og uddannelseserfaring, når de prøver at forstå og rationalisere begreberne kæreste- og partnervold.

Et eksempel på dette er interviewperson G og S' måde at forstå psykisk partnervold som en krænkelse, der bliver begået fra voldsudøver til voldsudsat. Her trækker begge interviewpersoner på den arbejds erfaring, de har om krænkelse begået på arbejdspladser i et arbejdsmiljøperspektiv.

“[...] krænkelse, det er der, hvor det rammer personen, det er gået ud over så hårdt, at det har en negativ betydning for vores evner til at gå på arbejde. Altså der, hvor man bliver påvirket så negativt, at man ikke gør, som man plejer” (Interviewperson G, bilag 3).

Vi kan ud fra Bourdieus begrebsapparat om den økonomiske kapital analysere os frem til, at den økonomiske kapital, som interviewperson G og S besidder, i dette tilfælde, er behjælpelig med at give dem en viden, de kan trække på til at forstå vold og være dem behjælpelig til at kunne respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Økonomisk kapital er ikke nødvendigvis lig med en høj grad af viden om kæreste- og partnervold, det er i kraft af det felt, hvor den økonomiske kapital eksisterer, at de har den viden. For at den økonomiske kapital skal kunne bidrage til en øget viden, skal den også være koblet til et felt, der beskæftiger sig med problemstillingen. Den økonomiske kapital kan ikke stå alene som argument for, om forældrene har en høj grad af viden om problemstillingen.

Vi kan ligeledes analysere os frem til, med udgangspunkt i Bourdieus teoretiske begreb om social kapital (Bourdieu, 1986), at Interviewperson G og S også har en stor grad af social kapital. De er begge grundet deres uddannelse og arbejde i en arena, der giver dem adgang til et netværk med andre mennesker, der arbejder indenfor samme felt som dem, hvilket er med til at forme deres sociale kapital, hvor de kan få viden omkring vold og krænkelse. For eksempel udtaler interviewperson G, at hendes gamle studiekammerat: “[...] har arbejdet på Dannerhuset i en årrække og selvfølgelig har lyttet meget på, hvad hun har fortalt.” (Interviewperson G, bilag 3).

Interviewperson S og G's sociale kapital kan således bidrage til, at de i højere grad får en viden, der er specifik for deres arbejde og felt, som yderligere har en betydning for vores problemstilling, samt hvordan de forstår begreberne kæreste- og partnervold.

Interviewperson C har en professionsbachelor i sygepleje og arbejder som sygeplejerske, samtidig med at hun har eget firma, som hun dog ikke kan leve udelukkende af. Det placerer hende i middelklassen, dog i den lavere del af middelklassen (Olsen et al., 2012). Hun besidder således også en moderat økonomisk kapital, hvor hun i lavere grad end interviewperson S og G har finansielle ressourcer at trække på. Samtidig med er hun alenemor og har således kun én indkomst til hendes husholdning, som består af hende og hendes børn. Interviewperson C trækker ikke på sin faglige erfaring og viden når hun beskriver begreberne kæreste- og partnervold. Derfor er den økonomiske kapital ikke bidragende, til den viden interviewperson C har om kæreste- og partnervold.

Interviewperson C har som beskrevet i afsnit 8.1, selv været udsat for partnervold og i den forbindelse været på et krisecenter. I kraft af hendes ophold på et krisecenter har hun “[...] gået i noget samtalegruppe, der har jeg jo mødt kvinder, som jeg jo er veninder med i dag, som har været udsat for partnervold, altså fysisk vold.” (Interviewperson C, bilag 6). Interviewperson C har således skabt sig et netværk, hvor hun selv fortæller, at hun har fået en mere dybdegående viden omkring partnervold, der er anderledes end hendes egen oplevelse. Det tyder således på, at hun har en stor social kapital, når det kommer til feltet omkring partnervold. Det er i kraft af hendes sociale kapital, at hun får en større viden og indsigt i emnet kæreste- og partnervold, at hun i højere grad vil kunne respondere og støtte, hvis hendes barn er udsat for kærestevold.

Interviewperson I, har ingen uddannelse men arbejder indenfor det pædagogiske felt. Hun kan således placeres i arbejderklassen på baggrund af hendes status som ufaglært (Olsen et al., 2012), hvor hun ikke har de største finansielle ressourcer, hvortil hun har en lav økonomisk kapital.

Interviewperson I trækker således ikke på viden fra hendes arbejde og hendes position i samfundet til at forstå partnervold. Interviewperson I gør i høj grad brug af hendes sociale kapital til at reflektere over og få viden om kæreste- og partnervold, da hun har flere veninder der har oplevet det. Hun beskriver således et stærkt netværk, bestående af venskaber, hvorigennem de taler om personlige livserfaringer (Jf. Teoriafsnit 6.3.1.).

Vi har i de ovenstående afsnit analyseret, hvordan kapitalformerne kan have en indflydelse på den viden forældre har om partnervold. Men yderligere kan vi belyse, om de forskellige kapitalformer skaber unikke muligheder og barrierer for, at forældrene kan respondere og støtte deres barn. Som

beskrevet i teoriafsnit 6.3.1 har man en høj økonomisk kapital, hvis man har direkte eller indirekte kontrol over finansielle ressourcer. Det vil sige, at hvis man har mange penge til rådighed, vil der måske være en større mulighed for, at forældre kan betale sig til hjælp. Det kan for eksempel være i kraft af private læger, rådgivere og terapeuter, der kan bistå dem i situationen. Derudover kan forældre med større finansielle ressourcer nemmere flytte barnet i en anden institution, eventuelt privatejet. Det vil sige at med en høj økonomisk kapital kan der være en stor mulighed for at hjælpe sit barn, fremfor hvis man har en lav økonomisk kapital. Den sociale kapital er beskrevet som et netværk, man kan få hjælp fra. Ud fra vores problemstilling kan det være en hjælp, hvis forældre har en høj social kapital, da man med et større netværk, enten venskabeligt, familiært, arbejds- eller uddannelsesmæssigt, i højere grad kan søge hjælp fra andre. Interviewperson G og S udviser gennem interviewene både høj økonomisk- og social kapital, hvilket betyder, at de i højere grad har ressourcerne, værktøjerne og mulighederne for at kunne hjælpe og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Hverken interviewperson C og I udviser en høj grad af økonomisk kapital, de har således ikke de samme muligheder for at kunne støtte deres barn, ved hjælp af finansielle ressourcer. Dog observerer vi, at de begge ud fra deres udsagn, har en høj grad af social kapital i form af familiære og venskabelige netværksforbindelser, som de kan trække på, for at have mulighed for at hjælpe og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Vi ser ikke, at en høj grad af én kapitalform er bedre at besidde end andre, når det kommer til at forældres mulighed for at støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Både den økonomiske- og sociale kapital kan hver for sig bidrage til at give forældrene nødvendige ressourcer, men hvis man besidder høj grad af begge kapitalformer, har man en større mulighed for at hjælpe og støtte sit barn. Hvorimod at hvis man ikke besidder en høj grad af nogle af kapitalformerne, kan det være en stor barriere for forældres mulighed for at hjælpe og støtte deres barn.

Selvom interviewpersonerne bruger både deres økonomiske- og sociale kapital til at få viden om kæreste- og partnervold er det stadig en meget overordnet og generel viden de har. Hvis interviewpersonernes barn er eller bliver udsat for kærestevold, har interviewpersonerne mulighed for via deres økonomiske og sociale kapital at opsøge mere viden og hjælp.

Habitus er måden hvorpå individer handler og agerer, og er betinget af de felter man begår sig på og i (Jf. Teoriafsnit 6.3.1). Med høj økonomisk kapital kan der være en normativ handlen, hvor det giver mening at bruge de finansielle ressourcer man har tillrådighed til at løse en problemstilling, hvor denne brug er en del af habitus. Ved den sociale kapital er der en habitus, der handler om at

gøre brug af sit netværk til at løse et problem. Habitus har en betydning for, hvordan forældre har mulighed for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold.

Foruden vores kvalitative analyser har vi også forsøgt at belyse om der er statistiske sammenhænge mellem om forældre har viden om kæreste- og partnervold og deres uddannelsesniveau og arbejdsmarkedsstatus. Hvor uddannelsesniveau og arbejdsmarkedsstatus er et udtryk for, hvilken klasseposition forældrene har.

Vi har valgt at se på, om forældres uddannelsesniveau er associeret med viden om kærestevold. En Chi i anden test, figur 25, er udført på spørgsmålet ”mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold?” og den binære variabel ‘uddannelsesniveau’ med kategorierne ‘højere uddannelse’ og ‘lavere uddannelse’ viser, at der ikke er nogen signifikant association mellem de to variabler, $p > .05$ i vores datasæt. Det er dog værd at notere, at de to kategorier i uddannelsesniveau er af forskellig størrelse, da højere uddannelsesniveau består af en population på 37, og lavere uddannelsesniveau består af en population på 17, hvilket tyder på en bias i vores stikprøve.

Figur 25: Chi i anden test mellem forældres viden og uddannelse

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.561 ^a	1	.454		
Continuity Correction ^b	.165	1	.685		
Likelihood Ratio	.584	1	.445		
Fisher's Exact Test				.517	.350
Linear-by-Linear Association	.550	1	.458		
N of Valid Cases	54				

a. 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.09.

b. Computed only for a 2x2 table

Vi udførte ligeledes Chi i anden tests på spørgsmålet om, hvorvidt forældre mente, at Marie udviste tegn på at være udsat for forskellige typer af kærestevold. Ingen af testene viste en signifikant association mellem forældres besvarelser og uddannelsesniveau, hvorfor vi ikke har inkluderet dem i projektet.

Yderligere ville vi se på, om forældres arbejdsmarkedsstatus havde en indflydelse på deres viden om kærestevold. I nedenstående figur 26 vises et overblik over fordelingen af

arbejdsmarkeds kategorier i surveyen.

Figur 26: Deskriptiv statistik over arbejdsmarkedsstatus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Fuldtidsarbejde	36	66.7	66.7	66.7
	Deltidsarbejde	7	13.0	13.0	79.6
	Fleksjob	2	3.7	3.7	83.3
	Pensionist	1	1.9	1.9	85.2
	Andet	8	14.8	14.8	100.0
	Total	54	100.0	100.0	

Vi udførte en Chi i anden test, se figur 27, på spørgsmålet ”mener du, at Marie udviser tegn på at være udsat for vold?” og den binære variabel ‘arbejdsmarkedsstatus’ med kategorierne ‘fuldtidsarbejde’ og ‘andet end fuldtidsarbejde’. Testen viste, at der i vores datasæt ikke var nogen association mellem de to variable, $p > .05$. Igen er det værd at notere, at de to kategorier i arbejdsmarkedsstatus er af forskellig størrelse, da kategorien ‘i fuldtidsarbejde’ består af en population på 36, og ‘andet end fuldtidsarbejde’ består af en population på 18, hvilket tyder på en bias i vores stikprøve.

Figur 27: Chi i anden test mellem forældres viden og arbejdsmarkedsstatus

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.811 ^a	1	.368		
Continuity Correction ^b	.317	1	.574		
Likelihood Ratio	.848	1	.357		
Fisher's Exact Test				.506	.293
Linear-by-Linear Association	.795	1	.372		
N of Valid Cases	54				

a. 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.33.

b. Computed only for a 2x2 table

Ud fra

de to tests omkring arbejdsmarkedsstatus og uddannelsesniveaue, ser vi som sagt ikke en statistisk signifikans i forhold til forældres viden om kærestevold. Dette stemmer dog overens med, hvad vi har analyseret frem i vores kvalitative analyser, da vi ikke ser, at forældre på tværs af klassepositioner har forskellige grader af viden. Derfor giver det god mening, at vi ikke finder noget signifikant. Dog ser vi i de kvalitative analyser, at selvom forældre har den samme generelle viden om kæreste - og partnervold, får de den viden fra forskellige steder. Det er blandt andet interviewpersonerne i den højere middelklasse, der får sin viden via deres arbejde og uddannelse,

mens interviewpersonerne i den lavere middel- og arbejderklasse får deres viden fra deres sociale netværk. Forældre med høj økonomisk kapital vil i højere grad benytte sig af deres økonomiske materielle ressourcer, hvorimod forældre med en høj social kapital blandt andet kan benytte sig af deres netværk, til at respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Den mest hensigtsmæssige tilgang forældre kan have vil være at gøre brug af en kombination af social- og økonomisk kapital. Dog er det urealistisk, at de fleste forældre besidder en høj grad af begge disse kapitalformer. Ud fra vores data kan vi ikke sige så meget om omfanget af deres handlen, men vi kan spekulere i, om man vil kunne tydeliggøre tendenser ved yderligere analyser, der relateres til klasse.

8.4 Forældres holdninger til køn og egentlige kønsroller

Vi vil i dette afsnit bruge kønsteori til at forstå, hvordan forældre forstår kønsroller, og hvordan de påtager forskellige roller i deres familier, samt hvordan det kan have en betydning for, hvorvidt de kan respondere og støtte deres barn, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

Stort set alle interviewpersonerne har et dynamisk og moderne blik på kønsroller og ansvarsfordeling af opgaverne i hjemmet. Vi kan ud fra vores empiri se, at når vi stiller spørgsmålet om en ideel arbejdsfordeling mellem forældre, siger interviewpersonerne at: "Det ideelle ville være 50% til hver, men realistisk set så gør man det, man er bedst til." (Interviewperson I, bilag 5).

Dette er en typisk holdning, der går igen hos alle interviewpersonerne. Til trods for at dette er en generel holdning, ser vi også, at det typisk er de kvindelige interviewpersoner, der i deres husholdning påtager sig store dele af husholdningsarbejdet. Det er blandt andet opgaver såsom rengøring, madlavning, indkøb og omsorgsarbejde. Dette kan være et udtryk for 1. at de fremstiller deres situation på en mere moderne måde for at fremstille sig selv i et bedre lys 2. at de føler, at den arbejdsfordeling er passende for familiodynamikken, på grund af kommunikation med partner frem for en indlejret forventning om hvordan opgaver fordeles ud fra traditionelle kønsroller. Vi kan ikke med sikkerhed tolke på, hvad der gør sig gældende af de to ting.

Vores interviews er ulige fordelt mellem kønnene, da vi har 3 kvinder og 1 mand, hvoraf alle mener, at de påtager sig en omsorgsrolle overfor deres børn. Dog ser vi i alle interviewene at de 3 kvinder fortæller, at det er primært dem der varetager omsorgsrollen, hvor den ene mand fortæller at hans kone primært påtager sig omsorgsrollen, hvor han primært påtager sig andre huslige opgaver, såsom madlavning, rengøring og indkøb. Han fortæller dog, at han i perioder påtager sig omsorgsrollen, alt

efter hvordan familiedynamikken er på det pågældende tidspunkt, da han selv fortæller, at nogle gange kan børnene være irriteret på deres mor, eller fordi hun har et større temperament, end han har.

Et eksempel på dette er interviewperson G, som beskriver, hvordan hun primært står for relationsarbejdet med hende og hendes mands børn: “Jeg er mere til den snakkesalige side tit, så jeg tror også bare, at på den måde kan det nogle gange være nemmere for dem at relatere til mig.” (Interviewperson G, bilag 3).

Dette citat, beskriver hvordan interviewperson G, er den forælder, som børnene primært vil gå til. Hun uddyber, at hendes børn nogle gange vil gå til deres far for at tale om tingene, men at det oftest er hende. Dette stemmer overens med den opgavefordeling, der findes i rollen som homemake (Jf. Teoriafsnit 6.2). Selvom vi kan se, at det ikke er et lige så karikeret skel mellem homemake og breadwinner rollen hos interviewpersonerne, virker det umiddelbart til at der stadig er et mindre skel, der går igen hos alle de kvindelige interviewpersoner. Denne fordeling kan være en underliggende opfattelse af normerne for maskulinitet og femininitet. Vi læner os op ad forståelsen i, at samfundsstrukturer har været med til at skabe kønsroller, som reproduceres og internaliseres, hvorfor mange oplever en forskel på køn og definerer sig selv i denne forskel (Jf. Teoriafsnit 6.2), hvilket vores interviewperson G også beskriver.

I alle fire interviews bliver vi kun introduceret til ét perspektiv på deres pågældende familiedynamik. Det kan betyde, at gengivelserne ikke, er en akkurat repræsentation af de egentlige opgavefordelinger i de forskellige hjem. Det er ikke vores opgave at betvivle interviewpersonernes udsagn og deres nøjagtighed. I forlængelse af vores brug af kønsteori og Arlie Hochschilds definition af kvinders ‘double shift’ beskrives der, at mænd ikke formår at se nødvendigheden af det huslige arbejde og formår ikke at føle ansvar over for udførelsen af det huslige arbejde (Jf. Teoriafsnit 6.2). Selvom Hochschild’s teorier er fra 1980’erne, er det en problematik der stadigvæk er gældende i dag. Der er forskning, der understøtter en kontinuert ulighed af husligt arbejde udført mellem mænd og kvinder. I vores interviews ser vi, hvordan omsorgs- og relationsarbejdet primært falder på kvinderne. Interviewperson S’ udsagn om hans huslige opgaver, kan være et udtryk for, at huslige opgaver som rengøring, madlavning og indkøb er blandt opgaver, som mænd i højere grad påtager sig i dag. Hvorimod omsorgs- og relationsarbejdet stadigvæk er en opgave, som kvinder i højere grad stadigvæk påtager sig. Dette ville stemme overens med Duncombe og Marsden videreudvikling af Hochschild teorier, som de kalder kvindernes ‘triple-shift’ (Jf. Teoriafsnit 6.2).

Denne beskriver, hvordan kvinder påtager sig den følelsesmæssige ansvarsfordeling af børneopdragelse og husholdning i hjemmet. Kvinderne i interviewene argumenterer for deres arbejdsfordeling med udsagn såsom:

“Det hjælper ikke at sige at vi laver mad 50% af tiden, når den ene ikke kan finde ud af at lave mad for eksempel eller hvad ved jeg. Så jeg tænker man fordeler opgaverne efter det man kan og det man kan blive enige om. Jeg synes ikke man kan sætte et tal på det eller definere det på den måde.” (Interviewperson I, bilag 5)

Her beskriver interviewperson I, at i fordelingen af arbejdsopgaver er det vigtigt, at man påtager sig de opgaver, som man kan finde ud af, fremfor at påtage sig opgaver som derfor ikke vil blive gjort godt nok. Interviewperson G udtaler også, at hun synes: “[...] det er vigtigt, at man gør det, man er god til. Og man gør det, man godt gider.” (Interviewperson G, bilag 3). Disse to citater går igen i alle interviewene, og interviewpersonerne pointerer, at det også er vigtigt, at man påtager sig opgaver, som man godt kan lide at udføre. Interviewperson G beskriver også, at kommunikation mellem partnere er vigtig i forhold til, hvordan man fordeler opgaverne på en måde, der er retfærdig for begge partnere, specielt “[...] hvis ellers man laver lige meget på arbejdsmarkedet” (Interviewperson G, bilag 3).

Vi synes dog, at det er interessant at til trods for de moderne holdninger og indstillinger, som interviewpersonerne beskriver, er det primært kvinderne, der påtager sig det følelsesmæssige arbejde. Kønsroller er indlejret i folk gennem erfaringer i livet. Mange har svært ved at bryde de kønsstereotype normer, fordi de er indlejret i samfundsstrukturen. De erfaringer reproduceres ubevidst i mødet med andre mennesker. For at beskrive og forstå hvordan kønsrollerne er indlejret i mennesker, vil vi bruge Bourdieus begreb om habitus (Jf. Teoriafsnit 6.3.1). Habitus er indlejrede dispositioner, der styrer menneskers social handling. Disse indlejrede dispositioner kommer af menneskers livserfaringer. Disse livserfaringer kan være kønsbetonede, da drenge og piger i lang tid har været opdraget til at skulle varetage forskellige roller i livet. Den kønsrelaterede habitus som mænd og kvinder besidder er med til at styre, hvordan de hver især interagerer med resten af verdenen. Habitus kan således skabe forståelser og tanker, der er betinget af de kontekster, man er opvokset i. Det at vi i forskning og vores empiri kan se, at kvinder primært påtager sig det følelsesmæssige arbejde, kan være et udtryk for, eller et element af, at det følelsesmæssige arbejde er en del af kvinders habitus. I modsætning til dette vil det følelsesmæssige arbejde ikke være en del af mænds habitus. Det kan være med til at forklare, hvorfor mænd har sværere ved at påtage sig det

følelsesmæssige arbejde. Førhen har det heller ikke været en del af mænds habitus, men der er sket en udvikling over tid, hvor mænd i højere grad bliver eksponeret til erfaringer med husligt arbejde, der gør det mere nærliggende for dem at bidrage til husholdningen på den måde. Som vi har beskrevet, argumenterer de kvindelige interviewpersoner for arbejdsfordelingen med udsagn som: man skal gøre det man er god til, og man skal gøre det man kan lide. Hvilket er interessant i lyset af habitusbegrebet, da ens erfaringer styrer ens handling, og de kvindelige interviewpersoner opremsrer meget traditionelle opgavefordelinger i hjemmet. Derfor sætter vi spørgsmålstegn ved, om det er opgaver, de reelt godt kan lide at udføre, eller om det er på baggrund af deres habitus og den opdragelse de har haft. Det vil sige, at den opdragelse drenge og piger får, kan indlejre nogle tilgange til familie- og arbejdsliv, der er betinget af deres habitus. Det vil derfor give mening, at mange kvinder vil påtage sig omsorgsarbejdet i familien og udføre en triple shift.

I forhold til vores problemstilling kan kvinders habitus og triple shift betyde, at de i højere grad vil påtage sig ansvaret for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Det at kommunikere med barnet er en opgave, der hører ind under relations- og omsorgsarbejdet. Når det er sagt, er det ikke ensbetydende med, at mænd ikke vil eller kan påtage sig opgaven at tale med og støtte deres barn, men at det måske er mere nærliggende for kvinder og mødre grundet deres habitus. Det kan vi blandt andet se i vores interviews, når alle interviewpersoner beskriver, at det primært er den kvindelige part, der påtager sig og udfører relations- og omsorgsarbejdet i hjemmet. Dette ser vi som et dilemma i familiodynamikken, fordi faderen måske ikke vil være lige så observant i forhold til barnets risiko for at blive udsat for kærestevold. Dette kan forekomme i mindre grad hos faderen end hos moderen, da faderen ikke nødvendigvis, i kraft af sin habitus, har de samme følelsesmæssige ressourcer til at respondere og støtte, hvis barnet er udsat for kærestevold. Når kvinder påtager sig det følelsesmæssige arbejde i hjemmet, kan det have en negativ betydning for deres velbefindende (Duncombe & Marsden, 1995). Dette kan have uhensigtsmæssige konsekvenser i familiodynamikken, da det kan skabe yderligere problematikker mellem moderen og faderen og moderens overordnede evne til at påtage sig rollen som den, der responderer og støtter barnet, hvis det er udsat for kærestevold.

Vi har i vores survey forsøgt at undersøge, hvorvidt forældres kønsrolleforståelser har en indflydelse på forældres respons, hvis deres barn er udsat for kærestevold, figur 28 viser krydstabellen for dette, mens Chi i anden testen kan ses i figur 29.

Figur 28: Krydstabel mellem forældres kønsrolleforståelser og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold.

		samlet moderne vs. traditionelle kønsrolleforståelse		Total	
		moderne	traditionel		
Jeg ville ofte spørge ind til, hvordan de har det i lang tid efter.	Ikke valgt	Count	2	9	11
		Expected Count	4.3	6.7	11.0
	Valgt	Count	19	24	43
		Expected Count	16.7	26.3	43.0
Total	Count	21	33	54	
	Expected Count	21.0	33.0	54.0	

I ovenstående tabel kan vi se, at respondenter der har en traditionel kønsrolleforståelse, har i mindre grad (24) end forventet (26,3) valgt, at de vil spørge ind til, hvordan deres barn har det lang tid efter, at barnet har været udsat for kærestevold. Samtidig med at forældre med traditionelle kønsrolleforståelser i højere grad (9) end forventet (6,7) har valgt at de ikke vil spørge ind til, hvordan deres barn har det lang tid efter, at barnet har været udsat for kærestevold. Respondenter der har en moderne kønsrolleforståelse, har i højere grad (19) end forventet (16,7) valgt at spørge ind til, hvordan deres barn har det lang tid efter, at barnet har været udsat for kærestevold. Mens respondenterne i mindre grad (2) end forventet (4,3) har svaret at de ikke vil spørge ind til, hvordan deres barn har det lang tid efter, at barnet har været udsat for kærestevold.

Figur 29: Chi i anden test forældres kønsrolleforståelser og hvorvidt de vil spørge ind til hvordan barnet har det i lang tid efter, ud fra et tænkt scenarie om at respondentens teenager er kommet ud af et voldeligt kæresteforhold

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2.492 ^a	1	.114		
Continuity Correction ^b	1.518	1	.218		
Likelihood Ratio	2.712	1	.100		
Fisher's Exact Test				.170	.107
Linear-by-Linear Association	2.446	1	.118		
N of Valid Cases	54				

a. 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.28.

b. Computed only for a 2x2 table

Ud fra Chi i anden testen kan vi se, at der ikke er en statistisk signifikans (Fisher's Exact Test $p > .05$). Til trods for at der ikke er en statistisk signifikans, vil vi baggrund af tendensen, som vi har

beskrevet i figur 29 argumentere, at forældres kønsrolleforståelser har en lille betydning for, hvordan forældre responderer, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Vi ser, at tendensen virker til, at hvis forældre har traditionelle kønsrolleforståelser er de mindre tilbøjelige til at tale med deres barn om deres oplevelse med kærestevold fremfor forældre, der har moderne kønsrolleforståelser.

9. Diskussion

Vi vil i dette afsnit diskutere, hvilke elementer der skal indgå i en intervention for målgruppen: forældre med børn i aldersgruppen 13-19 år, med fokus på kærestevold. Vi vil diskutere, hvordan resultaterne af vores analyse bør tages i betragtning i forbindelse med interventionsforståelser og design. Derudover vil vi inkorporere et intersektionalitetsperspektiv i vores diskussion, hvor vi vil diskutere de undersøgte faktorerers samspil i et forældre og kærestevoldsperspektiv.

9.1 Interventioner i forhold til problemforståelse og interventionsforståelse

Førend vi diskuterer hvordan, man bedst kan skabe interventioner for forældre til unge, i aldersgruppen 13-19 år, udsat for kærestevold, vil vi præsentere relevante begreber og interventionsforståelser. Vi vil gennemgå begreber såsom vilde og tamme problemer, og hvordan karakteren af problemet bør indtænkes i interventionens design for at lykkes. Derudover vil vi præsentere og diskutere meningsfuldhed i interventioner. Når vi har præsenteres disse, vil vi med den viden vi har tilegnet os igennem analysen, diskutere hvordan interventioner kan designes på baggrund af resultaterne.

Tamme problemer defineres som problemer, hvor der er enighed om, hvordan man bedst løser problemet, samtidig med at der er tydelige kriterier for, hvornår man når målet. Et tamt problem er karakteriseret ved, at man gør brug af simple interventioner. Ved simple interventioner er der en 'årsags-virknings-sammenhæng' for effekten af interventionen. Det vil sige, at der er enighed omkring, hvad den bedste tilgang til problemløsningen er. (Krogstrup, 2016, s. 23). Derudover har simple interventioner en høj reliabilitet, da interventionen nemt kan gentages uafhængigt af konteksten (Krogstrup, 2016, s. 24). Vilde problemer er dynamiske og foranderlige og i modsætning til tamme problemer, er der ikke altid enighed om løsningen (Krogstrup, 2016, s. 25). Vilde problemer kan være komplekse at arbejde med, da problemet ofte kan være flettet sammen med andre problemer. Derfor er løsningen til vilde problemer, en kompleks intervention, hvoraf løsningen og interventionen udvikles undervejs (Ibid.). Der findes således ingen objektive kriterier for, hvornår målet er nået i en kompleks intervention.

Vores problemstilling handler om, hvilke barrierer og muligheder forældre har for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. I vores analyse har vi undersøgt hvordan forskellige faktorer såsom forældres viden, tilknytning, klasse, køn og kønsrolleforståelser kan påvirke deres mulighed og enten være en hjælp eller en barriere. Det vil sige at der er mange faktorer, der kan være flettet sammen i problemstillingen, som kan gøre det svært at finde en

standardiseret løsning på problemet. Derfor beskæftiger vi os med et vildt problem, der kræver en kompleks intervention. Dette har vi prøvet at tage højde for i forhold til, hvordan man skaber interventioner til denne målgruppe. Vi har undersøgt forskellige faktorer, der kan påvirke forældres ressourcer og fundet frem til, at en intervention skal kunne imødekomme alle i målgruppen, specielt de forældre der har få ressourcer. Der vil være forældre, der har en høj grad af viden om kæreste-og partnervold, høje klassepositioner (socialt og økonomisk), moderne holdninger til køn samt en sikker tilknytning til deres barn og partner. Disse mennesker vil have utroligt store ressourcer til at kunne støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Men der vil også være forældre, der har en lav grad af viden om kæreste-og partnervold, lave klassepositioner (socialt og økonomisk), traditionelle holdninger til køn samt en usikker tilknytning til deres barn og partner, som vil have meget få ressourcer til at kunne støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Der vil også være forældre med et miks af de undersøgte faktorer, hvor de på nogle punkter vil have flere ressourcer, mens de på andre vil have færre ressourcer. Derfor er problemstillingen et vildt problem, som kræver en kompleks løsning. Hvis man vil lave en intervention, der gerne vil hjælpe denne målgruppe, er det således vigtigt, at man forstår, at problemet er komplekst og kræver en nuanceret multifacetteret tilgang til feltet, således at indsatsen kan lykkes.

Sociale interventioner adskiller sig fra interventionsbegrebet. En intervention er social "[...] når vi tilrettelægger handlinger, der former den måde, vi handler, tænker og indretter vores liv på" (Dupret et al., 2018, s. 7-8). Formålet med en social intervention er at skabe sociale forandringer, der forandrer noget der er et større eller mindre samfundsproblem (Hagedorn-Rasmussen & Krøjer, 2019, s. 7). Et vigtigt element i sociale interventioner er dækket af begrebet 'meningsfuldhed'. Ved at udforske meningsfuldhed i sociale interventioner muliggøres det at udforske komplekse sammenhænge, der lægger til grund for sociale interventioners begrundelser og berettigelse (Hagedorn-Rasmussen & Krøjer, 2019, s. 8). Det vil sige hvad er målene for interventionen og hvem "[...] kan, skal og bør definere målene, hvis de skal være meningsfulde?" (Hagedorn-Rasmussen & Krøjer, 2019, s. 8). Dette er et komplekst spørgsmål, da der er mange aktører, der er involveret i en igangsættelse af en intervention og de aktører kan have forskellige faglige og personlige forståelser af, hvad der skaber mening og fører til, at interventionen lykkes. Meningsfuldheden er derfor en vigtig afgrænsning i sociale interventioner, da selve interventionen er nødt til at opleves som meningsfuld for den eller de individer, interventionen skal forsøge at skabe en social forandring for. Hertil er det netop vigtigt at tage højde for hvem målgruppen for interventionen er, da denne skal opleve interventionen som meningsfuld og være rammesættende

for designet, udførelsen og derved interventions succes. Brugerperspektivet er et essentielt element i interventionsdesignet. Man kan inddrage brugerperspektivet via forskellige metoder, der kan hjælpe med at kortlægge, hvad problematikken er, og hvor behovet for forandring ligger. Det kunne blandt andet være ved fokusgruppeinterviews eller fremtidsværksted, hvor man kan udforske brugernes forståelse af problemet og behov for forandring og derigennem finde en meningsfuld løsning.

Vi har i vores litteratursøgning fundet frem til, at unge der udsættes for kærestevold, i høj grad har behov for forældre og vil læne sig op ad den hjælp de kan give (Jf. Litteraturstudiet). Derfor er det vigtigt for os, at vi taler om, hvordan vi kan give forældre de bedste ressourcer til at håndtere problemstillingen. Som beskrevet i problemfeltet, findes der ingen indsatser eller interventioner, der kan udføre den opgave for forældre på nuværende tidspunkt. Når vi, i denne undersøgelse, taler om sociale interventioner, er det i høj grad forældre og deres børn, der er med til at definere, hvad målene i en sådan intervention er, og hvad der gør interventionen meningsfuld.

Vi har gennem vores survey og interviews forsøgt at afdække vores målgruppes egentlige og tænkte oplevelse af at stå i en situation, hvor de har behov for at få udefrakommende hjælp til at håndtere, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Derudover har vi forsøgt at kortlægge, hvad der kan gøre det nemmere eller sværere for forældre i forhold til både at hjælpe og få hjælp, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Eksempelvis har vi fundet ud af, at forældre har en meget generel viden om kæreste- og partnervold, der kan have en betydning for, hvordan forældre kan respondere. Der foreligger meget information om kæreste- og partnervold og de forskellige voldsformer, men der er ikke mulighed for forældre at tale med faglige aktører, og forældrene skal således have mange ressourcer for selv at kunne navigere og finde rundt i de informationer, der findes på området.

En intervention målrettet denne gruppe kunne inkludere elementer af kursusundervisning om vold og voldens konsekvenser, og hvilke tegn på vold man skal være opmærksom på. Dermed har vi fundet ud af, at jo mere viden forældre har, des større mulighed har de for at respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Derfor er det et element, der er vigtigt at tage højde for, i en given intervention. Desuden kunne en relevant intervention indebære oplysningskampagner med fokus på problematikker, såsom risikofaktorer, specifikt til forældre med børn i alderen 13-19 år.

Vi har i analysen fundet ud af, at forældre med en usikker tilknytningsstil i lavere grad vil udvise hensigtsmæssig omsorg og støtte, mens forældre med en sikker tilknytningsstil i højere grad vil udvise hensigtsmæssig omsorg og støtte, hvis deres barn er udsat for kærestevold. Derfor har

forældres tilknytningsstil en indflydelse på, hvordan interventioner bør designes, da forældre med usikre tilknytningsstile i mindre grad vil være tilbøjelige til at søge og modtage hjælp. Hertil skal interventionen imødekomme de udfordringer, som er forbundet med forældre med usikre tilknytningsstile. Fordi forældre har forskellige tilknytningsstile og derved forskellige tilgange til deres børn, er det vigtigt, at interventioner skal ramme bredt, og der kan findes mening for alle typer af forældre i selve interventionen.

Vi har fundet ud af, at forældre har forskellige materielle og ikke-materielle ressourcer alt efter deres klasseposition. Vi ved, at kæreste- og partnervold kan ramme alle mennesker uanset klasseposition. Derfor skal man være opmærksom på, at de mennesker der har behov for interventioner, kan komme fra forskellige klasser, hvis ressourcer kan være betinget af en variation af økonomisk- og social kapital. Interventionsdesignet er derfor nødt til at tage højde for, hvilke ressourcer der gør sig gældende hos de pågældende målgrupper, og interventioner skal designes til at omfavne alle i målgruppen. Vi har fundet ud af i vores analyse, at klassepositionen ikke har så stor en betydning for forældres generelle viden, men den har en betydning for, hvordan de vil respondere. Hertil har vi belyst, hvordan forældre med mange ressourcer måske er bedre til selv at søge hjælp og information på egen hånd. Interventioner skal derfor også nå ud til dem, der ikke har de samme ressourcer til på egen hånd at søge hjælp og information.

Vi har ud fra vores analyser fundet ud af, at kvinder i høj grad varetager det følelsesmæssige arbejde i familien. Desuden har vi fundet en tendens til, at respondenter med moderne kønsrolleforståelser i højere grad formår at respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Det betyder for interventioner, at der er en sandsynlighed for, at det primært er mødre og/eller forældre med moderne kønsrolleforståelser, der vil vælge at være involveret i en indsats, der har til formål at hjælpe deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Derfor skal interventioner også forsøge at nå ud til de forældre (især fædre) og dem med traditionelle kønsrolleforståelser, da de ikke nødvendigvis selv ville række ud efter hjælp, og hjælpe, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

Vi kan igennem vores undersøgelse belyse, at forældres kønsrolleforståelser har en stærkere forklaringskraft end klasseposition. Ud fra vores data, kendskab til feltet og vores teoretiske perspektiv analyserer vi os frem til, at både moderne og traditionelle kønsrolleforståelser kan forekomme på tværs af klassemæssige positioner. Det kan betyde, at uanset et individs klasseposition vil de være indbefattet af enten en moderne eller traditionel kønsrolleforståelse.

Denne kønsrolleforståelse vil derfor have en større påvirkning end klassepositionen i forhold til, hvordan individet vil respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold.

Da flere af vores interviewpersoner nævner, at de i højere grad vil række ud efter aktører, der kan handle og hjælpe dem med at handle, hvis deres barn er udsat for kærestevold, finder vi det relevant at diskutere, hvilke aktører det er og hvordan de kan inkluderes i interventionsdesignet. De fleste af vores interviewpersoner nævner primært, at de vil tage fat i deres barns lærer. Men i situationen med interviewperson G, hvis 13-årige datter har været udsat for kærestevold, taler hun om, hvordan hun har informeret klasselæreren om datterens situation. Til trods for at læreren har den viden, forsøger læreren at placere datteren ved siden af ekskæresten og pålægger hende et ansvar om at få ham integreret i klassen. Det vil sige at læreren fortsat påtvinger den kærestevoldsudsatte pige kontakt og ansvar overfor voldsudøveren. Det tyder på, at der muligvis er et behov for interventioner, der inkluderer lærere i forhold til at kunne give dem nødvendig viden om kærestevold og konsekvenser heraf, således at de kan handle hensigtsmæssigt. Lærerne er de voksne, udover forældrene, som børn og unge har mest kontakt med. Derfor giver det mening i interventioner at inddrage lærerne, da der måske er et tryghedsforhold mellem forældre-barn og lærere, der kan bidrage til enten at få stoppet volden, eller hjælpe børnene med at komme videre efter volden. Ud fra ovenstående diskussion kan vi belyse vigtigheden i, at interventioner skal forekomme på tværs af fagligheder og sektorer, da der er mange faktorer og aktører i spil i problemstillingen.

9.2 Intersektionalitet – et komplekst samspil

I løbet af vores analyse har vi fundet ud af, hvordan faktorer som viden, tilknytning, klasse, kønsroller og kønsrolleforståelser hver især har en indflydelse på forældres muligheder og barrierer i forhold til om de responderer og støtter deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Vi mener, at det er relevant at diskutere, hvordan de forskellige faktorer muligvis kan have en indflydelse på hinanden og således påvirke i hvilken grad forældre har mulighed for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Intersektionalitet er teorien om, at forskellige identiteter har indflydelse på oplevelsen af privilegier og magt. I vores analyse har vi fundet ud af, at viden har en indflydelse på problemstillingen. Derfor vil vi gerne argumentere, at viden er en magt og et privilegie, som muliggør, at forældre kan søge hjælp og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Hvis forældre ikke har en viden, har de ikke nødvendigvis samme privilegie i forhold

til at søge hjælp og støtte til deres barn. Vi kan forstille os, at den viden kan være påvirket af klassepositioner og køn, og endvidere forstille os, at forældres tilknytningsstile kan påvirke hvordan man klarer sig i livet, hvilket kan påvirke ens klasseposition og den viden man besidder. Ud fra vores analyse kan vi diskutere, at jo flere af faktorerne der gør sig gældende hos forældrene, jo større eller mindre mulighed har de for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Eksempelvis kan en forælder der har begrænset viden, traditionelle kønsrolleforståelser og en lavere klasseposition muligvis ikke række ud efter hjælp og/eller hjælpe deres barn. Omvendt kan også være tilfældet. Vi kan ikke med sikkerhed sige hvilke sammenhænge og påvirkninger faktorerne har på hinanden. Hertil kunne det være fordelagtigt at foretage yderligere statistiske analyser såsom regressionsanalyser, hvilket kunne være et spændende videre arbejde med problemstillingen. Ved hjælp af regressionsanalyser, kunne det give et bedre statistisk fundament til argumentationen for sammenhænge og forklaringskraften af de forskellige faktorerers påvirkning på hinanden.

10. Konklusion

I dette projekt har vi undersøgt, hvordan nogle specifikke faktorer kan være med til at påvirke forældres muligheder og barrierer for at intervenere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold, samt hvordan man skaber interventioner til målgruppen.

I analyseafsnit 8.1 besvarer vi arbejdsspørgsmål 1, hvor vi igennem kvalitativ og kvantitativ data finder frem til, at forældre med børn i alderen 13-19 år generelt har en overordnet viden om kæreste- og partnervold. Forældrenes viden om kæreste- og partnervold er med til at rammesætte deres forståelse om emnet, som i høj grad bygger på normative forståelser af primært fysisk og psykisk partnervold. Yderligere har forældrene svært ved at forstå, hvordan partnervold kan forekomme mellem eks-partnere. Endvidere beskriver forældrene, hvilke risikofaktorer de mener eksisterer, hvor de fokuserer på den voldsudsattes karaktertræk såsom lavt selvværd og selvtillid, fremfor samfundsmæssige faktorer. De nævner kort miljø, men kan ikke uddybe nærmere om, hvad de mener miljø har af betydning i forbindelse med risikofaktorer. Det vidner endnu engang om, at forældrene har en generel viden og forståelse om kæreste- og partnervold. Denne generelle viden kan være en barriere for, at de kan forstå, hvad kærestevold indebærer og derved være en barriere for deres mulighed for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Forældre der ikke har en stor viden er mindre tilbøjelige til at tale med deres barn og søge ekstern hjælp, såsom psykologhjælp.

I analyseafsnit 8.2 besvarer vi arbejdsspørgsmål 2, hvor vi igennem kvantitative data finder frem til at forældres tilknytningsstil kan have en indflydelse på, hvordan og hvilken grad af støtte og omsorg de vil udvise overfor deres barn, hvis barnet blev udsat for kærestevold. Årsagen til, at vi ikke ser en stor indflydelse, kan være på grund af størrelsen og homogeniteten af vores stikprøve. Vi kan dog konkludere, at forældre med usikre tilknytningsstile er mindre tilbøjelige end forældre med sikre tilknytningsstile til at udvise hensigtsmæssig omsorg og støtte, hvis deres barn er udsat for kærestevold.

I analyseafsnit 8.3 besvarer vi arbejdsspørgsmål 3, hvor vi igennem kvalitativ og kvantitativ data finder frem til, at forældres viden ikke er betinget af deres klasse-mæssige position. Dog ser vi, at den viden forældre har er betinget af hvilken grad af kapitalformerne økonomisk- og social kapital, de besidder. Forældre med høj økonomisk kapital trækker i høj grad på deres arbejds- og uddannelsesmæssige erfaringer, hvorimod forældre med lav økonomisk kapital og høj social kapital trækker på deres sociale netværk og personlige erfaringer i forhold til deres viden om emnet.

Herudover analyserer vi os frem til, at forældre med høj økonomisk kapital har flere materielle ressourcer til rådighed, som kan være behjælpelige, hvis deres barn eventuelt skal have psykologhjælp og/eller flytte institution i tilfælde af, at deres barn er udsat for kærestevold. Forældre med høj social kapital har flere ikke-materielle ressourcer til rådighed, som kan være behjælpelige med netværk, støtte og råd. Det vil sige, at forældres kapitalformer har en betydning for, hvordan og hvorvidt forældre kan respondere og støtte deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Vi har i vores undersøgelse ikke haft interviewpersoner, der ikke besidder nogle kapitalformer, men vi kan dog ud fra vores analyse belyse, at forældre der har lav økonomisk- og social kapital vil have langt sværere ved at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold.

I analyseafsnit 8.4 besvarer vi arbejdsspørgsmål 4, hvor vi igennem kvalitativ og kvantitativ data finder frem til, at der forekommer et skel mellem kønsrollerne i forbindelse med, hvilke opgaver mænd og kvinder påtager sig og udfører i hjemmet. Vi ser, at mænd i højere grad end førhen varetager husarbejdet såsom rengøring og indkøb, mens kvinder primært påtager sig relationsarbejdet. Hertil har vi fundet ud af, at forældres kønsrolleholdninger har en indflydelse på, hvordan og hvorvidt de responderer og støtter deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Forældre med traditionelle kønsrolleholdninger er mindre tilbøjelige til at tale med deres børn og søge ekstern hjælp, hvorimod at forældre med moderne kønsrolleholdninger er mere tilbøjelige til at søge ekstern hjælp og tale med deres barn, hvis det er udsat for kærestevold. Det vil sige, at forældre til en vis grad stadig handler på baggrund af indlejrede samfundsmekanismer og dispositioner relateret til køn. Derfor kan vi belyse, at forældres køn og kønsrolleholdninger har en betydning for, hvordan og hvorvidt de responderer og støtter deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold.

Vi kan konkludere, at de faktorer vi undersøger har en stor betydning for, hvorvidt forældre har mulighed for at respondere og støtte deres barn, hvis barnet er udsat for kærestevold. Desuden har de forskellige faktorer en indflydelse på hinanden, i den forstand at jo flere faktorer der gør sig gældende hos en given forælder, jo større eller mindre bliver de muligheder og barrierer. Samtidig kan vi belyse, hvordan disse faktorer er med til at skabe et vildt problem, der kræver en kompleks løsningstilgang. Der skal således tages højde for, hvordan de forskellige faktorer har et samspil og gør sig gældende for målgruppen. Forældrene i målgruppen er ikke nødvendigvis en homogen gruppe, da kærestevold kan ramme uanset social, økonomisk eller kulturel baggrund. Dette bør

være et fokuspunkt i en intervention, da interventioner bør tage højde for disse forskellige faktorer for at kunne favne så bredt som muligt.

11. Litteraturliste

Online dokumenter og websider

Dansk Stalking Center. *Hvad er stalking?* Lokaliseret fra <https://danskstalkingcenter.dk/hvad-er-stalking/>

Deen, L., Johansen B., H., K., Møller, P., S. & Laursen, B. (2018). *Vold og seksuelle krænkelser: En afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelser samt en analyse af erfaringer med digitale seksuelle krænkelser.* Lokaliseret fra <https://via.ritzau.dk/data/attachments/00170/c5f4f68a-5611-4980-8d27-9b5f82c9d667.pdf>

Det kriminal præventive råd (2019). *Vold i Danmark. Samfundsøkonomiske omkostninger ved vold.* Lokaliseret fra <https://dkr.dk/media/7068/samfundsoekonomiske-omkostninger-ved-vold-i-danmark.pdf>

Dit forhold (2009). *Dit forhold: Misbrug-vold-Livskvalitet.* Lokaliseret fra [Ditforhold.dk - Om misbrug, vold og livskvalitet](http://ditforhold.dk)

Fraley, C. (2012). *Information on the Experiences in Close Relationships-Revised (ECR-R) Adult Attachment Questionnaire.* <http://labs.psychology.illinois.edu/~rcfraley/measures/ecrr.htm>

Fraley, C. (2014). *Relationship Structures (ECR-RS) Questionnaire.* <http://labs.psychology.illinois.edu/~rcfraley/measures/relstructures.htm>

Larsen, P., C. Jakobsen, G., S. & Mikkelsen, T., A. (2019). *Kærestevoldsramte unge.* Lokaliseret fra https://selvmordsforskning.dk/wp-content/uploads/sites/2/2019/12/R_2019-Kaerestevold.pdf

Lee, E., J. (2003) *The Attachment System Throughout the Life Course: Review and Criticisms of Attachment Theory.* Lokaliseret fra <http://www.personalityresearch.org/papers/lee.html>

LOKK. *Former for vold.* Lokaliseret fra <https://www.lokk.dk/viden-om-vold/hvad-er-vold/former-for-vold/>

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2019). *Voldsom kærlighed: Hjælp til unge der udsættes for kærestevold*. Lokaliseret fra <https://fvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/voldsom-kaerlighed-hjaelp-til-unge-der-udsættes-for-kaerestevold/>
- Plauborg R., Holm K., B. & Helweg-Larsen K. (2012). *Kærestevold i Danmark. En undersøgelse af omfang, karakter og konsekvenser af volden blandt unge og udviklingen 2007-2011*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU. Lokaliseret fra https://www.lokk.dk/media/wpjnzq3u/kaerestevold_i_danmark.pdf?fbclid=IwAR0c-mcX6PILJI3C4JK3ANreYM_lcRhdmJUJxVgQYcYiPpNHbs1L-Yw2SVs
- Regeringen (2002). *Regeringens handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder*. Lokaliseret fra [145448_DK-indh \(lokk.dk\)](145448_DK-indh)
- Regeringen (2005). *Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008*. Lokaliseret fra [Udskriv MFL_handlingsplan \(lokk.dk\)](Udskriv MFL_handlingsplan)
- Regeringen (2010). *National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer*. Lokaliseret fra [national strategi til bekmpelse af vold i nre relationer 2011.pdf \(lokk.dk\)](national_strategi_til_bekmpelse_af_vold_i_nre_relationer_2011.pdf)
- Regeringen (2014). *National handlingsplan 2014: Indsats mod vold i familien og i nære relationer*. Lokaliseret fra <https://www.lokk.dk/media/zxuamzjg/nationalhandlingsplanjuni2014.pdf>
- Regeringen (2022). *Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab*. Lokaliseret fra [Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab \(trm.dk\)](Handlingsplan_mod_partnervold_og_partnerdrab)
- Tassy A. (2016). *Brug af adskillige sociale medier hitter blandt unge*. Lokaliseret fra <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=28056>
- Zøllner, L. (2015). *Kærestevold og dets følger*. Lokaliseret fra https://selvmordsforskning.dk/wp-content/uploads/sites/2/2015/10/R_2015-Kaerestevold-og-dets-foelger.pdf

Bøger

Andersen, M., H., Jørgensen, L. & Davidsen, S. (2016). Litteratur- og informationssøgning i samfundsvidenskaberne. I Kristensen C., J. & Hussein M., A. (red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne* (s. 57-71). Samfundslitteratur.

Andreasen, R., Hansen, A., M., C., Aaby, C., & Clausen, C., D. (2020) Køn og medierrepræsentation. Journalistiske forestillinger og praksisser. I: Hansen, L., L. (Red.) *Køn, magt og mangfoldighed*. (s.115-132) Frydenlund Academic.

Bay, H. & Rathlev, J. (2017). Population og Stikprøve. I: Nielsen, S., R., Gundelach, P. & Frederiksen, M. (red.) *Survey – Design, stikprøve, spørgeskema, analyse*. (s. 31-54). København: Hans Reitzel.

Berger P., L & Luckmann, T. (2000). *Den samfundsskabte virkelighed*. (Diemer, A. & Lyng, E. Oversætter). København: Lindhardt og Ringhof.

Blenstrup, L., T. (2014) Familien. I: Greve, B., Jørgensen, A. & Larsen J., E. (Red.), *Det Danske Samfund*. (s. 231-253) København: Hans Reitzel.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge: University press.

Bourdieu, P. (1986). The forms of the capital. I: Richardson, J, *Handbook of theory and research for the sociology of education*. (s. 241-258). Westport, CT: Greenwood,

Broberg, A., Mothander, P. R., Granqvist, P. & Ivarsson, T. (2010). *Tilknytning i praksis: Tilknytningsteoriens anvendelse i forskning og klinisk arbejde*. Thornye, O. (Transl.). København: Hans Reitzels Forlag.

Chapman, T. (2004). *Gender and Domestic life: Changing Practices in Families and Households*. New York: Palgrave Macmillan.

Chafetz J., S. (2006). *Handbook of the Sociology of Gender*. New York: Springer.

Christiansen, F., J. (2016). Eksperimenter I Kristensen, K., J. & Hussein M., A. (red.) *Metoder i samfundvidenskaberne* (s. 347-360). Samfundslitteratur

Clawson, D. & Gerstel, N. (2014). *Unequal Time: Gender, Class, and Family in Employment Schedules*. New York: Russel Sage Foundation.

Dupret, K., Krøjer, J. & Nielsen, S. B (2018). Introduktion til social intervention. I: Krøjer, J. & Dupret, K. (red.). *Social intervention – meningsfuld indgriben i menneskers liv*. (s. 7-26). Frederiksberg: Frydenlund.

Faber, S, T., Prieur, A., Rosenlund, L., & Skjøtt-Larsen, J. (2012) Det skjulte klassesamfund. Forfatterne og Aarhus Universitetsforlag.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS (3rd ed.)*. SAGE Publications.

Frederiksen M. (2020). Mixed methods-forskning. I Brinkmann, S, & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder – En grundbog* (s. 257-277). København: Hans Reitzels forlag.

Gadamer, H. (2004). *Sandhed og Metode*. (Jørgensen, A. Oversætter). Viborg: Systime A/S.

Glavind, Inger Bo (2013). *Det sker ikke for mig, Unge kvinders fortællinger om kærestevold*. Dansk psykologisk Forlag.

Hagedorn-Rasmussen, P. & Krøjer, J. (2019). Indlednings. I: Krøjer, J. & Hagedorn-Rasmussen, P. (red.) *Meningsfuldt? – Kritiske perspektiver på social interventioner*. (s. 7-31). Frederiksberg: Frydenlund.

Heinskou, M., R. (2013) Køn og samfund. I: Andersen, H. & Kaspersen, L., B. (Red.) *Klassisk og moderne samfundsteori* (s.727-749) Forfatterne og Hans Reitzels Forlag.

Juul, S. (2012). Hermeneutik. I: Juul, S. & Pedersen, K., B. (Red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring*. (s. 107-146). København: Hans Reitzel.

Jæger, B. (2016). Mixed methodes. I Kristensen C., J. & Hussein M., A. (red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne* (s 57-71). Samfundslitteratur.

Krogstrup, H., K. (2016). *Evalueringsmodeller*. København: Hans Reitzel.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3 udg.). København: Hans Reitzel.

Kvale, S. (1997). *Interview – en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Monrad, M. & Ejernæs, M. (2012) Introduktion til vignette-metoden. I: Monrad, M. & Ejernæs, M (red.) *Vignette-metoden – Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. (s. 13-36). København: Akademisk Forlag.
- Nielsen, S., R., Gundelach, P. & Frederiksen, M. (2017a) Baggrund. I: Nielsen, S., R., Gundelach, P. & Frederiksen, M. (red.) *Survey – Design, stikprøve, spørgeskema, analyse*. (s. 11-28). København: Hans Reitzel.
- Nielsen, S., R., Gundelach, P. & Frederiksen, M. (2017b). *Survey – Design, stikprøve, spørgeskema, analyse*. København: Hans Reitzel.
- Olsen, L., Ploug, N., Andersen, L., & Juul, J., S. (2012). *Det danske klassesamfund - Et socialt Danmarksportræt*. Gyldendal.
- Olsen, L., Ploug, N., Andersen, L., Sabiers, S., E., & Andersen, J., G. (2015). *Klassekamp fra oven. Den danske samfundsmodel under pres*. Gyldendal.
- Pedersen, K., B. (2012). Socialkonstruktivisme. I: Juul, S. & Pedersen, K., B. (Red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabssteori: En indføring*. (s. 187-230). København: Hans Reitzel.
- Swartz, D. (1997). *Culture and Power: The Sociology of Pierre Bourdieu*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Tanggaard, L. og Brinkmann, S. (2020). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder – En grundbog* (s. 33-63). København: Hans Reitzels forlag.

Artikler

- Ainsworth M. (1973) The development of infant-mother attachment. I: Caldwell, B., Ricciuti H. Review of Child Development Research, Volume 3. Chicago: *University of Chicago Press*, s. 1-94.
- Ainsworth, M., Blehar, M., C. & Wall, S. (1978): Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Hillsdale N.J.: Erlbaum.
- Algren, M. H., & Laursen, B. (2021). Vold og overgreb i Danmark 2021. Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021. *Statens Institut for Folkesundhed, SDU*.

Arfmann, M., Bak, P., L., Svendsen, K., K. & Obel, C. (2016). Ungeprofilundersøgelsen 2015. Komiteen for Sundhedsoplysning.

Bourdieu, P. (2013). Symbolic capital and social classes. *Journal of classical sociology*, 13(2), s. 292-302.

Bourdieu, P. (1997). Det økonomiske felt. *Dansk Sociologi*.

Bowlby J. (1969). Attachment and Loss: Volume 1. Attachment. New York: Basic Books.

Bowlby J. (1973) Attachment and Loss: Volume 2. Separation. New York: Basic Books.

Bowlby J. (1980) Attachment and Loss. Volume 3. Loss, Sadness and Depression. New York: Basic Books.

Bowlby, J. (1993). A secure base: clinical application of attachment theory. London: Routledge.

Burke, E., Danquah, A., & Berry, K. (2016). A qualitative exploration of the use of attachment theory in adult psychological therapy. *Clinical psychology & psychotherapy*, 23(2), 142-154.

Christensen, A. & Jensen, S., Q. (2019). Intersektionalitet - begrebsrejse, kritik og nytænkning. *Dansk sociologi*, 2(30), s. 16-33.

Collins, N., L. Guichard, A., C.; Ford, M., B. Feeney, B., C. (2006) Responding to need in intimate relationships: Normative processes and individual differences. In: Mikulincer, M.; Goodman, GS., editors. Dynamics of romantic love: Attachment, caregiving, and sex. New York, NY: Guilford Press; 2006. p. 149-189.

Duncombe, J. & Marsden, D, (1995). 'Workaholics' and 'Whingeing Women': Theorising Intimacy and Emotion Work — The Last Frontier of Gender Inequality?. *The Sociological Review* 43(1), 150-169.

Dutton, D., G. & White, K., R. (2012). Attachment insecurity and intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 17(5), 475–481.

Edelstein, R., S. Alexander, K., Shaver, P., R. Schaaf, J., M. Quas, J., A. Lovas, G., S. Goodman, G., S. Adult attachment style and parental responsiveness during a stressful event. *Attachment & Human Development*. 2004; 6:31–52.

Fraley, C., R. (2002). Attachment stability from infancy to adulthood: Meta-analysis and dynamic modeling of developmental mechanisms. *Personality and social psychology review*, 6(2), 123-151.

Goodman, G., S., Quas, J., A. Batterman-Faunce, J., M., Riddlesberger, M., M., Kuhn, J. Children's reactions to and memory for a stressful event: Influence of age, anatomical dolls, knowledge, and parental attachment. *Applied Developmental Science*. 1997; 1:54–75.

Helweg-Larsen, K. & Plauborg, R. (2014). De usynlige følger af kærestevold - en registerbaseret opfølgning på kærestevoldsundersøgelsen i 2007. *Statens Institut for Folkesundhed*.

Henderson, A., J., Z., Bartholomew, K., Trinke, S., J., & Kwong, M. J. (2005). When loving means hurting” An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20(4), 219–230.

Holt, M. K., & Espelage, D. L. (2005). Social support as a moderator between dating violence victimization and depression/anxiety among African American and Caucasian adolescents. *School Psychology Review*, 34(3), 309-328.

Jones, J. D., Cassidy, J., & Shaver, P. R. (2015). Parents' self-reported attachment styles: A review of links with parenting behaviors, emotions, and cognitions. *Personality and Social Psychology Review*, 19(1), 44-76.

Katz, L. Hunter, E. C. (2007). Maternal meta-emotion philosophy and adolescent depressive symptomatology. *Social Development*. 16:343–360.

Korkmaz, S., & Överlien, C. (2020). Responses to youth intimate partner violence: the meaning of youth-specific factors and interconnections with resilience. *Journal of Youth Studies*, 23(3), 371-387.

Larsen, C. P., Jakobsen, S. G., & Mikkelsen, A. K. (2019). *Kærestevoldsramte unge*. Center for Selvmordsforskning.

Main, M. & Solomon, J. (1990): Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth Strange Situation. In: Greenberg, MT, Cicchetti, D & Cummings, M (eds.) *Attachment in the preschool years*. Chicago: Chicago University Press.

Machisa, M. T., Christofides, N., & Jewkes, R. (2018). Social support factors associated with psychological resilience among women survivors of intimate partner violence in Gauteng, South Africa. *Global health action*, 11(sup3), 1491114.

Malekpour, M. (2007). Effects of attachment on early and later development. *The British Journal of Development Disabilities*, 53(105), 81-95.

Ottosen, M. H., & Østergaard, S. V. (2018). *Psykisk partnervold: en kvantitativ kortlægning*. VIVE - Det Nationale Forsknings-og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen M., H., Østergaard S., V., Bom L., H. & Poulsen J., B. (2022). Danskernes kendskab til partnervold. *VIVE – viden til velfærd*.

Richards, T. N., & Branch, K. A. (2012). The relationship between social support and adolescent dating violence: A comparison across genders. *Journal of Interpersonal violence*, 27(8), 1540-1561.

Sable, P. (2000). *Attachment and Adult Psychotherapy*. Northvale, New Jersey: Jason Aronson.

Schütt, N., M., Frederiksen M., L. & Helweg-Larsen, K (2008). Unge og kærestevold i Danmark. *Statens Institut for Folkesundhed og Minister for Ligestilling*.

Tagesson E., H, & Gallo C. (2022). When we talk about intimate partner violence we talk in an adult way” – Social workers’ descriptions of intimate partner violence between teenagers (IPV-BT).

Shah, P. E., Fonagy, P., & Strathearn, L. (2010). Is attachment transmitted across generations? The plot thickens. *Clinical child psychology and psychiatry*, 15(3), 329–345.

Spencer, C. M., Keilholtz, B. M., & Stith, S. M. (2021). The association between attachment styles and physical intimate partner violence perpetration and victimization: A meta-analysis. *Family process, 60*(1), 270-284.

Stage, C. (2015). Socialkonstruktivisme, Sprog og Identitet. Identitetsforhandlinger på Eva Dien Brine Markvoorts sygdomsblog 65 Red Roses. *Scandinavian Studies in Language, 6*(3), 81-106.

Stenager, K. & Stevenson, G. (2013). *Voksne, som lever med vold i nære relationer - Sociale indsatser, der virker*. Socialstyrelsen.

Stocker CM, Richmond MK, Rhoades GK, Kiang L. Family emotional processes and adolescents' adjustment. *Social Development. 2007; 16:310–325.*

World Health Organization (2021). Violence against women prevalence estimates, 2018: global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women.